ARS ET THEORIA TRANSMVTATIONIS METALLICAE cum Voarchadúmia, proportionibus, numeris, & iconibus rei accommodis illustrata.

IOANNE AVGVSTINO PANTHEO VENETO AVTHORE.

Parisiis.

Veneunt apud Viuantium Gautherotium in via Iacobea sub intersignio Sancti Martini.

1550.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

REVERENDISSIMO IN CHRISTO PATRI,

&D.D. ALTOBELLO AVEROLDO, Dei, & Apostolicæ sedis gratia, Episcopo Polen. Sanctissimi que D.N. Papæ Referen. ac per totam ditionem Venetam, cum potestate Legati Cardinalis de latere, Legato digniss. Ioannes Augustinus Pantheus Venetus sacerdos, perennem felicitatem.

Amdiu, Voarchadúmiæ nostræ (cōtra Alchímiam, via, & ratione ab Archimía, & Sophia, diuersę) fœtus in lucē emersisset (Presul Reuerēdiss.) nisi Genius quidam, talibus verbis, assiduè increpās, ab incepto, deterruisset. Pantheu? Quis te furor agit? Qua tibi audacia tantū arrogas? Vt implumen adhuc Auiculā nidō abigas? Cui tantum abest, vt vires suppetāt ad volatum: quo ne pedibus quidem tuto possis incedere? Quis hoc de te Panthee suspicetur? Vt quò plura se impedimenta obiiciunt, eó impēsius hunc tuum fœtum emittere festines? Et quod est magis absurdum: non Italiam modo, sed vniuersum terrarū orbem, velis eū peragrare? Ac insuper (quod præter animi tui sententiam est) ANDREAM GRITVM radiantissimum Venetæ Reip. sidus, à cuius auspicacissimo Nutu, ac renutu, vniuersus imperii status pendet, au

deas incautè interpellare? Vide (queſo) quid agas. Ille maioribus negociis eſt implicitus: quam vt cu iuſquam verbis poſsit vacare Et niſi tanto lectore digna attuleris, futurũ ſine dubio eſt, vt vnde gratiam ſperas, inde contemptum, & odium referas. Meum itaque conſilium (nec fortaſſe imperitum) hoc eſt: vel impotentem adhuc fœtum hunc tantiſper educandum, donec potentior, & longe gratior prodire poſsit: uel ſi prorſus ædẽdum putas, ita exornare cõtendas, vt non turpis ſaltem videatur. His ergo monitis, ſæpiſsimè caſtigatus addubitaui (fateor) aliquandiu, ne nimius patris indulgentiſsimi amor, rectum iudicium falleret. Iccirco duos conſu lui Cenſores, qui totum rurſus opus, terq; quaterq; ab initio ab finem vſque, reuoluerent, explorarent, ac diligenter perpenderent. Diſcuſsis autem ſingulis quibuſq;, nihil in toto opere deprehenſum eſt, quod addi, vel detrahi, vel mutari debere videretur. Namque, opus ſuis perfectum aſſerebant pro portionibus, partes vniuerſas conuenire, inſigni forma præſtare, vegetum corpus eſſe, ſucci plenum, aſsiduo, ac diuturno labore firmatum: vt nullius critici iudicium exhorreſcat: vnum duntaxat exceptũ eſt: Venuſta. ſ. oris elegãtia: cum tamen eam nos volentes, ſcienteſq; dicendi magiſtris reliquerimus, contenti verborum ſimplicitate: vt illis verba, non ſententiæ verbis ambicioſius inſeruirent. In quo (niſi me iudicium fallit) humillimus ſacrarum literarum ſtilus, in quo diutius verſati ſumus, hanc noſtri ſermonis negligentiam fouet, tueturq;, vulgatis ſæ

pi⁹,& vſitatis,quàm elegātibus, & exquiſitis verbis vtens,quod nihil ineptius habeatur quā in quæſtione veritatis cognoſcendæ, de verborum ornatu, eſſe ſolicitum. Fides authoris non temerè ſolet eſſe ſuſpecta, vbi inſolētesvocum illecebræ affectātur. Qui flores pluris fructibus faciunt, non immerito, tamquam inanes à grauioribus Viris, reiiciuntur. Nos haud quaquam populi plauſum quæritamus, ſatis habemus,ac ſuper: ſi pauci ſilentes introſpiciant,& aliquid tāquam ſtupidi,uel é penitiſſimis Naturæ penetralibus, vel é remotiſsimis Cœli adytis erutum admirētur.Reliquos vero,ceu indignos, & noſtrorum conceptuum ignaros paruipendimus, ſiue rudi ingenio, ſeu humili ſermone inculti cenſeamur.Cū hoc, vel imprimis gloriosum nobis futurum arbitremur,ſi hæc (quáliacunq; ſint) imperitiori multitudini diſplicuerint. Nec.n.dicendi tātum gratia, lepoſue, ſapientem hominem reddit. Quin, hoc etiam dedita opera facimus:vt cælata veritate ſub amariori cortice locutionis vulgus ignarum,à tantarum rerum lectione abſterreatur: quēadmodum Voarchadúmici : Archicanopíque conſueuere, qui Argentum, & Aurum, oleis, vel aquis occultant:quò videntes non videant, & intelligentes non percipiant. Circumſpecti negociatores, in Fionis, non ſuperficiem, ſed clauſam ſubſtantiam inquirunt. Hic etiam non de artificioſo verborum ambitu,ſed de rebus ſeriis palma queritur,eò perēnior quod ea promuntur:quæ non in Gemmis,vel in Aere,ſed in Auro,vel potius in ſempiternis men

tibus, cudēda sint. Quippe quæ cognita, & seruata, vere beatum hominem reddant, si rebus agendis nauiter det operam, non si omnium linguarum venustate tātum fuerit imbutus. Nos equidē hac re putamus gloriandum, quod meram (licet incomptam) veritatē Cabalisticis metallorum, gratiorem videamus fore, quā si eadem figmentis eloquentiæ, & vano coloris velamine in publicum peruenisset: Cum litera occidat, spiritus autem viuificet. Sed si hæc vera essent, fortasse quippiam contra nos merito dici possent, vnde Aduocati, atque Ducis auxilium implorandum est, cuius patrocinio quacūque libeat ingredi, liber aditus pateat. Atque ne diutius īmoremur, en ATLOBELLVS AVEROLDVS, nobilis Brixianus, Dei, & Apostolicæ sedis gratia, Poleñ. Episcopus, propontifex optimus. En vltro omnibus mysticæ Philosophiæ candidatis patronus: cuius auspicio, & authoritate, si libellus hic æditus fuerit, cum apud oēs alios terrarum Dominos, tum præcipue apud VENETORVM DVCEM serenissimū, pientissimūmq; SENATVM, sine vllo metu reprehensionis, Victor volitare poterit. Hic Reuerēdiss. Antistes, vt antiquissimam gentis AVEROLDAE nobilitatem, vt amplissimam totius corporis dignitatem prætermittamus, qua sic eminet, vt vel procul intuenti terrenum Numen, non, hominem præ se ferat, diuino est ingenio, & ad promerendam semper nouam gratiam comparato. Incredibili morum suauitate, ad hæc obuia, atque expetita omnibus comitate: qua

ſit, vt quocunque ſe vertat, omnia protinus hilareſcant. Quo certior ſpes, maiorque fiducia eſt nobis propoſita impetrandi, quod oramus. Oramus autem, Reuerendiſsime Pater, Vt quãto longe, latéq; tua ſacroſancta polet authoritas, opus hoc noſtrũ (in lucem ædendum) in tutelam recipias, quo præſidio tuo munitum, tutius in doctiſsimorum Virorum manus veniat. Eſt.n.nobis iampridem exploratum, quod ſi tuo quoq; ſuffragio, tuóq; fauore, ac numine comprobatum, fuerit, extra omnem aleam poſitum, ab omníq; ſecurum inuidia per Vniuerſum terrarum orbem volitabit. Quod ſi tua benignitate, acciderit, Pantheus amplitudinis Tuæ obſeruantiſsimus, quicquid animi, corporiſq; viribus polet, quoad vixerit, Tibi deditiſsimum fore pollicetur. Vale.

Conceſsio.

Edictum leonis .x.
PONTIFICIS MAXIMI.
LEO.PP.X.

Niuersis:ad quos hę nostræ literæ peruenerint,Salutem,& apostolicam benedictionem.Cum iampridem:sicut accepimus, Dilectus filius Ioannes Augustinus Pantheus Venetus multis lucubrationibus,& vigiliis opusculum de transmutationibus metallicis composuerit, illudq; ad cōmunem vsum edere statuerit: Nos qui viros doctos in bonarum literarum studiis, quantū cum Deo possumus,fouemus:ne is ex tot suis laboribus damnum aliquod incurrat propter impressorum æmulationem,qui alienæ industriæ insidiātur. Verum si qui fructus ex eo per ipi poterunt: ii ad ipsū perueniant efficere volentes:Mandamus, & præcipimus omnibus, & singulis sub excōmunicationis latæ sententiæ:iis autem qui in nostris,& Sāctæ Ro. ecclesiæ Ciuitatibus,& locis degerint; quiq; nobis & eidem ecclesiæ mediatè seu immediatè subiecti fuerint:præterea sub trecentorum ducatorum Cameræ apostolicæ applicandorum:& item sub librorum, quos impresserīt amisionis pœnis:ne quis per decem annorum spacium opusculum ipsum imprimere:aut imprimi facere:aut impressum vænundare:vendendumue tradere vllis in locis audeat; præ-

ter ipſum Ioannem Auguſtinum: ſine eius iuſſu & conceſsione. Datum Romæ apud Sanctum Petrũ ſub Annulo piſcatoris die Vltima Febru. M. D. XVII. Pontificatus noſtri Anno Quarto.

BEMBVS.

Leoni.x. Pontifici maximo: IOANNES AVGVSTINVS

Pantheus Venetus ſacerdos perennem felicitatem.

Vm id moris apud antiquos: æque ac recentiores Beatiſsime Pater extiterit: memorabiles mortalium vigiliás: præcipuaſq; eorum Lucubrationes: aut ſi quid accuratius literarum monumentis mandarunt: Regibus, Imperatorib' aut Summis Põtificibus muneri offerri: tanquam benemeritis earum Cenſoribus: optimiſq; laborum ſuorum Protectoribus, vt Virtus inde laudata non mediocre ſumeret incrementum. Haud eſſe a ratione alienum duximus, Libellum, quem nuperrimè de Metallorũ Metamorphoſi ex omnigena Philoſophorum lectione congeſsimus ad publicæ vtilitatis commodum Faſtigii

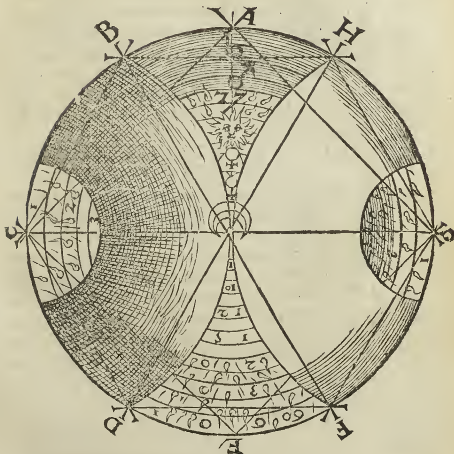
Pontificii tibi dicare Moderatori. Tanta nanq; in te est virtutũ omnium copia, amplißimumq; Orthodoxæ religionis imperiũ, & moderamen(ſilem⁹ præclara tuorum geſta nulla oratione ſatis explicanda) vt veluti Sol inter ſidera, omnia nutu tuo facilè diſponas, & modereris, Oĩſq; perſcrutatorũ arcanorũ Caterua te vnicũ Virtutũ, morumq; omĩũ Parentẽ, ac Mecœnatẽ prædicet, & veneretur, Eamq; noſtræ lucubrationis farraginem eſſe voluimus, vt ſynceram arcanæ Metamorphoſeos Metallorũ veritatẽ cõtineret, & iniquitatis fallacias, operiſq; ĩcredulitatẽ ab ipſis occultorũ ĩdagatoribus amoliretur. Quod per q̃ facilè patebit, ſi quiſpiã æquo aĩo ſecretiores eius ſẽſus perſcrutabitur, eãq; in ſcribẽdo ſeriẽ ſeruauimus, vt ſolis arcanorum Scrutatoribus, & Sapientiæ filiis benedictus Philoſophorum Lapis, non Lapis, immo incõparabilis Theſaurus innoteſceret. Ideõq; malè cogitantibus, & ignorantiæ nubilo deliteſcentibus occultaretur, tanquã præclarũ Dei munus rarißimis collatũ mortalibus. Hinc cognoſcant volui m⁹ quanto in errore plæriq; inuoluãtur, plurima Sapientum ſcripta falſò interpretantes, qui ſolam verborũ ſuperficiem, & ſimplicem literæ ſenſũ ferè attingẽtes, quod ſub ipſo cortice Arcanũ cõtineri Sapiẽtes voluerunt, penitus neglexerunt. Quamobrẽ qui perperã ac nimis ſuperſtitioſè eadẽ ſectati ſunt, iam verũ callẽ ſe non ꝓſequi, ſed per deuia longe aberrare, amittẽtes tẽpus, & oleũ (vt veteri adagio dici ſolet) intelligant. Verũ nullũ Diuitiarũ incõmodũ, nullũq; tẽporis diſpẽdiũ paſſuri ſunt, qui libellũ

(quantulufcunq; fit)noftrum diligenti cura lectitauerint,optimèq; calluerint.Donumq; ex cœlefti liberalitate(fi quem Fata vocant)Aurei rami in opacifsima arbore latētis confequentur.Quo fane auulfo,non deerit alter Aureus, immo longè preciofior. Nam fimili femper frondefcet Virga metallo. Hunc igitur Sapientiæ filii dié noctuq; perfcrutentur,totifq; ingenii viribus occultifsimum Naturæ Myfterium profequantur,idemq; Chriftianæ pietati confecrare ftudeant. Tu itaq; Pater Beatifsime,quem Deum mortalem in terris, & immortalem Hominem in cœlis effe credimus, ac veneramur, labores noftros hilari fronte fufcipe, tanquam Clientis tui tibi deditifsimi Primitias, quas fi nō difplicuiffe cognouerim⁹,ad altiora fcrutanda Naturæ Myfteria benignifsimis tuis aufpiciis protecti,& concitati, annuente Deo optimo maximóq; accingemur.Interim cū venufino Vate Beatitudinem tuam alloquamur.Serus ī cœlum redeas: diuq; Lætus interfis populo quirini.Quo trifte nihil fofpite timendum eft.Vale Pater Beatifsime vni cum Orthodoxæ fidei Decus:& Præfidium.

Vamuis silentio nostram incultam indaginem potius præterire debuissem⁹: quam talis, ac tam admirandæ metallicæ mixtionis verbum aliquod loqui, monētibus antiquis patribus: Nolite arcana propalare mortalibus. Attamen annuente causa prima: trutinata immensa supernaturali: ac omnibus fere occulta materia, non sine optimis institutionibus a primæ Causæ inspiratione iamdudū acceptis: quibus omnia nos debere fatemur. Operæ precium duximus subumbraculo Solaris reflex⁹ compendio veritatem ostendere: & grauissimam hanc transmutandi metalla prouinciam electis peni t⁹ elucescere. Verum quia sub ænigmatis pallio fortasse delitescere virtus illius videbitur (vt par est) id cognoscatur, velimus: nec alia de causa appositum fuisse Schema, nisi propter Ingratos, Indignos, Sontes, Alienigenas, Prophanos, Adulatores, Apostatas, Anathematizatos, Maledicos, Infideles, & tristes Hypocritas. Totum nunc rectè: & breuiter: & apertè dicetur. Cum copiosius in portione Diuisionis & in Speculo nostræ mentis intuitus narretur. Vt Lucentes lux adueniens in luce clarificet: & Aberrantes hac accedente luce emendentur: & compotes gratiæ dono fruantur vnitate.

ARTIS METALLICAE SCHEMA.

EXPOSITIO LITERARVM SCHEMATIS.

יוחה. חמ׳ וושאר

Onditor omnium rerum Deus ſua maxima omnipotentia ex Hyle creata Cœlos, & Terram formauit. Et ex limo ipſius Terrę plaſmauit Adam, ac factum tranſtulit in paradiſum. Ibiq; de coſta: non de capite: nec de pedibus Adæ dormiẽtis Euã illi ſociam extraxit. Eua poſtmodum a calido ſerpẽte decepta: Adam deluſit: quo pariter poſtea fuerũt a Paradiſo eiecti.

πιτρα-γράμματον

ὕλη

MOTVS ET ALTERATIONES ARTIS METALLICAE.

Cceptum prodi non debere in arcanis arcanorũ legitur: tamen literas, ſiue elementa A V: & E dicimus eſſe Mixtiones æquales Materiæ, Formæ, & Medij diſpoſitiui. C: vero Primum motũ. i. Occiſionem: Corruptionem: Calcinationem, vel putrefactionem. G: ſecundus motus eſt: & eſt Generatio. H: vero tertius motus videlicet Augmẽtatio. D: dicitur Diſiunctio, Diminutio, vel Separatio: & eſt quartus motus. F, & B, ſunt elementa alterantia: quæ dicuntur Fixio: Beatificatio: & Vita.

א

α

πιτρα-γράμματον

ὕλη

VNITATIS METALLICAE SERMO.

I N principio eſt omnipotentia: Naturarum Natura: Temporum tempus: Dominus æthernus: vniuerſalis: ſupernus: & eſt vnus ſolus Deus. Solus

הוח׳

Pater:Filius:Spiritus ſanctus:& Trinitas vna.
Sola vnitas:Subſtãtia:Diuinitas:Gloria:Ma-
ieſtas:Eſſentia: Exemplar: Thronus:Taber
naculum:& Totum.Ton⁹:Diton⁹ : Triton⁹,
Diateſſaron:Diapente:Diapaſon: & Armo-
nia.Hyle:Circinus: Pũctum:Linea: Metros, .חֹמֶר
Diametros:Circumferentia:Triãgulus:Qua ראש
drangulus:Pentangulus:Sexangulus:Septan- ון
gulus : Octangulus: & Nonangulus. Nume-
θεῖον ἀρ rus:Vn⁹:Duo : Tres:Quatuor:Quinq;: Sex. נ
γύριον Septem:Octo:& Nouem.Caritas:Intelligen
ζωπικόν tia:vniuerſalis Animarum: Corporumq;.Ca .פְּרִית
ἕνωσις pacitas: Cælorum vniuerſalis Operatio:Pu-
τῶν πνευ ritas:Simplicitas:Ignis:Aer:Aqua:& ſola Ter כֶּסֶף
μάτων ra.Solum Chaos: Elementorum mixtio: A-
ἐν πρᾶγ byſſus,Tenebræ:Lux:Dies:& Nox. Solum חַי
μα. Firmamẽtum:aquarum Separatio:ac Cõgre
gatio. Terræ Apparitio,& Virtus generati-
ua. Solum Sulfur: Argentũ viuum: ſpirituũ הִתְאַ
Vnio:& Res vna ſola. Solus Sol:Luna:Stella הָדוּד
rum congregatio: Signorum: Dierum: Men
ſium:ac Annorum Ordo. Sola Præceptorũ הָרוּ
ſeries:Virtutum:Sacrificiorum, animalium: .הוֹת
vegetabilium:& metallorũ Cõgregatio. Sol⁹
Motor:Vita:Trãſſubſtantiator: Prima cauſa דָּבָר
ω Medium, & Finis. אֶחָר

ARTIS METALLICAE
ELEMENTA. .ת

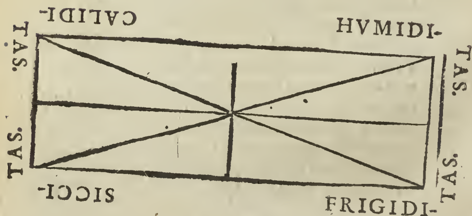
AER.

IGNIS.

AQVA.

TERRA.

PRIMARVM QVALITA-
TVM METALLORVM.
SCHEMA.

TErminatio, recipientium eſt mutatio náturarum receptarũ per ineffabilem mixtionem calidi. i. Ignis cũ Frigido: humidi.i.Aquæ cum Sicco diſpoſitione perpetua. Hæc perpetua diſpoſitio eſt fumus albus: & eſt Aqua albificans indicum lapidẽ, vt ait Maria. Hæc res eſt aqua albificans indrademum lapidem.i.indicum. Et iſta aqua eſt aqua viua, quæ ſicca dicitur, vt omnes aſſerunt. Et eſt Argentum viuum Sapientũ, de quo dixit Hermes, Cuſtodite hoc Argentũ viuũ coagulatũ, quod eſt in intimis thalamis, in quibꝰ coagulatum eſt. Ipſum enim Argentum viuum eſt de CORDE SATVRNI, & eſt ſecretũ Scoliæ, & dicitur Terra reſidua. Qui igitur verba audit, ipſe inquirat. Sed teſtamur per illum, qui nullius malè perpetratum opus iuſtificat, & nullius rectè ac benè exaratum condemnat, ꝙ omne quod cælauimus de hac ſapientia, iam deteximus, & maximum arcanũ, ſcientiam & intellectum habentibus patefecimus. Qui vult ergo proficere in hac ſapientia, oportet iſtam admirabilem mixtionem, ſeu arcanum maximum componere et poſtea ipſum mutare de natura in naturam, Luca ſic dicente in Turba. Pluribꝰ rebus non indigetis, niſi vna tantum. Et iſta res vna in vno quoq; gradu operum noſtrorum in aliã vertitur naturam. Nam vt teſtatur Geber, Ars talis nõ conſiſtit in pluralitate rerum, cum dicit. Eſt.n. La-

pis vnus, Medicina vna, in quo magisterium nostrũ consistit, cui non addimus rem extraneam aliquam nec minuimus, nisi ꝙ in præparatione ei⁹ superflua remouemus. In vna ergo re consistit totum magisterium istud. s. in Argento viuo. Et hoc expresse dicit Alphidius filio suo. Scito fili, ꝙ hic lapis, qui est radix, de quo omnes Sapientes tractauerunt, Argentum viuum est. Et est quoddam Argentum viuum Albi coloris, & plusquam speculum splendẽs. Item fertur in Turba. Initium totius operis est albedo. i. Argentum viuum. Ruborq; succedit. Notetis ergo ꝙ Acetum, Agnus, Aibachest, Albedo, Alborach, Album plumbum, Anima, Aqua, Aqua albificans, Aqua grauis, Aqua mercurialis, Aqua mundificata, Aqua sicca, Aqua talchi, Aqua viua, Aqua viscosa, Aqua vitæ, Aqua vrinæ, Argentum viuum sapientum, Argentum viuum coagulatum, Argyrion zotichon, Arsenicum, Auripigmentum, Azoch, Cain, Cambar, Caput corui, caspachaia, Cœlum, Chesseph hai, Cor saturni, Compar, corpus album, corpus contrarium, Filius, Fumus albus, Gumma. Hermaphroditus, Hyems, humiditas adustiua, Humiditas aquosa, Inimicus, Lapis vnus, Magnesia, Medicina vna, medium dispositiuum, menstruum, MERCVRIVS, Occidẽs, Ollus, Ouũ, Phlegma, Plumbum, Primus, punctum, radix, Saturnus, secretum Scoliæ, Senectus, Serinech, seruus fugitiuus, socius, Spiritus, stagnum, Sublimatum, succus, sudor Solis, Terra residua, Ventus, vespera, vrina puerorum, vultur, Zibach, & Ziua, idem signifi-

Notandum.

☿

ficant. Quorũ omniũ, & multorũ aliorũ nomina ꝓlixitatis vitãdæ gratia omittimus. In compositione autẽ hui⁹ admirabilis mixtionis, seu maximi arcani, oportet nos sequi naturã. Nam (vt ait Geber) natura ꝑ se agit. Nos aũt oportet tria scire, videlicet quid ẽ natura, quot sunt naturæ, & qualiter natura operat̃.

SEcundum autem Aristotelem secundo physicæ auscultationis, Natura sic diffinitur. Natura est Principium, & Causa mouendi, & quiescendi in illo in quo est primo, & per se, & non secundũ accidens. Item secundum Auctorem perfecti magisterii. Naturæ, & complexiones primarum qualitatum sunt quatuor, videlicet caliditas, & Siccitas, vt in Igne. Caliditas, & Humiditas, vt in Aere. Humiditas, & frigiditas, vt in Aqua. Frigiditas, & siccitas, vt in terra. Omnes autem istæ cõplexiones inæquales sunt, nec est vlla istarum, quam quærimus. Nam nos quærimus æquale, de quo dicit Ioannicius, ꝙ æqualis mixtio est vna, quando cum moderatione incolume dicitur corpus. Notetis ergo, ꝙ dicit cum moderatione. s. prædictarũ naturarũ, videlicet caliditatis, humiditatis, frigiditatis, & siccitatis. Nã quãdo aliqua istarũ naturarũ aliã non excedit, tunc dicitur corpus æquale, quia tantũ est de vna, quantũ de alia. Item notetis, ꝙ incolume dicitur sanũ, vel mũdum ab omni causa corruptionis. Et scd'm Geber. Stagnum est plumbum purissimum, & est in eo æqualitas fixionis, vel spissitudinis duorum cõponentium argenti viui. s. & sulfuris, non autem æqualitas, quantũ in mixtione argentiviui. Itẽ Hermes inquit.

Notandum.

Notandum.

Filii Philoſophorum corpora ſunt ſeptem, quorũ primus eſt Sol, eorum optimus rex, & caput, quod nec terra corrumpit, nec res comburens comburit, nec aquã alteratur, eo ꝙ complexio eius eſt temperata, & natura directa, ĩ Caliditate, Humiditate, Frigiditate, & Siccitate. Nec in eo quid ſuperfluum eſt, vel diminutum. Et ideo Philoſophi prætulerũt ipſum, & magnificauerunt, & dixerunt, ꝙ ſic ſe habet Sol in corporibus, quemadmodum Sol in Stellis. Suo.n.lumine, & ſplendore omnia commutabilia germinat, & omnes fructus perficit nutu dei.

Quid plura, ſi ad hoc peruenire poſsimus? Habem⁹ proportionatum ferè totũ iuxta Socratem dicentẽ. Iam ergo Albi plumbi diſpoſitionem vobis demõſtraui, quo genito nihil aliud eſt, q̃ opus mulierum, & ludus puerorum. Item notetis, ꝙ Ingreſsio, Summerſio, Coniunctio, Connexio, Complexio, Compoſitio, & Mixtio, idem ſignificant in hac arte. Nihil.n.ingreditur, ſummergitur, coniungitur, connectitur, complectitur, componitur, quãdo miſcetur. Ergo videamus quid ſit mixtio, quia ipſa cognita per diffinitionem omnia alia cognoſcentur.

Notandum.

Secundum ergo Philoſophum primo de generatione. Mixtio eſt miſcibilium alteratorum per minima coniunctorum Vnio. Notetis miſcibilium. i. elemẽtorũ. Nam ipſa ſunt prima principia vnius cuiúſq; mixti, nec ipſi⁹ mixti manifeſtam, nec occultam ſcire poſſumus naturam, niſi ſciamus ipſa elementa commiſcere, ſeu componere, Vnde Hermes dicit. Intellige fili quatuor elementorum ſcientiam, quæ

Notandum.

ſuis poſita ſunt rationibus in ſua abſcondita appari tioue. Forum.n.abſcondita apparitio, nequaquam ſignificatur niſi componatur, eò ꝙ non perficiuntur donec ſui colores peragantur. Notetis etiam per minima.i.per indiuiſibilia. Nam ſi quid poſſet diuidi, non eſſet minimum, cum omnis pars minor ſit ſuo toto. Apparet ergo ꝙ per minima.i.per indiuiſibilia fit mixtio Elementorum. Et ꝙ Elementum ſit minimum corporum apparentium, patet per diffinitionem eius. Elementum enim minima particula corporis eſt. Notandum.

Tertio, videamus qualiter operatur Natura. Et certe quatuor modis.ſ.ſecundũ quatuor mot⁹, qui ſunt Corruptio, Generatio, Augmentum, & Diminutio. Alteratio.n.eſt ſecundum qualitatẽ mutatio. Agit ergo natura corrumpendo. Sed quia Corruptionis multæ ſunt ſpecies, tentemus ſolum de vna, quæ vertitur in propoſitum noſtrum. Et certe vna eſt Putrefactio. Vnde Hermes ĩ allegoria ſua. Scitote, ꝙ artis origo eſt caput Corui, qui in nigredine noctis, & in claritate diei ſine alis volat, & amaritudine noſtra in ſuo ſanguine exeunte coloratio accipitur, & a ſuo dorſo mera accipitur aqua. Non eſt aliud caput Corui, niſi nigredo noctis. Quia ſicut iſta ſunt nigra, & obſcura reſpectu diei, ſic corpus putrefactum reſpectu corporis mũdi, ꝙ ex putrefactione oritur, ſeu per noſtrum artificium extrahitur. Sed cuius coloris debet eſſe iſtud corpus mũdum? Certe albi coloris. Vnde Hermes. Scitote rumorum inquiſitores, & Sapientiæ filii, ꝙ Vultur ſu

pra montem extensum in cacumẽ voce magna clamat,inquiens.Ego sum Albus nigri,&citrinus albi,
& Rubeus citrini,veridicus sum certè,non men-
Notandum. tior.Notetis ergo albus nigri.Nam ipsũ albũ, ex nigro extrahimus.Itẽ Alphidius.Argentũ viuũ quod ab eo.f.corpore nigro extrahitur,est humidũ,albũ, a corticib⁹ mundũ,ne opus pereat,Viso ergo φ primus motus naturæ est putrefacere,videndũ est qualiter fit.Et vt perfectè sciam⁹ facere,oportet nos habere cognitionem principiorũ tam naturaliũ quam Artificialiũ.Nam qui principia ignorant, finem nõ inuenient.

31 PRimum ergo principium naturale est materia,seu causa materialis terræ,aquæ, ignis & æris,sub nutu dei,vel Marthek, φ græcè neusi theu dicitur, & Hebraicè recon heloim, positis in literis, & numeris:notatis per lineam perpendicularem vt infra,ac diuisis per æquales, & inæquales partes,tali videlicet modo.

N . .	13	
V . .	20	
T . .	19	
V . .	20	
. .	72	
D . .	4	
E . .	5	
I . .	9	
. .	18	
. .	90	
. .	9	
. .	2	
. .	18	
. .	9	
. .	8	
		Putrefactio. 42
. .	72	Generatio. . 30
. .	18	Alteratio. . 18
. .	90	. 90 .

M . .	12
A . .	1
R . .	17
T . .	19
H . .	8
E . .	5
K . .	10
. .	72
D . .	4
E . .	5
I . .	9
. .	18
. .	90
. .	9
. .	2
. .	18
. .	9
. .	8
. .	72
. .	18
. .	90

N . . 50
E . . 5
Y . . 400
Σ . . 200
E . . 5
I . . 10

. . 670

Θ . . 9
E . . 5
O . . 70
Y . . 400

. . 484

. . 1154

Putrefactio. . 539
Generatio. . 386
Alteratio. . 229
. 1154.

200 . ר
. 90 . צ
. . 6 . ו
700 . ן

996 .

. . 1 . א
. 30 . ל
. . 5 . ה
. 10 . י
600 . ם

646 .

1642.

Putrefactio: . 772
Generatio. . 544
Alteratio. . 326
. 1642.

SEcundum est Calor id est Ignis alienus, qui est instrumenium mouens ipsam materiam ad putrefaciendum, & non aliud agens in mundo. Vndè inquit Alphidius. Scito fili, q substantia agẽs in hoc toto mundo est vnum. s. Calor. Calore enim sublato, nullus omnimo motus est. Mot⁹autem est actus, ideoq; dispositionis, & operis radix calor est. Sed cum multi sint gradus calorum, siue Ignis, videamus quid sit iste, & in quo gradu est.

ET certe Ignis, siue Calor, ẽ Ignis siuè Calor In tẽsissim⁹, sic testãte Maria. Mensura Ignis tui esto sicut Solis in diebus Iunij, & Iulii. Et vocatur Fimus equinus, vt inquit Alphidius. Igne coquitur: quod tibi ostendam. Et est calidus, & siccus in quarto, cuius proprietas est augmentare siccitatẽ, condensando humiditatem. Nam sicut Ignis Fimi augmẽtat frigidum, & humidum propter suam frigiditatem, & humiditatem, quæ prohibetur: Ita fortitudo Ignis calidi, & sicci, siccitatem disponit, naturam humidam in naturam siccam (vt scitis) terminando. Huic autem non assimilatur alius in mundo nisi Naturalis, qui est Ignis Solis in visceribus terræ Visis igitur principiis naturalibus, videamus Artificialia.

PRincipia Artificialia sunt instrumenta, in quib⁹ perficitur ista putrefactio. Et Primum est C A R A H A: Secundum est A L V D EL. i. Vẽter equi: in quo debet poni materia: de quo Vincẽtius dicit. Solutionis corporum & spirituum, instrumẽta sunt multa: vnum tamen dicitur Venter equi. Et

fit duobus vasis: quorũ alterũ, ẽ Aludel & in ipso: Materia ponitur: statque in Fornace: & subtus nutritur Ignis: vt buliat. Auicenna dicit, ꝙ istæ dispositiones non possunt fieri nisi in vase duplici cognito, quod vas est Venter equi supra nominatus. Itẽ cum diffinitio sit omnino quid esse rei significans, videamus quid est putrefactio rei, vt melius cognoscamus eam.

SEcundum autẽ Ioanniciũ. Putrefactio est corruptio substantiæ rei ex vaporum retẽtione. Si.n. dispergat̃ per æra, non putrefit. Quare debet aludel sic adaptari, ne respirare posit. Vel potest aliter sic diffiniri. Putrefactio est substãtialis humiditatis corruptio ex indigẽtia caloris naturalis, superabundante calore alieno artificiali exterius agente. Notetis calorẽ alieno superabundante. Nam ipse calor alienus est instrumentum agẽs, seu perficiens putrefactionem corruptione humida. Sed per quem modum facit hanc corruptionem calor? Respondemus. Calor calefacit rem sibi superpositam, & calefaciendo facit euaporare humiditatem, qua humiditate omnes partes siccæ terreæ continuabantur, & faciebant vnum corpus continuum & vnam rem, & ita calor corrumpit, & putrefacit ipsam rem, sicut videtur in ligno in igne posito. Nam fortitudo caloris ipsius ignis, facit euaporare a ligno Aquam, & Oleum, mediãtibus quibus lignum primo erat corpus continuum, modopost separationẽ Aquæ, & Olei, remanent cineres, & partes siccæ ex toto discontinuatæ, & puluerizatæ. Et propter istã

Notandum.

ſimilitudinem,putrefactio vocata fuit cinis a Philo ſophis.Vnde rectè inquit hermes.Ne argentum viuum negligentiæ tradas, nigrũ cinerẽ dealbat,& ꝑ ſapientũ ignẽ fit opus.Ideo vocata fuit etiam calcinatio.i.Putrefactio ꝓpter eandẽ ſimilitudinem.Nã ſicut fortitudo ignis priuat lapidem ſua humiditate & de ipſo facit calcẽ, ſic putrefactio.Vnde parmenides in turba.Niſi veritatis naturam, eiuſq; compo ſitiones,& complexiones ſciatis, & bene coaptetis conſanguineum conſanguineis,& primũ primo, in conuenienter facitis,nec quicquã operamini, eo ꝙ naturæ cũ ſuis conſimilibus naturis conſequentur eas.& lætabuntur in eis.Nanq; putreſcũt,vel diſiungũtur,eo ꝙ natura naturam regit,quæ ipſãdiruit,& in puluerẽ vertit,& in puluerẽ deducit.Apparet ergo,ꝙ per putrefactionem res deſtruitur, & in nihilum deducitur,ſicut lapis per calcinationem. Viſo igitur quid eſt putrefactio,& qualiter fit, videamus ſigna per quæ poſſumus cognoſcere quando erit perfecta,& quando non.

DVo quidẽ ſunt accidentia principalia,per quæ poſſumus cognoſcere ipſam eſſe factam, aut non.ſ.Color,& tactus. Color.ſ.Niger, tact⁹.ſ. Põderoſus.Vnde auctor perfecti magiſterii.Plumbum in ſua altitudine eſt plumbũ,& argentũ, frigidũ,Siccum,terreum,melancholicum,nigrum, marcidum, fœtidum, ponderoſum, & fœmineum. Ex iis ergo apparet,ꝙ putrefactio tunc eſt perfecta quando eſt nigra,& ponderoſa.Item notetis, ꝙ argentum noſtrum, Calcinatio, Incineratio, Me- Notandum.

lancholia,Nigredo,Nox,Putrefactio,Prægnatio,& Sputum idem significant. Sed quid remanet corruptum post Putrefactionem? Respondemus. Substātia formæ,quæ ante putrefactionem erat in potentia rei introducta ex proportione Elemētorum, ex quibus erat composita. Quia materia non ita corrū pitur,vt penitus annihiletur,seu ad nihilum reducatur,cum elementa destrui a nobis non sit possibile, sed Essentia,& Forma,quam ex mixtione susceperant, bene penitus annihilantur. Nam totum integrale(puta domus)consistit ex suis partibus integralibus. Destructa vero,seu disiuncta vna parte a loco suo,quem locum prius habebat in toto destruitur forma, siue Essentia totius domus, & tamen remanent Lapides,Ligna,& Fundamenta, ex quibus cō stabat domus. Sic etiam in proposito nostro. Nam separato humido a loco suo,quem habebat in commixto elementari, tanquam pars integralis in toto, & hoc per calorem eleuantem ipsum, & separantē ab aliis partibus,annihilatur penitus forma, & essentia ipsius mixti. Substantia tamen humidi non annihilatur,nec potest annihilari. Sed contra. Nonne si ponamus ollam plenam aquæ ad ignem,per virtutē caloris cōsumetur,ita ꝙ nihil remanebit? Certe sic. Ergo substantia eius penitus annihilatur. Respondemus. Quod Aqua habet substantiam valde subtilem,& raram. Item habet contrarias qualitates penitus qualitatibus ignis. Nam Caliditas ignis frigiditati aquæ opponitur, & siccitas humiditati. Cum ergo caliditas ignis frigiditati aquæ aduenit,pugnant in-

ter se: & si caliditas vincat aquæ humidi frigiditatē, intantum subtiliat, & ratificat substantiam aquæ, ꝙ transmutat eam in substantiam Aeris. Nam Aer generatur ex Calido ignis, & Humido aquæ. Et Terra ex Sicco ignis, & Frigido aquæ. Vnde Morienus. Quatuor sunt Elementa, quorū duo sunt principalia, & summoperè contraria, vt Ignis, & Aqua. Alia vero duo generantur ex istis, vt Aer, & Terra. Hoc etiam declarat Albertus optimè in libro perigeneseos. Item videmus nubem pluuialem virtute calorum sursum ascendere, & contra naturam suam eleuari. Nam Aqua de natura sua semper deorsum petit: tāquā graue, & cum venit ad locum perpetui frigoris, in quo frigiditas superat caliditatem, tunc nubes cōuertitur in Aquam virtute suæ frigiditatis inspissantis, & conuertentis substantiam nubis in aquam, & ita generatur pluuia. Et etiam cum ventus borealis, cuius natura est frigida, & sicca, obuiat australi, tunc si frigiditas borealis superat caliditatem australem, condensatur, & cōgelatur nubes, & hæc aliquoties in Aquam conuertitur, aliquoties in grādinem, aliquoties in niuem. Ex quo apparet, ꝙ substantia Elementorum non potest annihilari, sed recipit transmutationem, cum natura vnius naturam alterius superat.

SEcundus autem motus naturæ est Generatio. Cum Corruptio vnius, est Generatio alterius, Philosopho teste primo de generatione. Et est imposibile materiam esse, quæ non sit sub aliqua Forma, primo physicorum. Nam quando agens de

ſtruxit mixtionem primam,ſeu proportionem elelementorum,quæ faciebat rem eſse ſub prima forma,ſtatim introducit aliam.Et quæ forma eſt illa? certe corporis corrupti,quod vocatur a Sapientib' huius artis Saturnus,vel plumbũ,vel æs propter ſuã nigredinem,& immunditiã, a qua nigredine, & im mũditia debet fieri mũdatio.Vnde inquit hermes. Hoc fili noſcas,ꝙ niſi quis ſciat ducere prægnationem,facere generare,mortificare,& ſpeciesviuifica re,lumen inducere, ac mundificare, quouſq; igni purgentur,colorentur,& a maculis vltimis mundificentur,velut a nigredine,&tenebris,nihil fit.Si autem hoc quiſpiã fecerit,maioris dignitatis erit poſſeſſor,vt reges eũ venerentur.Item alteratio eſt muta tio ſecundũ qualitatem facta ex quadã materiæ locali permutatione,qui quidẽ mot' cõtinet in ſe prĩ cipalia huius magiſterii,de quibus dicit geber.Sunt itaq; huius artis principia modi operationum ipſius quibus applicatur Artifex ad hoc magiſterium,qui quidem ad ſe inuicem ſunt diuerſi. Eſt.n.vnus mo dus ſublimatio,& deſcenſio alter.i. ſecundus,Et vnus eſt diſtillatio.i.tertius.Et vnus ex modis eſt cal cinatio.i.quartus,Et alius ſolutio.i.quintus,ſextus, coagulatio,ſeptimus vero,Fixio.octauus demũ eſt, cæratio.

PRimus ergo modus fuit ſublimatio.Et cauſa inuentionis eius fuit,quia non nouerunt antiqui Philoſophi, nec nos, nec qui poſt nos venturi ſunt,aliquod ꝙ vniret corpora niſi ſpirit' ſolos, vel ꝙ naturam ſpiritus,vel corporis in ſe contineat,ſed

hos proiectos super corpora sine illorũ mundatione, viderunt non perfectos colores dare, vel ex toto corrũpere, denigrare, aduertere, & defœdare. Notetis ergo, ꝙ dicimus sine illorũ mundatione. Igitur mundatio debet fieri. i. ista a nigredine, & tenebris. Et ita sentit hermes. Sed quid est illud, ꝙ parit istã nigredinem? certe humiditas aquosa, & adustiua. Vnde auctor trium verborum dicit, ꝙ humiditas adustiua est fumus aquosus, de quo dicitur, humiditas aquosa, & adustiua corrumpit opus, & tingit in nigredinem. Verum humiditas illa, quæ parit nigredinem, impedit albũ fumum, quo deficiente aurum archimiæ non fit, Morieno ita testante. Nisi fumus albus fuisset, aurum archimiæ non fuisset. Item de hoc idem. Nota, ꝙ de fumo albo interrogasti, scire te conuenit. Fumus albus est anima, & Spiritus illorum corporum, quorum animas iam extraximus, et iterum eas suis corporibus coniunximus. Ista ergo Anima suum corpus ingressa dealbat ipsum, et mũdat ab omni nigredine. Vnde parmenides in Turba. Scitote, ꝙ si superficies dealbatur intrinseca eius dealbantur, & si superficiem æris dealbauerit, intrinseca eius dealbabuntur. Item lucas. Argento autem viuo gubernato omne corpus dealbatur, & natura naturam conuertit.

Notandum.

SIccũ ergo & humidum accipite, & extrahite fumũ albũ ab ipsis, & custodite ne pereat. Sed qualiter generat iste fum⁹ alb⁹? certè p putrefactionẽ, & mũdificationẽ. Primò materia corrũpit, fitq; per calore ignis separatio vnius fumi adustiui, qui

tigit in Nigredinem ab isto Fumo albo, qui erat antè mixtus sibi in prima materia, sub vna forma tamē & ita recipit mundationem vnam per ignem. Nam alteram postmodum recipit per artificiū nostrum. s. per Sublimationem, & Distillationem, vt infra. Et hoc est, ꝙ dicit Hippocrates in aphorismis. In perturbatione, & vomitu, qui sponte fiunt, si qualia oportet purgari, purgentur, bene erit. Si vero non, econtra. Quod sic exponimus. In perturbatione vētris. i. Putrefactionibus, quæ fiunt in Aludel. Et vomitibus, qui sponte fiunt. i. Sublimationibus, & Distillationibus, quæ fiunt in Caraha ascendendo sursum sicut est vomitus. Si qualia oportet purgari, purgentur, bene est. Si non, male. Ex iis ergo apparet, ꝙ si bene sciamus facere Putrefactionem, quæ est turbatio Elementorum, seu Deligatio, vel Mundificatio, & bene per Sublimationem, & Distillationem separare hoc ab hoc. i. purum ab impuro nobis bene erit, & si non, male. Et notetis, ꝙ adhæret pars vna fixa cum fecibus, quæ nunquam per Ingeniorū genus aliquod separari ab illis posset.

Notandum.

Et cum Fumus ille fuerit mundus, & albus, tūc erit aptus ad coniungendum cum suo corpore, vt diximus supra, aliter non, vt scitis. Vnde inquit Morienus. Si quis animam extraxerit, & eam sursum ascendere fecerit, & ab ea omnem nigredinem, & fetorem abluerit, postea cum suo corporē coniunxerit, & demum mortificauerit, videbit maxima mirabilia in mundo. Visa igitur generatione illius Fumi albi, qui fit per separationem Fumi adu-

ſtiui ab eo in putrefactione, & mundificatione, videamus illam quæ fit per ſublimationem, & diſtillationem. Et primo videamus, quid eſt ſublimatio, & quare fuit inuenta.

SVblimatio.n.eſt rei ſiccæ per ignem eleuatio cũ adhærentia ſuo vaſi. Cauſa autem inuentionis eius fuit mundatio ſpirituum, aliter impoſsibilis eſt, vt iam dictum eſt ſupra.

DIſtillatio vero eſt putrefactæ liquoroſæ rei a fece ſuæ turbulentiæ ſeparatio, & hæc fuit generalis. Specialis autem fuit inquiſitio aquæ puræ, ita vt corpus ſolutum poſt ipſius aquæ reſolutionem non poſsit infici, nec corrumpi.

DIſtillationem vero pluribus ponimus modis. ſ.per manicã, & cineritiũ. per manicam, n.ſic. Fiat furnus diſtillationis in quo primo collocetur carbo, & coaptetur ei benè, & poſtea ſup carbones accenſos ſubſtantia diſtillanda ad ſpiſſitudinem vnius digiti, & deſuper etiam carbones vſq; ad ſummitatẽ furni, & dimittatur operari quouſq; totum diſtilletur. Modus vero alius per cineritium ſic fit. Collocet̃ ſubſtãtia ĩ fouea cineritij, ac deſuper ligna accẽſa, & permittat̃ operari quouſq; tota munda exeat. Prima aũt diſtillatio maior eſt q̃ ſcd̃a, quia manica acuitatẽ caloris plus infert q̃ cineritiũ. Fit etiã per balneũ arenæ. Et cauſa inuentionis talis balnei, fuit ſubſtantiæ puræ in naturã ſuam extractio. Quoniã per diſtillationẽ primã, & ſecũdã ſubſtantiæ, fuit balnei Saturni ſola ſerenitas. Viſis ergo modis diſtillãdi, & quid ẽ diſtillatio, accedam' ad feces.

Verum secundum hermetem. In vna quaq; re corruptibili tria sunt consideranda. Primum quod est vtile aqua, secundũ oleum, tertium fex. Tamen nullum istorũ habet esse in corpore isto corrupto, sed confusum, & indiuisum, quod corpus ab aliquibus vocatur hyle, vnde dicitur, Deus creauit primo cælos & terram, quos cælos vocamus sublimationem, terram vero corpus nigrum. Et ex limo istius terræ plasmauit Deus Adam & ex Adam viraginem, quod est corpus nostrum, in quo sunt aliquæ essentiæ corruptionis, quæ prohibentur. Vnde inquit alphidius. Scito fili, quod in libro fit librorum perfectio, & certissimum est opus eis, qui ratiocinantur, iam ergo mandaui tibi quod proponis, videlicet Adam, & prohibui ea, quæ opus corrumpunt. i. Viraginem. a medicis vero vocatur hoc corpus corruptũ massa ptyssanaria, ex qua generatur in stomacho chylus, & ex hoc chylo generãtur in hepate quatuor humores. s. Sanguis, Cholera, Phlegma, & Melãcholia: & ex iis corpus sustentatur, nutritur, & regitur. Hoc idẽ ipsi dicunt per alia verba. Nam natura primo procedit in stomacho dealbando, secundo in hepate rubificando, vltimo in membris subtiliando.

A Accipiamus ergo terram rubeam, ac cum sua aqua mundificata in aludel, igne, & ære medi- antibus æqualiter coniungamus, vt corpus vnũ viuũ, seu aqua sicca, vel fumus albus fiat per viã putrefactionis. Hæc aqua, seu putrefactio vocata fuit initium operum, & clauis operum per Alphidium sic dicentem. Scito fili, quod intus thesauri non sunt ab

ſconditi, verum in ea ſeruati coram tuis oculis cum domum ingredieris, volo tamen tibi vnam clauem tribuere, quam eorum ſigna voco, ꝙ ſi rationē habes, reſiduas tres claues ſcies, & extrahes tua ſcientia ex ea. Porro hæc vna clauis eſt aqua ſicca, quæ fit per vas ſapiētum, & modo putrefactionis. Per iſtam vero clauem incipit opus, & fit per ipſam poſtmodum extractio reliquarū trium clauium, & cognoſcuntur. Mixtum igitur ac putrefactum æquatum prædictum, iterum in mundo aludel, nam aliud vas nō poteſt ignem ſuſtinere, recipiatur. Colloceturq; in furno generationis, ac detur ignis, vt totum illud ī marthek deueniat, abſq; aliqua terminatione ignis prætermiſſa, quia motus debet eſſe continuus (vt ſcitis) & non interruptus. Propterea mementote omnia neceſſaria quouſq; totum perficiatur.

TErtius motus naturæ eſt augmentum, quod fit admodum augmenti lunæ. Nam ſicut per aſpectum ſolis luna incipit illuminari, & poſtea omni die augmentatur lumen eius quouſq; tota ſit illuminata, ſic etiam magneſia incipit per fimum rubificari, donec tota fuerit rubificata. Et hoc dicit hermes in ſecreto ſuo, videlicet vitis ſapientum ſuccus in. 42. diebus extrahitur, eius vinum in fine .30. peragitur, de cætero ipſum diminuit, trituratio vero augmentat, eo ꝙ luna poſt. 15. diminuitur, & in. 30. augmentatur. Fit etiam hæc coniunctio admodum corporis, & animæ. Nam ſicut anima corpus ingreditur, & continet ipſum, ſic fumus albus corpus ſuum. Vnde inquit Alphidius. Proſe-

quente fugienti obuiante ab eis fuga aufertur, & ve ritas sequitur, & natura cœpit suum comparem vt inimicum, & se ad inuicem continuerunt, & continent, quoniam anima corpus introiuit. Istud punctum est secundũ punctũ martis scd̃m hermetem. Scd̃m vero ordinem est Iouis. In domo cui⁹ posuimus Martem. Et quare ibi appositus fuit, videat̃ par ticula nostræ diuisionis sub titulo cincritij. c. Res a lopis mũdata. Idem dicit Rodianus cum embryone reducit. Notetis embryon. Embryon. n. est frustum carnis, seu massa, ex qua natura format in ma trice fœtum: & disponit omnia mẽbra sua. Sic istud punctum est massa: seu lapis, ex quo totum magisterium perficitur. Item istud punctũ est etiã materia, ex qua omnia metalla ducunt originẽ. Vnde in quit Alphidius. Vt enucleatius intelligas me loquẽ tem, volo vt scias de qua materia metalla ducunt originem. Attende itaq;. Aqua grauis, & viscosa in visceribus terræ non habens exitum foras, si prope est Sulfur, eius excocta calore conuertitur in argentum viuum. Et sic Notetis, ꝙ Aqua viscosa, & Sulfur sunt materia omnium metallorum, argenti viui. Hoc idem dicit geber, cum diffinit argentum viuum dicens. Argentum viuum est Aqua viscosa in visceribus terræ Substantiæ subtilis Albæ terræ per calorem temperatissimum vnita totali vnione per minima quousq; humidum contempere tur a sicco, & siccum ab humido æqualiter. Notetis ergo, Aquã viscosam, & Substantiã albã, q̃ dicimus esse etiã Materiã argenti. Item notetis, per calorem

Notandum.

Notandum.

Notandum.

temperatiſsimum tanquam per inſtrumentum per ficiens ipſam. Item notetis, modum perficiendi cũ dicit, quouſq; humidum cõtemperetur cum ſicco. Item notetis, ꝙ æris, arbor, argentum, Argilla, Argyrion, caſpa, cheſſeph, Conſanguineum corpus. Corpus impropriũ, corpus nigrum, eua, fada, fœmina, Gallina, Giumis, Gumma alba, hypoſtaſis alba, Lignũ, Linea, L V N A, Magneſia alba, Materia, Mater, Maſſaptyſſanaria, Mediũ cælum, Meridies, nigredo, niger cinis: Ouis, Sanguis, Secundus, ſoror, ſubſtantia ſubtilis, ver, virago, virilitas, Vnio ſpirituum, vua acerba, & tenebræ idem ſunt. Viſa autẽ mixtione, putrefactione, generatione, & augmentatione argenti viui videamus eius fixionem, quæ fixio fit per diminutionem, quæ eſt quartus mot⁹ naturæ, quæ diminutio dicitur, & fit per decoctionẽ, vt narratum eſt ſupra in præallegato ſecreto hermetis, videlicet. Vitis ſapientum &c. Nam ſicut Luna, poſtquam plena eſt, de die in diem incipit diminui, donec de ipſa nihil appareat, ſic albedo, & illuminatio iſtius corporis ĩcipit diminui per decoctionem, donec tota albedo diminuta ſit, & appareat rubedo per nigredinem, & citrinitatem, quæ penitus apparebit, ſi non remãſit aliquid de illa humiditate aquoſa, quæ mittit albedinem. Si vero remanſit aliquid de illa humiditate aquoſa, quæ mittit albedinem, tũc non eſt facta exſicatio. Siccetur ergo donec deueniat, & tunc bene erit. Et hoc eſt: ꝙ dicit Hippocrates in aphoriſmis. Inanitio, ſi qualẽ oportet fieri, fiat, & confert, & bene erit. Si vero nõ econ

Notandum.

Notandum.

tra.Glossa,Nota Inanitio.i. Exicatio. Itē Hermes. Ponite igni ipsius humiditatem, & in humido ignē habitare facite,qui ignis huiusmodi humiditatis colorem augmētat, & siccitate cōbustionem, donec in finem ducatur.i. perfectū fiat. Item inquit alphidius. Inspice fili:quia scripturus sum tibi librum cuius verba si intellexeris,hanc artem inuenies, si fueris de ijs,qui eam inuenient. Si vero hæc verba non intellexeris,non accedas ad operandum,nisi si incipiás tentare, & aquas coquere: quæ putrefaciendo spissantur putrefaciēdi humiditate,vi siccitatis,neq; ipsius,cuius gen⁹ ē duo lapides de genere lapidū, extractum.n.est ex lapidibus,quæ in quolibet anni tēpore generantur. Notetis ergo, ꝙ per putrefactionem fit Inspissatio aquarum.i. Frigidi, & Humidi, & econtra in siccitatis naturam, quod apparet,vt dictum est supra,per putrefactionem, & generationē in secreto. Accipiamus ergo terram rubeam &c. Nā frigidum,& humidum cum incipit alterari, efficitur nigrum,vt carbo. Vnde inquit hermes in allegoria sua. Lapis noster inquisitus caret simili,& est citrinus,aureus,extrinsecus, & intrinsecus. Cum autem corpus eius alteratur, fit nigrum, & tenebrosum,vt carbones. Spiritus autem ab eo ablatus colore est Rubeus. Spiritu autem, & anima sibi redditis viuit,& lætatur,& vides eum ridentem,& hilarem, ac morte carentem. Benedictus igitur sit ille, cuius dispositio sit hæc,qui mortificat,& viuificat,& omnipotens est. Itē hermes in eodē loco. Ego sum album nigri,& nigrum albi. Et sic apparet, ꝙ altera-

Notandum.

tio est ab albedine in nigredinem, & a nigredine in albedinem. Et vlteriꝰ ista desiccatio, siue dispositio continuè fiet eius conuersio in caliditatis naturam, quod est in rubedinem, quæ tamen ꝓuenit ex paucitate nigrificandi. Hoc idem dicit rosinus cum dicit, ꝙ ars MARTHEK nõ fit nisi ex STAGNO Ex quibus potest intelligi, ꝙ vnus est dispositor albi, nigri, citrini, & rubei. Et hoc est, quod dicit alphidius. Scito fili, ꝙ in huius maris profundo Margaritæ diuersorũ colorum nascuntur, in quo & hyacinthus diuersi coloris ascendit, & etiam ipsum. s. Marthek colorat corpora per colorem suum. Cum n. fuerit calidum, erit rubeum, cũ vero frigidũ fuerit, erit album. Similiter coloris, & candoris Solis, & Lunæ, & rubeũ est caliditas, & albedo est frigiditas, ĩtellige ergo & obserua. Item notetis, ꝙ rubedo est signum caliditatis, & albedo frigidatis, & istud est Tertium punctũ artis scd̃m hermetẽ, cũ dicit. Tertio mense operatur Mars agens in materia ex sua caliditate, & siccitate diuidit, & sequestrat massam ipsam, & membra disponit. notetis membra. Nam sicut in matrice natura disponit membra ipsius fœtꝰ, tanquam partes integrales ipsius fœtus, sic & istud corpus rubeum est pars integralis eleisiris, seu medicinæ. Nam in omni compositione, quæ fit postquã istud corpus creatum est, cadit semper tanquã pars integralis compositionis, vt inferius declarabitur. Itẽ notetis, ꝙ istud corpus habet multa nomina. Vocatur. n. Adam, Aestas, almagra, altum, anima, aries, aurum, cancer. Camereth, cinis tartari, cho-

Notandum.

Notandum.

Notandum.

lera,Corpus proprium,Corpus rubeum,Corſufle, Deeb,Dehab,Ferrum,forma,frater,Fructus, gall', Gophris,gūma rubea,Homo,Iuuentus,kibrit, Lapis indrademus,Lapis indus,Lapis rubeus, lux, magneſia rubea,mane,Mars,Marthek,Maſculus, metros,minera,neuſi,nutus,Oleum martis, Oleum incombuſtibilè,Oleum rubeū,Oliua,Oriens, Pater, reczon, rubedo,rubinus,Sal vrinæ,Sericon,S O L, Sulfur rubeum,Terra rubea,Tertius,thion,vinum vitellus,vitriolum rubeum,vitrum,Zaaph,&etiam multis aliis nominibus a Sapiētibus appellatur,quæ quidem nomina non ſunt ei atributa ſcđm vnam rationem,ſeu proportionem.Nam philoſophi quivocauerunt eum Adam,æſtatem,Almagra, altum, animam:arietem,aurum,cancrum,carmeth,cholerā cinerem tartari,Corpus proprium,corſufle, Deeb, Dehab,Formam,fratrem,Fructum,gallū gophris, Hominem,iuuentutem, kibrit, Lapidem indrademum,Lapidem indū,lucem.Mane,Martem, Marthelk,Maſculū: Metron: Minerā: Neuſin: Nutum: Oliuā Orientē:Patrē:Reczon, Sal vrinæ, Solē, tertium,thion,vinum,vitrum,Zaaph dixerunt hoc ꝓpter ſuam complexionem.Nā omnia hæc dixerunt quia Calidæ, & Siccæ complexionis ſunt.Qui verò vocauerunt ipſum Corpus rubeum, gummam rubeam,Lapidem rubeum,magneſiam rubeā, Oleū rubeum,rubedinem,rubinum,Sericon, Sulfur rubeum,Terram rubeam,vitellum,vitriolum rubeū, propter colorem rubeum hoc dixerunt. Qui autē nominauerunt ipſum ferrum,Oleum inconbuſti-

bile, Oleum martis, propter impotentiam fuſionis duræ hoc dixerunt. Nam cum hoc corpus per decoctionem priuatum ſit vna humiditate, quæ faciebat ipſum fluere, & neceſſe eſt corpus ſiccũ non fluere, ideo vocauerunt id eſſe ferrum, quia inter alia corpora ferrum dicitur maximè, Fixũ. Sic etiam iſtud corpus per priuationem humiditatis, quæ faciebat ipſum primò Volatile, modò eſt neceſſe, vt remaneat fixum. Nam omnia corpora non fixa figuntur per talem priuationem humiditatis, quæ vocata fuit calcinatio a multis Philoſophis. Vnde inquit geber. Calcinatio eſt rei per ignem purificatio, ſeu puluerizatio ex priuatione humiditatis partes conſolidantis, & fluere facientis: Et cauſa inuentionis calcinationis ſpirituum eſt, vt ibi melius figantur. Sic ergo fit per priuationem humiditatis volatile fixũ, & molle durum. Item fit mutatio de natura in naturã, et aquæ in Ignem ſecundum naturales Philoſophos, vt ſcribitur in turba Philoſophorum. Itẽ mutatio complexionum, vt frigidæ, & humidæ cõplexionis, in calidam, & Siccã, ſeu Phlegmaticæ complexionis in Cholericam ſecundũ medicos. Item fit Spirituale corporeum ſecundum Auctorem perfecti magiſterii. Item fit de manifeſto occultum ſecundum Rodianum in libro trium verborum. Itẽ notetis, ꝙ in vno quoq; corpore ſunt tres dimenſiones. ſ. Altitudo, Latitudo, & profunditas Philoſopho teſte primo cœli. Notandum.

ALtitudo eſt illud, qđ manifeſte apparet de corpore, & primò ſubiacet viſui noſtro,

Exempli gratia. Lapis noster in prima sui creatione est albus, & ita apparet prima facie quia dicimus ipsum frigidũ, & humidum (vt est) rodiano sic asserẽte. Lapis noster est aquaticus, quia est frigidus, & humidus, & aqua est frigida, & humida, & humida aqua currit. Ideo iuro per memetipsum, ꝙ verũ est. & talis dispositio dr̃ corporis altitudo.

L Atitudo verò est illius medicinæ dispositio, per quam itur ad profundum, quæ nostra medicina est, & est vita altitudinis, ac profunditatis, tãq̃ mediũ inter duo extrema, seu cõtraria: per quod in extremũ peruenitur, quia impossibilis est transitus de extremo ad extremũ sine medio. Sæpe. n. dictum est, ꝙ lapis noster est humidæ, & frigidæ complexionis. Nam si volumus eum facere transire ad medicinam disponentem, necesse est, vt altera qualitas destruatur in eo. Destruitur autem per putrefactionem. Nam frigidum, & humidũ per putrefactionem inspissatur, & eius humiditas vertitur in Siccitatem, & sic fit trãsitus ad medicinã disponentem, quæ est caliditas, & siccitas, quæ dicitur latitudo.

N Atura tamen a frigido, & humido frigiditatem, & a calido, & sicco siccitatem recipit, & fit terra. Postea verò per calorem excedentẽ caliditatem, quæ remãsit in corpore, fit trãsitus ad contrarium destruendo frigiditatem, & introducendo caliditatem, quæ dispositio dicitur profundum, seu occultum corporis, & hoc optimè patet in libro perfecti magisterii in particula illa. Fer-

rum in sua altitudine est frigidum, humidum, calidum, siccum, cholericum, rubeum, acutum, odoriferum, masculinum, & cætera.

Viso demum qualiter argentum viuum trãsubstantiatur de natura in naturam. s. de frigiditate, & humiditate in caliditatem, & siccitatem, Et quia in isto puncto, maior pars Philosophorum incipit loqui. Vt alphidius de minera. Sulfur rubeũ dixit. Notetis, ꝙ minera huius operis est sulfur rubeum, & secundũ Lucam masculinum, cum dicit. Accipite Marthek, & dealbate eum, & cætera. Masculum .n. promulgauit, & plures alij sapientes possent adduci in eandem sententiã, quos in præsentia omittimus breuitatis gratia. Ratio aũt quare omnes ferè initium sumpserunt in isto corpore rubeo, est, quia istud corpus rubeum est principium totius tincturæ, Nec fit tinctura vera sine eo. Vnde rosinus inquit. Sciatis, ꝙ non fuit aliquis qui in hac arte verbũ dixerit a fidelitate denudatum præter hermetem. Cum dicit. Scitote, ꝙ non fit tinctura vnquam, nisi ex rubeo lapide. Item geber de essentia solis asserit, ꝙ Sol creatus est subtillissima argenti viui substantia, & ex substantia pauca sulfuris mundi, & puræ rubedinis fixi, clari, & a natura sui mundati tingẽtis illud. s. Argentũ viuũ. Item idem geber dicit de Sole. Aurum est preciosissimum metallorum, & est tinctura rubedinis, quia tingit, transformat, & illuminat omne corpus, quoniam alumẽ est, & tĩctura vera, & ꝑfectio totius operis diuini, quod Deus electis suis largitur, & nõ aliis, cui sit honor laus, & gloria.

Notandum.

DISPOSITIONES ARTIS METALLICAE.

Fornax:
Caraha.
Aludel.
Gradus.
Tempora.
Ignis alienus.
Terra.
Aqua.
Ignis naturalis.
Aer.
Remotio ſuperfluitatum Elementorum.
Mixtio æqualitatis prædictorum.
Putrefactio Mixtionis.
Generatio putrefactionis.
Augmentatio Generationis.
Diſiunctio Augmentationis.
Ignis Diſiunctionis.
Alteratio Ignis.
Diſtillatio Alterationis.
Ponderatio Diſtillationis.
Cineritium Ponderationis.
Aqua examinationis Cineritij.
Vnio examinationis Aquæ.
Corp⁹ cōgregatiōis vnionis. Aquarū examinatiōis.
Iuſtificatio Vnionis.
Cæmentum Iuſtificationis.
Forma.
Medium diſpoſitiuum. Materia.
Inſertio Iuſtificationis. Cæmentationis

Summarium Artis Metallicæ.

N 1	N 2	N 3	Naturarũ lapidis Metallorum Numeri.
CALIDI SICCI.	AER	HVMI FRIGI	Naturæ primarum qualitatum lapidis prędicti. Res materiales.
IGNIS.	TERRA.	AQVA	Prima clauis. Et Remotio ſupfluitatum Elementorum.
G ╪	DIES.	10 T	Mixtio æqualitatis prædictorum.
R I	I	I E	Putrefactio. Clauis ſecũda. Et primũ pũctũ artis.
A ╫		7 M	Gñatio: Augmentatio:& diminutio,
D ╪		5 P O	Clauis tertia. Et ſcđm pũctũ artis.
V +		3 R	Alteratio. Clauis vltima. Et tertium pũctũ artis.
S o SVL	• RVBEVM.	• SVR A	Minera perpetua. Et fũdamẽtũ artis.

RES PRINCIPALES ET NECESSARIAE, SVBNOTA.

T si nostro libello apertè, lucidè, & copiose materiã lapidis Philosophici (vt notum est) omnibus demonstrauimus eiusq; regimen etiã vsq; ad consumationem deduximus. Attamen, vt enucleatius, & breuius totum arcanum, & diuinũ mun' aperiamus filijs doctrinæ, tres esse Philosophorum lapides dicimus. Animalem, Vegetabilem, & mineralem. Qui ergo animalem perficere voluerit, exor' dium ab animalibus accipiat, nec sine eo, cõgruoq; tempore imaginem viuentem procreari posse intel ligat. Si verò vegetabilem consequi fortasse peroptauerit, sciat, ꝙ nisi semen in terram cadens mortuum fuerit, solum manebit, & si mortuum fuerit, multum fructum dabit. Verum si mineralem elige re maluerit, non absq; 472.304.272 & .224. sortietur optatum. Itaq; qui habet aures audiendi audiat. Quoniam ipsum arcanum maximum omnibus be nemerentibus notum fieri æquum cẽsuimus. Quic quid enim antiqui Philosophi inuolutum tenebris, & noctis caligine tradiderunt, iam apertè reuelauimus. Siquis igitur ad perfectionem inuentionis tam admirabilis thesauri omnium maximi peruenerit, per illud maximum Dei nomen mortalibus ineffabile ipsum obsecramus, atq; eum obtestamur, & cõstringimus, vt illum sinceræ mentis probitate inuio labiliter custodiat, ne filiorum sapientum panem

canibus proijciat.

NOTARVM PRAEDICTARVM OSTENSIO.

T . 19	A . 1	I . 9	A . 1
E . 5	Q . 16	G . 7	E . 5
R . 17	V . 20	N . 13	R . 17
R . 17	A . 1	E . 5	E . 5
A . 1			
59	38	34	28
8	8	8	8

4 7 2 3 0 4 2 7 2 2 2 4

CAPITA ILL. CONCILII DECEM VIRVM.

D.Paulus Valareſſo.
D.Franciſcus Contrareno.
D.Petrus Mocenico.

ARs tranſmutationis Metallicæ Io. Auguſtini Panthei ſacerdotis Veneti Leone.X. Pontifice Maximo,ac Leonardo Lauretano optimo Prĩcipe in ædibus Ioãnis Tacuini impreſſorum accuratiſsimi Venetijs edita.V I I. Idus Septembris:
M.D.XVIII.

Archimicæ ſophiæ ſeu mauis Archimagiæ
Dicere:veridicum iam cape lector opus.
Naturæ ex adytis tulit hæc exempla ſacerdos.
Felix,qui noſſe hæc myſtica ſacra poteſt.
D. G. hic.

Gulielmo Hyeroſki-

POLONO VIRO NOBILISS. VIR-
TVTIBVSQ. OMNIBVS PRAEDI-
TO. IOANNES AVGVSTINVS
PANTHEVS VENETVS
SACERDOS FELICI-
TATEM AETER-
NAM.

Vanti te faciamus, quē te alterum nos eſſe dixerimus, ex hoc tibi æſtimandū relinquimus, ex hoc facile iam coniicere poteris ꝙ tua vni⁹ cauſa laborē hūc Commentandi aggreſſi ſumus, & de Theſauris noſtris Opus hoc nouum tibi excudim⁹, & tibi ſoli dicamus. In quo opere perſpicuè, ac dilucidè reſeruauimus, & interpretati ſumus locos omneis difficiles, & Interpretē deſiderātes. Et qui obſcuriores videbantur in noſtris illis inſtitutionibus, quas de metallicis trāſmutationibus ſuperiorib⁹ annis edidimus. Quod per cōmunes tibi & nobis amicos moniti fueramus, & per literas certiores facti te in illis aſſiduè verſari, te ſcripta, & Exemplaria noſtra nocturna verſare manu (vt aiunt) verſare diurna, ſed torqueri quod nequires deſiderii tui cōpos euadere, propter nonnullas in illis difficultates, quæ tibi non intelligibles cenſerentur. Nos certe Inſtitu

certe Institutiones illas, Quantum subiecta materia exigit, Quantum facultas ipsa permittit, Quantum professio ipsa patitur, propriis ac signatis vocabulis ac vsitatis, apud artis professores contexuimus. Vnaquæq; enim Ars peculiares habet terminos, & dicendi modos. Verũ dum breuitati studemus, paulo obscuriores (fortasse) tironibus effecti sumus. Nec audiẽdi sunt qui de institutionibus illis nostris rentur, Illas partim dici posse editas, partim non editas, & cognobiles illis tantum futuras, quibus ꝑ nos interpretatæ fuerint. Id quod proprium est solum ĩ arte cabalistica, de qua plura alibi. Nã qui sacris magiæ huius rectè initiati fuerint, ratiocinatione duce, exercitatione, vsuq; comite, Fine omnino non frustrabuntur, si perseuerauerint in illis euoluendis, & ediscendis. Si deniq; ad hanc magiam capessendam natura apti sint, vti etiam de futuris pœtis, Oratoribus, philosophis, medicis, ac reliquarum omniũ facultatũ professoribus dici a Sapientibus solet. Accedat oportet numerorũ scientia, ꝙ propriũ ac substãtiale hominis pythagora & plato censuerunt. Vnde hominem diffinientes dixerunt. Hõ est animal sciens numerare. Quam rem dum animo versaremus, ad consumatam totius rei cognitionem; placuit addere misturas, & proportiones metallorũ, vna cũ eorũ ponderibus, & numeris. Accipe igitur Gulielme iucundissime, & generis Nobilitate Illustris, virtutibus spectabilis, liberali tatis munificentiæq; splendore celeberrime, ac Doctissime hos cõmentarios nostros omni auro preciosiores. Et tibi

habe carissimos, eosq; ita legas singulatim quoscūq; terminos ponderando, & contextum retexēdo Philosophico more, Fidei, ac spei feruore feruens. Vt spiritu agente afflctur mēs tua, Animusq; tuus, qūo & vatum, & ad spiritalem sensum, Sententiamq; aditus tibi pateſiat. Quod tibi continget; si tute tibi ipsi non defueris, hoc est, si dilectionem habebis, vt inquit Diuus Paulus, Bene vale, & nos tibi amicissimos, tuiq; nominis amantissimos, & obseruantissimos ama.

IOANNIS AVGVSTINI PANTHEI Veneti sacerdotis in editam metallicæ transmutationis Theoricam commentarium.

Vlla te admiratio capiat Gulielme vir omni in scientia eruditissime: si in nostris commentarijs non ita sumus verbis penitus vsi latinis, vt forsitā doctissimæ aures tuæ audire expectabant. Nam vt primo posteriorum inquit Philosophus. Non omnem interrogationem est vnumquemq; scientem interrogare, neq; secundum omne interrogatum de vnoquoq; respondere, sed quæ sunt secundum Scientiam determinatam. Si. n. disputat cum Geometra, secundum quod est geometra, sic manifestū est ꝙ benè, si ex his aliquid de

monſtrat.Si vero non,minimè benè.Manifeſtũ eſt autem ꝙ non arguit geometram. Sed aut ſecundũ accidens.Quare vtiq; non erit in non geometricis de geometria diſſerendũ.Quapropter ſi de archimia myſteriorum naturæ mirabilium indagatrice tecum agere volumus,verbis nos vtiq; talibus neceſſarium eſt vti,quæ huiuſcemodi ſcientiæ(vt a Philoſòpho dictum eſt)congruant,& qualia ipſa exigere videtur materia.Cum autem tecum de oratoris, aut Pœtæ officio verba faciem⁹, Ciceronianos tũc, aut vergilianos imitabimur lepores.

יהוה A Ccipe igitur Iud he voph he in Dei nomine,vt a platone in thimeo præceptum eſt. In omnibus ſiue maximis,ſiue minimis, diuinum implorari debere auxilium.Et in vaſe terreo vitreato,cum Igne vni⁹ gradus. ♃. per horas.xxiiii. candidiſsimam animam extrahe, ac per aſcenſum ipſam diligenter ablue totam.

POſtea cum ſpiritu,& corpore, D E I.taliter cõiũge,vt ad arcani huius libram, per putrefactionem talis corporis,cum ſpiritu,& anima, generetur chylus.Proportione.ſ.Coniunctionis, & mixtionis,Quatuor cum partibus,ſeu põderibus Quinque,&nouem,ſeruatis ſuper porfidum,deinde ſine alicuius aquæ lotione optimè terẽdo.Et hoc quouſq; deuenias ad pondus librarum.xxv. cum dimidia,vt pro multiplicationib⁹.vii.in vice vna tibi ſufficiant.

D Einde in aludel non vitreato(ꝙ eſt vas terreum)Et ſub fimo equino(quod eſt ignis

Carbonũ)in loco Putrefactioois, Generatiõis, Alterationis, & Fixionis reconde. Qui quidem Ignis dicitur exterior in ipſam Frigiditatem agens, hoc eſt Nigredinem expolians. Et talis Ignis.xxiiii.horarum terminum in totum non permittatur tranſgredi. Qui tamen horarum numerus in duas æquales ſit diſtributus partes, quælibet ſcilicet ipſarum.xii. cõprehendẽs horas, vt tali caractere.M.ſignatũ eſt.

POſt hæc illi ſtude ad inducẽndũ æternã mortem, hoc eſt rubificandum chylũ, iam per putrefactionem, generationem, & alterationem, atq; fixionem terminatum. Quater ſcilicet in ipſius putrefactione, Ter vero in generatione, biſq; in alteratione, ac in fixione ſemel tantũ in ipſum terẽdo. Cum additioue attamen ſpiritus ſui in charaha exiſtentis, ſub N V T V, Stagno, vel Marthek, generatũ. Quod quippe erit per ſeptuaginta duas vices horas duodecim multiplicando. Quæ quidem (vt patet) faciunt dies.xxxvi. Ac ſeptẽ vicibus reitera mixtionem cum ponderibus ſepties vice qualibet ſupra illud quod ſupereſſe omni vice a fixione compe ries, ita ꝙ ſẽper cæterorum reſpectu, tale vt baſis ſit, & in quotatione Quatuor, vt inferius annotatum eſſe videbis, & ſupra etiam oſtenſum eſt.

COnſideratio etiã reſpectu tẽporum animaduertenda eſt, quæ ſunt ſeptem vicibus trigeſimuſſextus multiplicatus numerus. Qui quidẽ continere videtur dies.cclii. Et ſic habebis M A R-T H E K D E E B. Quod idem interpretatur ꝙ marechet Deob. Quod quidem aureum eſt lithar-

girion, idest Benedictus philosophorum lapis, medicina eleisir, seu tinctura aurea, non deficiens. Quin immo quod libet transmutans metallum, vna, super centum. Quoniam archimia ab Archi, & mia Græcè deriuatur. Et Caldaice Archenouevma adumas dicitur, quæ initiũ vnitatis esse perhibet. Quod quidem initium, seu principiũ nihil aliud esse videtur, nisi tinctura fixa, vt in nostri opusculi theorica demonstratum esse comperies, capite illo scilicet. Viso demũ qualiter Arg. vi. transsubstantiatur de natura, in naturam, & cætera, vt in ipso.

SEd in omnia Enigmata praxis huius carissime Gulielme soluere valeas, nec Sphyngem te consulere in aliquo oporteat, ac huius Diuinæ scientiæ recipientium adytũ ingrediaris, Quid illud diuinum Hebraicũ verbum in se contineat, ac sub ipso lateat, quod supra diximus. Accipe in Dei nomine. Iud he voph he. & cætera, Breuibus tibi (gratis) in prophani vulgi contemptũ, & diuinæ maiestatis laudẽ, & gloriã, demonstrare decreuimus. Et si minime liceat naturæ arcana prophanis manifestare, sed Sapientiæ duntaxat amatoribus. Quod sane fieri solitũ est hæc adusq; tempora, vt non nisi metaphoris naturæ secretiora tractarentur.

יְהוָה

ET primò in Archimia recipientia illud quod per Iud he voph he importatur, sunt ær, Aqua, ignis, & terra naturalis, hoc est quatuor naturæ elementa.

יְהוָה

DIctio autem hæc comer risoon primam designat naturæ materiam.

חוֹמֶר רִאשׁוֹן

HAec muchabelim recipientes. מְקַבְּלִים
Ista vero gophris, sulfur naturale. גָּפְרִית
Hæc chesseph hai, argẽtum viuum minerale. כֶּסֶף חַי
ET hæc Ithocodut horucot, vnionem spirituũ. חִתְאַחֲדוּת הָרוּחוֹת
Quod idem quippe est, quod ouorum Gallinarum albumen naturale.
HAc ista douor echad, rem vnam solam, Quæ est argilla cruda simplex. דָּבָר אֶחָד
Iud vero pro ære ponitur, & inter chabalisticos numeros decimã sibi vendicat quotationem. י
HE primus de elementis exprimit Aquam scilicet, & de numeris Quinque. ה
VOph autem ignem, & de numeris sex. ו
He ista & vltima terrã ostendit, & de numeris Quinq;. ה

QVæ aũt, q̃, & Qualia metallica, & naturalia sĩt elemẽta in chabalisticũ, archimicæ artis magisteriũ ĩgrediẽtia. Quid etiã forma materia, mediũ dispositiuũ, aurũ, argẽtũ splendidũ, argẽtũ calcinatũ, argentũ viuũ de corde Saturni, oleũ sulfuris. Quidque sit argilla simplex. Haud nos fugit te iã intellexisse, ac experiẽtia ĩ laboratorio nr̃o cõspexisse cũ hac de re verba (vt nr̃a exigit amicitia) haberem⁹. At tamẽ si forte quæ palã operati sum⁹ obliuioni tradidisses, nos literis desiderij tui ĩdicib⁹ certiores reddas. Pollicemr̃ equidẽ nos tibi libẽtissime (ꝓ virili) morẽ gerere, oĩaq; iterũ ob mutuũ, & nõ vulgarẽ int̃ nos amorẽ tibi recẽsere. Nã a peripateticorũ prĩcipe scriptũ esse cõperim⁹. Amicitiã, vnã ĩ duob⁹ corporibus viuentem animã expostulare. Quamobrẽ cũ

te tali, tantoq; prosequamur amorē, vt te cariorem habeamus neminem. Non immerito a nobis haud petendum, sed (gratis) exigendum esse censuimus, vt omni cura, studio, atq; diligētia, tuæ enitamur parere voluntati. Cui nos paratos ī omnibus offerim⁹, tradimus, & pollicemur.

DE METALLORVM SPIRITVS GENERATIONE.

Vmantur itaq; lib. Decem humidi, qui est Aer. Pariterq; libr. Quīq; sicci, terram insinuantis metallicam. Quæ idem quippe est, quod Saturni cerussa. Et in vase ferreo in carbonumq; igne, uncta conflentur.

CVmq; liquefacta fuerīt in aqua ex dulcedinis, & acetositatis qualitatibus confecta, in granulis reducantur.

POstremo igne gradus secundi distillentur, tā in cucurbita ferrea benè sigillata cum allembich, & receptaculo terreo, quam in terreo aludel: & caralla, donec Spiritus purus, & mundus habeatur.

DE METALLORVM ANIMAE GENERATIONE.

PRima quidem cōiunctio, de libris fiet Aeris Decē, & lib.ſex ignis.ſ.de Iud, & voph. Secunda vero, de libris Quinq; aquæ, & de lib. Quinq; terræ, videlicet de He, & He. יו

TErtia deniq; & vltima de omnibus ſimul, ſcilicet iud he voph he. Ac mediantibus ignis gradibus, & horis, vt ſupra candidiſsima extrahatur anima. ה ה יהוה

DE MIXTIONE CORPORIS, SPIRITVSQVE METALLORVM ANIMAE.

D. quartum

.~~Quartum~~ inſinuans eſt numerum. Vnde vice quatuor vna, quatuor faciens Corpus facit.

E.Quintum oſtēdit numerum. Vnde quinquies ſeptē, trigeſimū, quintum conficiunt numerum, & Spiritus tradit pondera.

I.Nonam ſignificat quotationem, Vn̄ ſepties nouem, ſexageſimā tertiam animæ demonſtrat quātitatem.

SVmma autem cuncta mixta. D E I. Lib.xxv. cū dimidia.

P Erficit autē diuinū arcanū hoc equini fimi medio, quid ē ignis (vt supra) per horas, & p dies, sub N V T V. ad fixum librarū. lxiiii.

HOræ autem, & pariter fimi dies, erunt ex temporibus N V T V. Gradibus huiusmodi nostra in theorica non expressus. ✠✠✠

DE TEMPORIBVS.

HORAE. DIES.

M.

N. 12. Indicat. Et sex dies in putrefactione.
V. Decem in Generatione.
T. .12. Nouem in alteratione.
V. Decem in fixione.

SCito tamen mi Lepidissime Gulielme, oēs prædictos motus; gradibus (vt supra) ✠✠✠. terminari debere.

DIerum aūt erit summa suis coniunctorum horis. xxxvi.

CRibrationes vero. Idest reiterationes septimo clauduntur numero. Vnde omnibus simul cō prehensis, & aggregatis, paiterq; cum reiterationibus iunctis, Dies erunt. cclii.

DE CARBONVM PRO OPERIS COMPLEMENTO QVANTITATE.

S Ed ne quidpiā obmittere videamur, quoniā vt secundo Cœli, & Mundi inquit Philosophus. Paruus error in principio, Maximus ē in fine. Propterea & de carbonū quātitate disserendum esse censuimus, sine quibus prorsus ali-

quid recte agere non videtur artifex.

S Vmma igitur carbonum omnium, a dieb⁹ tribus pro ipsorum corba, quæ venetiis est eorũ in vsu mensura erit corbarũ. lxxxiiii. Et medicina libras comprehendet. lxiiii. Ac ipsius proiectionis vna supra centum.

DE MEDICINAE REITERATIONE.

Reiterationibus autem medicinæ vna cadet supra 1000. 10000. 100000. 1000000. 10000000. 100000000. Nec non finaliter vna supra in comprehensibilem numerum. Vnde per sæcula cuncta laudetur trinus, & vnus ineffabilis Deus. Qui tantam nobis, & tibi (gratis) ad misericordiam largitus est gratiam.

DE PROPORTIONE ARGENTI PARITER ET AVRI.

Q Voniam vt. xxxiiii. Lib. Capi. primo inquit Plinius, Quæstus gratia omnia exerceri cœpta sunt, quæ gloriæ causa prius amplecti solebãt homines. Hinc nos qui prophanum, & Ignarum vuulgus odio habemus, nec ipsius gloria tangimur. Quinimmo cum pœta nostro cãtamus,

Procul absit gloria vulgi. Materiam hanc si literis mandare decreuimus, vt tenue(vt aiunt)de tenui extrahatur, & precipuè a te Gulielme in omni scientiarum genere vir doctissime. Qui non vt auarus ille mida, aurum colis, nec vt dipsas ille crassus ipsum sitire videris. Sed propter bonarum artium oblectamenta, studiaq; totis viribus, die, noctuq; continuis lucubrationibus, sudoribus, sumptibusq; (vt proceres gentium claritatem quærentes olim facere solebāt)minimè parcere videris, ipsum auspicaris. Sed iam ad rem ipsam deuenientes dicimus, ꝙ si hesperidum mala absq; Draconis periculo colligere volueris, hæc(me duce)semita progrediaris.

ACcipe igitur terræ albæ partem vnam. Aeris albi partes duas. Et de.224. partes tres.

PIstillo ferreo in Mortarioq; æreo in puluerem subtilissimum, terram, & album ærem rediges. Hominisq; posthac ipsum aspersum lotiōe cū. 224. in bracteis redactum, in terreo vase bene vitreato sepultum locabis.

QVod postea suo cum operculo, paruo in ipsi⁹ cacumine facto foramine optime cum vulgari, simpliciq; argilla claudes, & īter carbones accensos, lignorūq; flāmā per horam vnam coques.

DEinde refrigerato, vase nouo in fictili īter carbones accensos iterum posito, materiam conflabis. aqua scobem donec clarescat corili virga extrahendo, in ferreo Aurifabrorum instrumento, ab ipso depones, infrigidatamq; seruabis.

CVm autem opus aggredi volueris.
CERVCRA ʒ. I.
q̈r. .II.
q̈r. .I. K .10. accipies.
Numq; post aliud in nouo fictili vase carbo
V nibus accensis fundes, & realem argenteam
mixturam habebis.

IN PROPORTIONE ARGENTI. SCHEMA.

ARGENTVM MINOR PERFECTVS.		AES MINOR IMPERFECTVS. I.
7.	.1008.	.1.
6.	.864.	.2.
5.	.720.	.3.
4.	.576.	.4.
3.	.432.	.5.
2.	.288.	.6.
1.	.144.	.7.

MIXTIO ARGENTI IN PROPORTIONE DIVISA.

ARGENTI NITIDI.	PROPORTIO.	RESPONDENTIA.	Princi-
K. 576.	K. .576.	ʒ. iiii.	1. piũ alte
612.	.540.	iiii. q̈r.	ii. rationis
648.	.504.	iiii. q̈r.	iii. argent.
684.	.468.	iiii. q̈r.	
K. 720.	k.432.	ʒ. v.	

Bona al		756.	.396.		v.	q̈r.	i.
teratio.		792.	.360.		v.	q̈r.	ii.
		828.	.324.		v.	q̈r.	iii.
	K.	864.	k .288.	03.	vi.		
		900.	.252.		vi.	q̈r.	i.
Bona al-		936.	.216.		vi.	q̈r.	ii.
teratio.		972.	.180.		vi.	q̈r.	iii.
	K.	1008.	K. 144.	.03.	vii.		
Ligatura		1024	.128.		vii.	K.	16.
		1044	.108.		vii.	q̈r.	i.
Veneta		1080	.72.		vii.	q̈r.	ii.
Moneta		1092	.60.		vii.	q̈r.	ii. k. 12.
		1116.	.36.		vii.	q̈r.	iii.
Cincricũ		1128.	.24.		vii.	q̈r.	iii. K. 12.

DE AVRO.

EAdem Doctiſsime Gulielme quæ de argento fieri ſupra diximus, de auro ſi ipſi⁹ quæris mixtionẽ taliter faciẽda ẽ. SVmaĩ enim Aquæ marinæ pars vna. Ignis æthnæ duæ partes. Et dç.224. tres partes.

IN reliquis autem procedatur, vt ſupra dictũ eſt, Duobus tantum exceptis. Primo, ꝙ vbi in argento per horam vnã. In auro per Quatuor materia coquatur horas. Alterum eſt, ꝙ frige facto vaſe minime exigit talis mixtura fundi, nec in corpus reduci debere.

IGitur cum ligati auri opus aggredi volueris.
ERVARGA. 03. i.

q̈r . 2.

q̈r . i.k.10.accipiantur.

Num post aliud simul fundatur, & in auri fabrorum ferreo instrumento, totum e vase eiectū, infrigidatumq; seruetur.

V

IN PROPORTIONE AVRI SCHE.

AVRVM MAIOR PERFECTVS.		ARGENTVM MINOR PERFECTVS.
11.	.22.	.1.
10.	.20.	.2.
9.	.18.	.3.
8.	.16.	.4.
7.	.14.	.5.
6.	.12.	.6.
5.	.10.	7.
4.	.8.	.8.
3.	.6.	.9.
2.	.4.	.10.
1.	.2.	.11.

MIXTIO AVRI IN PROPORTIONE DIVISA.

AVRI FVLVI	PROPORTIO	RESPONDENTIA.			
k. 576.	k. 576.	k.xii.	g.		
582.	.570.	xii.	g.	ξ.	
588.	.564.	xii.	g.	i.	
594.	.558.	xii.	g.	i.	ξ.
600.	.552.	xii.	g.	ii.	
606.	.546.	xii.	g.	ii.	ξ.

		612.	.540.	xii.	g.	iii.	
		618.	.534.	xii.	g.	iii.	ſ
	k.	624.	k.528.	k.xiii.g.			
		630.	.522.	xiii.	g.		ſ.
		636.	.516.	xiii.	g.	i.	
		642.	.510.	xiii.	g.	i.	ſ.
		648.	.504.	xiii.	g.	ii.	
		654.	.498.	xiii.	g.	ii.	ſ.
		660.	.492.	xiii.	g.	iii.	
		666.	.486.	xiii.	g.	iii.	ſ.
Bona al teratio	k.	672.	k.480.	K.xiiii.g.			
		678.	.474.	xiiii.	g.	ſ.	
		684.	.468.	xiiii.	g.	i.	
		690.	.462.	xiiii.	g.	i.	ſ.
		696.	.456.	xiiii.	g.	ii.	
		702.	.450.	xiiii.	g.	ii.	ſ.
		708.	.444.	xiiii.	g.	iii.	
		714.	.438.	xiiii.	g.	iii.	ſ.
	K.	720.	K. 432.	K.xv.	g.		
		726.	.426.	xv.	g.	ſ.	
		732.	.420.	xv.	g.	i.	
		738.	.414.	xv.	g.	i.	ſ.
		744.	.408.	xv.	g.	ii.	
		750.	.402.	xv.	g.	ii.	ſ.
		756.	.396.	xv.	g.	iii.	
		762.	.390.	xv.	g.	iii.	ſ.
	K.	768.	K. 384.	K,xvi.			

Ligatura Veneta.

774.	.378.	xvi.	g.	ʒ.		
780.	.372.	xvi.	g.	i.		
786.	.366.	xvi.	g.	i.	ʒ.	
792.	.360.	xvi.	g.	ii.		
798.	.354.	xvi.	g.	ii.	ʒ.	
804.	.348.	xvi.	g.	ii.	ʒ.	
810.	.342.	xvi.	g.	iiii.	ʒ.	
K. 8 6.	K. 336.	K.xvii.				
822.	.330.	xvii.	g.	ʒ.		
828.	.324.	xvii.	g.	i.		
834.	.318.	xvii.	g.	i.	ʒ.	
840.	.312.	xvii.	g.	ii.		
846.	.306.	xvii.	g.	ii.	ʒ.	
852.	.300.	xvii.	g.	iii		
858.	.294.	xvii.	g.	iii.	ʒ.	
K. 864.	k. 288.	K. xviii.	g.			Bona al-
870.	.282.	xviii.	g.	ʒ.		teratio.
876.	.276.	xviii.	g.	i.		
882.	.270.	xviii.	g.	i.	ʒ.	
888.	.264.	xviii.	g.	ii.		
894.	.258.	xviii.	g.	ii.	ʒ.	
900.	.252.	xviii.	g.	iii.		
906.	.246.	xviii.	g.	iii.	ʒ.	
K 912.	K. 240.	k.xix.				
918.	.234	xix.	g.	ʒ.		
924.	.228	xix.	g.	i.		
930.	.222	xix.	g.	i.	ʒ.	

		936.	.216.	xix.	g.	ii.	
		942.	.210.	xix.	g.	ii.	ʒ
		948.	.204.	xix.	g.	iii.	
		954.	.198.	xix.	g.	iii.	ʒ
Bona al teratio.	k.	960.	K.192.	K.xx.			
		966.	.186.	xz.	g.	ʒ.	
		972.	.180.	xx.	g.	i.	
		978.	.174.	xx.	g.	i	ʒ
		984.	.168.	xx.	g.	ii.	
		990.	.162.	xx.	g.	ii.	ʒ.
		996.	.156.	xx.	g.	iii.	
		1002.	.150.	xx.	g.	iii.	ʒ.
	k.	1008.	K.144.	k.xxi.			
		1014.	.138.	xxi.	g.	ʒ.	
		1020.	.132.	xxi.	g.	i.	
		1026.	.126.	xxi.	g.	i	ʒ
		1032.	.120.	xxi.	g.	ii.	
		1038.	.114.	xxi.	g.	ii.	ʒ
		1044.	.108.	xxi.	g.	iii.	
		1050.	.102.	xxi.	g.	iii.	ʒ.
	k.	1056.	K.96.	k.xxii.			
Bona al teratio		1062.	.90.	xxii.	g.	ʒ	
		1068.	.84.	xxii.	g.	i.	
		1074.	.78.	xzii.	g.	i	ʒ.
		1080.	.72.	xxii.	g.	ii.	
		1086.	.66.	xxii.	g.	ii	ʒ
		1092.	.60.	xxii	g.	iii.	

	1098	.54,	xxii.	g.	iii.	ʒ
K.	1104.	k. 48.	k.xxiii.g.			
	1110.	42.	xxiii.	g.	ʒ	
	1116.	36.	xxiii,	g.	i.	
	1122	30,	xxiii.	g.	i.	ʒ
	1128.	24,	xxiii.	g.	ii.	
	1134.	.18.	xxiii.	g.	ii.	ʒ
	1140.	.12.	xxiii.	g.	iii.	
	1146.	.6.	xxiii.	g.	iii.	ʒ

Has itaq; metallorum mixturas, & proportiones pro faciliori, ac clariori operis magisterio adiũximus, vt omnibus in votis tuis nos morem gesſiſſe videremur. Vale igitur Gulielme nobiliſsime noſtri memor, qui omnium es virtutum Decus, & Ornamentum.

Finis. Comentarium Tranſmutationis metallicæ Ioannis Auguſtini Panthei Veneti Pariſiis nunc recenter impreſſum Anno domini.

1 5 5 0.

VOARCHADVMIA CONTRA ALCHIMIá: Ars diſtincta ab Archimía, & Sophia: cum Additionibus, Proportionibus: Numeris, & Figuris opportunis

Ioãnis Auguſtini Pãthei Veneti ſacerdotis.

PARISIIS,
Apud Viuentium Gaultherot, via ad Diuum Iacobum, ſub ſigno D. Martini.

1550.

CONCESSIO REVERENDISSIMI D. Legati apostolici.

LTOBELLVS Aueroldus Dei & Apostolicæ sedis gratia Episcopus Polen. S. D. N. Papæ Referen. & per totum Venetorum dominiũ, cum potestate Legati Cardinalis de latere, Legatus apostolicus. Dilecto nobis in CHRISTO Ioanni Augustino Pantheo, Veneto sacerdoti salutẽ in domino sempiternam, & cætera.

Mandamus igitur & præcipimus authoritate apostolica, qua ex munere legationis nostræ huiusmodi fungimur in hac parte: ne quis legationi nostræ subiectus, id ipsum opusculum siue Latina, siue Vernacula lingua perscriptum: in locis legationis nostræ huiusmodi imprimere, aut impressum venundare, vendendúmve tradere vllis in locis aliquando audeat: sine tuo, vel hæredum tuorũ consensu, & concesione. Qui contra Mandatum hoc nostrum fecerit, & admiserit: quibuscunque in locis legationis prædictæ id fecerit: is statim excommunicatus esto: & præterea centum ducatorum auri pœna multetur. Quorum Vigintiquinque Accusatori, qui etiam secretus tenebitur: Vigintiquin- Clausula Bullæ.

que tibi damnũ patienti: cum quibuſuis codicibus huiuſmodi impreſsis: vigintiquinq; Executori,ſiue eccleſiaſtico,ſiue ſæculari per te eligẽdo: & reliqui vigintiquinq; Hoſpitali pauperũ incurabilium ciuitatis Venetiarum applicentur. Data,& cætera.

A. Epiſcopus Polen. Legatus.

Robertus Magius
Le. de Magiſtris.

Conceſsio Clariſsimorum D. Capitum illuſtriſſimi conſilii Decemuirum pro impreſsione huius operis.

INfra ſcripti Clariſs.D. Capita illuſtriſſimi Conſilij. X. Viſis,& optimè intellectis relationibus infra ſcriptis datis cũ iuramento D.Antonij de Fantis:& D. Victoris Fauſti doctorũ:ſuper quodam opere compoſito per venerabilem D. Ioannem Auguſtinum Pantheum Venetum, circa metallicas tranſmutationes,conceſſerunt eidem D.Ioanni Auguſtino:& ita præſentis ſerie concedunt, & permittunt: vt poſſit imprimere opus antedictum,& ita iuſſerunt annotari.

D. Hieronymus Lauredanus.
D. Hieronymus Barbadicus. Capita,&c.
An. de Franciſcis illuſtriſsmi
CONSILII X. à Secretis.

ANDREAE GRITI ILLVSTRISS. VENEtorum Principi, Ioánes Augustinus Pantheus Venetus sacerdos, Imperium fœlix, ac diuturnũ.

SVmmus ille Opifex rerum, cuius sapientiæ non est terminus, omnipotentia sua, hominem homini conciliat ad vitæ societatem. Hæc autem societas & congregatio, Ciuitas, & Respublica nuncupatur. Ciuitas autem omnis & si naturali, communíque totius populi consensu, & Iustitiæ robore confletur & conseruetur: Venetorum tamen CIVITAS SANCTA, præcipua quadam diuini numinis prouidentia, ex multarum circunquáque vrbium optimatibus, sæuitiam & immanitatem Atilæ totam tunc deuastantis Italiam, confugientibus (ceu quondam per arcam Noë à diluuio paucis seruatis) primum hunc in locum, vt infra (Anno Christi Iesu primo & vigesimo supra quadrigentesimum, octauo Calendas Aprilis: in hora & in angulo meridiei) sita est & congregata. Deinde quanquam variis bellorum turbinibus agitata sit sæpius ac vexata: diuina tamen ope semper

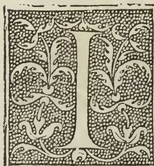
Ber. Iustiniani de origine vrbis Venetorũ in principio. c.

Sita erat riualta.

adiuta, tantum creuit, vt & omnium aliarum rerum publicarum (quæcunque fama celebrentur) nullius prorſus indigeat. Nam dici non poteſt quàm rectis ſapientiſsimorum Principum conſiliis, quàm fortibus factis, quàm ſanctis Patrum inſtitutis fundata, in dies melius ac fœlicius propagata fuerit. Quum ergo dominus æternus vniuerſalis ſupernus, per quem Reges regnant, & Principes imperant: Te Sereniſsime, Inuictiſsiméque Princeps, poſt multas Legationes, & præclaros Magiſtratus ſapiẽter exactos: poſt illuſtre ſimul & fœlix Veneti exercitus imperium & moderamen: demumq́ue poſt varios maris ac terræ labores, & libenter ſuſceptos, & glorioſe ſuperatos: huic optimæ Reipublicæ Principem, Moderatorem, patriæq́; Patrem meritò præfecerit: vt vnus eſſes, qui populum Venetum, & ſubditas Ciuitates, in tanto bellorum tumultu, tanta famis, peſtiſque miſeria nonnihil titubantes, tua prudentia, tuáque animi magnitudine: veluti Hercules cælum non ſolum modo ſuſciperes, & conſolareris: verum etiam tuereris, & conſeruares. Quis igitur tam impos mentis extiterit: qui non Te merito cunctis verum Patrem, & Defenſorem prædicet? non inſtar excelſi Numinis veneretur. Quum præſertim Is ſis, qui ſubuenias omnibus, omnibus proſis, omnium commodo conſulas, & ſaluti. Nam quis neſciat bonum Principem non tantum ſibi, ſed ſuæ Reipublicæ, ſuis Ciuibus, ſuis denique Populis natum eſſe? Dum ſeditioſos, ac diſcordes opprimit: ſuperbos, ac rebelles caſtigat: humiles, & ſtudioſos erigit, ac extollit. Nam profecto ſocietatis humanæ

humanę vinculum ſolueretur,niſi Præſes aliquis adeſſet:cuius opera, ſtudio, & authoritate, prauorum audacia reprimeretur : bonorum innocentia conſeruaretur : ſtudioſorum ingenia congruis virtuti præmiis allicerentur,& fouerentur : ac vitæ, & honoris præſidia ſubminiſtrarētur. Pulchrum eſt enim hominem cæteris præſtare : Ingenuis autem, & illuſtribus præeſſe:at quis non pulchrius cenſeat & laudabilius,poſſe multos efficere fœlices?Quæ (ſanè) poteſtas ſummis laudibus eſt efferenda, quoniam Sereniſsime Princeps tibi non fortuna, ſed virtute extitit comparata. Ad te Pantheus amplitudinis tuæ obſeruantiſsimus confugit : ac ſupplex tuum Numē inuocat,obſecrátque,vt & ſe, & ſuum hoc opuſculum de tranſmutatione, purificatione, multiplicatione,& proportione Argenti, pariter & Auri Voarchadúmia contra Alchímiam nuncupatum:tuo hilari, ſerenóque vultu ſuſcipias, & tueare:ac(quo ſoles Clientuli cuiuſque tui monumenta)præſidio proſequaris. Vale.

REVERENDISSIMO
IN CRISTO PATRI, ET D. D. Altobello Aueroldo, Dei, & Apostolicæ sedis gratia Episcopo Polen. Sanctissimíque D. N. Papæ Referen. ac per totam ditionem Venetam, cum potestate Legati Cardinalis de latere, Legato digniss. Ioannes Augustinus Pantheus Venetus sacerdos, perennem fœlicitatem.

Andiu Voarchadúmiæ nostræ (contra Alchímiam, via, & ratione ab Archimía, & Sophia, diuersè) fœtus in lucem emersisset (Presul Reuerendiss.) nisi Genius quidam, talibus verbis, assidue increpās, ab incepto deterruisset. Pantheu? Quis te furor agit? Qua tibi audacia tantum arrogas? Vt implumem adhuc Auiculam nido abigas? Cui tantū abest, vt vires suppetant ad volatum: quo ne pedibus quidem tuto possit incedere? Quis hoc de te Pantee suspicetur? Vt quo plura se impedimenta obiiciunt, eò impensius hunc tuum fœtum emittere festines? Et quod est magis absurdum: nō Italiam modo, sed vniuersum terrarum orbem, velis eum peragere? Ac insuper (quod præter animi tui sententiam est) ANDREAM GRITVM Radiantissimum Venetæ Reipub. sidus, à cuius auspicacissimo Nutu, ac renutu, vniuersus imperij status pendet: audeas incaute interpellare? Vide (quæso) quid

quid agas. Ille maioribus negociis eſt implicitus: quàm vt cuiuſquam verbis poſsit vacare. Et niſi tanto lectore digna attuleris, futurum ſine dubio eſt, vt vnde gratiam ſperas:inde cõtemptum, & odium referas. Meum itaque conſilium(nec fortaſſe imperitum)hoc eſt,vel impotentem adhuc fœtum hunc tantiſper educandũ,donec potentior, & longè gratior prodire poſsit : vel ſi prorſus edendum putas, ita exornare contendas,vt non turpis ſaltem videatur. His ergo monitis, ſæpiſsimè caſtigatus addubitaui(fateor) aliquandiu,ne nimius patris indulgentiſsimimi amor, rectum iudicium falleret. Idcirco duos conſului Cenſores,qui totum rurſus opus,térque, quatérque ab initio ad finem vſque reuoluerent,explorarent, ac diligenter perpenderent. Diſcuſsis autem ſingulis quibúſque, nihil in toto opere deprehenſum eſt,quod addi,vel detrahi,vel mutari debere videretur. Nanque opus ſuis perfectũ aſſerebant proportionibus.Partes vniuerſas conuenire, inſigni forma præſtare, vegetum corpus eſſe, ſucci plenum, aſsiduo, ac diuturno labore firmatum : vt nullius critici iudicium exhorreſcat:vnum duntaxat exceptũ eſt:Venuſta ſcilicet oris elegantia: cum tamen eam nos volentes, ſcientéſque dicendi magiſtris reliquerimus, contenti verborum ſimplicitate: vt illis verba,non ſententiæ verbis ambitioſius inſeruirent. In quo (niſi me iudicium fallit) humillimus ſacrarũ literarũ ſtylus, in quo diutius verſati ſumus, hãc noſtri ſermonis negligentiam fouet,tuetúrque, vulgatis ſæpius & vſitatis, quàm elegantibus, & exquiſitis verbis vtens, quòd nihil ineptius habeatur, quàm

quam in quæſtione veritatis cognoſcendæ, de verborum ornatu eſſe ſolicitum. Fides authoris non temerè ſolet eſſe ſuſpecta:vbi inſolentes vocum illecebræ affectantur. Qui flores pluris fructibus faciunt, non immeritò (tanquam inanes) à grauioribus viris reiiciuntur. Nos haud quaquam populi plauſum quæritamus,ſatis habemus,ac ſuper, ſi pauci ſilentes introſpiciant, & aliquid tanquam ſtupidi, vel è penitiſsimis naturæ penetralibus, vel è remotiſsimis cæli adytis erutum admirẽtur. Reliquos verò,ceu indignos, & noſtrorum cõceptuum ignaros paruipendimus, ſiue rudi ingenio, ſeu humili ſermone inculti cẽſeamur. Cum hoc,vel imprimis glorioſum nobis futurum arbitremur, ſi hæc (qualiacunque ſint) imperitiori multitudini diſplicuerint. Nec enim dicendi tantum gratia, lepóſve, ſapientẽ hominẽ reddit: Quin hoc etiam dedita opera facimus:vt cęlata veritate ſub amariori cortice locutionis vulgus ignarum, à tãtarum rerũ lectione abſterreatur: quemadmodum Voarchadúmici, Archicanopíq; conſueuere,qui Argentum,& Aurum oleis, vel aquis occultant:quo videntes non videant,& intelligentes non percipiant. Circunſpecti negociatores in Fionis,nõ ſuperficiem,ſed clauſam ſubſtantiã inquirunt. Hic etiã non de artificioſo verborum ambitu,ſed de rebus ſeriis palma quæritur, eò peremnior quod ea premuntur: quæ non in Gemmis, vel in aẽre,ſed in Auro, vel potius in ſempiternis mẽtibus cudenda ſint. Quippe quæ cognita, & ſeruata, vere beatum hominem reddant,ſi rebus agẽdis nauiter det operam: non ſi omniũ linguarũ venuſtate

tantum

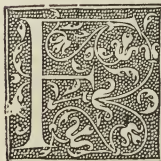
tantum fuerit imbutus. Nos equidem hac re putamus gloriandum, quod meram (licet incomptam) veritatem Cabalisticis metallorum gratiorem videamus fore: quàm si eadem figmentis eloquentiæ, & vano coloris velamine in publicum peruenisset. Cum litera occidat, spiritus autem viuificet. Sed si hæc vera essent (fortasse) quippiam contra nos merito dici possent, vnde Aduocati, atque Ducis auxilium implorandum est: cuius patrocinio quacunque libeat ingredi, liber aditus pateat. Atque ne diutius immoremur, en Altobellus Aueroldus, nobilis Brixianus, Dei, & Apostolicæ sedis gratia, Polen. Episcopus, propontifex optimus. En vltro omnibus mysticæ Philosophiæ candidatis patronus: cuius auspicio, & authoritate, si libellus hic æditus fuerit, cum apud omnes alios terrarum Dominos, tum præcipue apud Venetorum ducem serenissimum, pientissimúmque Senatum, sine vllo metu reprehensionis, Victor volitare poterit. Hic Reuerendiss. Antistes, vt antiquissimam gẽtis Aueroldæ nobilitatem, vt amplissimam totius corporis dignitatem prætermittamus, qua sic eminet, vt, vel procul intuenti terrenum Numen, non hominem præ se ferat, diuino est ingenio, & ad promerẽdam semper nouam gratiam comparato. Incredibili morum suauitate, ad hæc obuia, atque expetita omnibus comitate: qua fit, vt quocũque se vertat, omnia protinus hilarescant. Quo certior spes, maiórque fiducia est nobis proposita impetrandi: quod oramus. Oramus autem, Reuerendissime Pater, Vt quanto longe, latéque tua sacrosancta pollet authoritas,

ritas, opus hoc noſtrum (in lucem ædendum) in tutelam recipias, quo præſidio, tuo munitum, tutius in doctiſsimorum Virorum manus veniat. Eſt enim nobis iampridem exploratum, quòd ſi tuo quoque ſuffragio, tuóque fauore, ac numine comprobatum fuerit, extra omnem aleam poſitum, ab omníque ſecurum inuidia per vniuerſum terrarum orbem volitabit. Quod ſi tua benignitate, acciderit, Pantheus amplitudinis tuæ obſeruantiſsimus, quicquid animi, corporiſque viribus pollet, quoad vixerit, tibi deditiſsimum fore pollicetur. Vale.

ARTIS VOARCHADVMICAE
Canticum ad Lectorem.

Chaldaica ſub voce feror lux,candide lector
    Voarchadúmia:cælitus ars,& opus.
Alchímiam, falſò vocitant me nomine plures:
    Grandia quum Lunæ,factáque Solis agam.
Si me pertentes,aliquid pertingere maius
    Falleris:authorem conſule,vera ſcies.
Ergo age,percipias, hylari mea dogmata vultu:
    Nam datur,aurifera quicquid ab arte fluit.

AVTHORIS INTENTIO de Voarchadúmica professione, contra Alchímiam, Arte distincta ab Archimía, & Sophia.

ACILE plerosque admiraturos opinamur, lector humanissimè perlegentes opus hoc Voarchadúmia nuncupatum, cōtra Alchímiam æditum: & non parum ab Archimía, & Sophia seiunctū. Qui(sanè) quum æquo animo singula in ipso contenta reuoluerint, eos(profectò) à lectione huius operis minimè animum suum alienaturos putamus. Qua de re nos à ratione alienum fore nequaquam duximus in principio istius voluminis: cur nobis id euenerit appellasse, palàm facere studiosis. Illa præsertim de causa quòd non solum innumeras(vt ita dicam) gentes maximè philosophiæ expertes sed etiã viros amplissimis & honore, & dignitate præstantes, intuemur non parum desiderare naturæ penetralia perscrutari: qui circa præcipuas Argenti, & Auri transmutationes, purificationes, multiplicationes, & proportiones, nullis parcentes expensis, nullísq; laboribus, & vigiliis, die, noctúq; operam impendunt: ac circa eam rem versari videntur vel ipso lucrãdi desiderio ducti: vel co-

gnoſcendi potius occaſione allecti, ac ita rimantur ſecretiora naturæ myſteria. De quibus equidem quid hac in re verius aſſerendum cenſeamus iuxta peritiorum ſemitam, breuibus, annuente domino æterno omnipotenti, aperiemus.

Dicimus enim omnes metallicarũ tranſmutationũ artifices: Quadrifariã verſari poſſe, ac laborare. Quadrifaria tranſmutatio metallorum.

Primo (ſanè) modo, luminaria ſcilicet Argentum, & Aurum fingendo: hoc eſt in multis tincturarũ generibus, & ſophiſticationũ ſpeciebus imperfectiora metalla colorando, ipſáque alterando: propria tamẽ ipſorum eſſentia, ſubſtantiáque remanente. Quam profeſsiomem cnmmuni omnium conſenſu Alchímiam (ab Alchímo dicta: quę profectò) ex Hebraica dictione interpretata fermentum vani conſilij interponitur) vocamus. Quæ quum nullam habeat veram Argenti, aut Auri exiſtentiã, ſed prorſus inanem, ac falſam apparentiã: merito eſt (vti infra monſtrabimus tã rationibus, quàm autoritatibus) dãnata, & damnanda, penitúſq; de medio tollenda. Primus modus. Sophiſticatio. Archimía quid. Ab Hever non autem ab Habraã.

Secundo autem modo, plerique etiam viri boni & primates, vbique locorũ laborant, ſperãtes Eleiſiria quædam poſſe conficere ex variis (vt putant) materiis: illáq; in tantum vigoris, & ſubtilitatis apicem deducere: vt facta ſuper quouis metallo illius Medicinæ proiectione, mox in Argentum purum, vel Aurum fuluum tranſmutetur: & hoc ferè in infinitum. Hanc autem metallicam profeſsionem (& ſi non dicam vane ſperatam, ſed diuina potius aſſequendam gratia) vocant Archimíam: quaſi vnitatis, & vnius veri conſilij Principem. De qua ſanè) admirabili Secundus modus. Tranſmutatio. Alchĩmia quid.

mirabili trãſmutatione plurima tam priſcorũ, quàm neotericorũ volumina paſsim circumferuntur: Tubalchà in ſcilicet Hermetis, Géberi, Alphidij, Auicenæ, Turbæ, Hortulani, Roſini, Alberti, Arnaldi, Raymundi, Mariæ propheteſſæ, Morieni, Chriſtophori Pariſienſis: aliorúmque quàm plurimorum Arabum, Chaldæorum, Græcorum, Hebræorum Indorum, & Latinorum. Ex quorum lectionibus, additionibus, contradictionibus, figuris, lineis, literis, metaphoris, notis, prophetiis, punctis, ſimilitudinibus, ſyncopis: ſynonymis, atq; enygmaticis codicibus: nũquid poſsibilis hęc tranſmutatio ſit hucuſq; inuenta, vel inueniendi ſpes indies augeatur, modo in re quàm ſatis facile cognoſcimus. At potius illud Philoſophi adagium in mentem venit aſſerentis in Categoriis: Si circuli quadratura eſt ſcibilis, nondũ tamen eſt ſcita. Illorum veruntamen aſſeclas quum veram luminarium formam ſophiſticis abiectis aſſequi pertentent, nulla (ſanè) ignorantiæ nota culpandos, ſed laudibus efferendos exiſtimamus tanquam naturæ arcanorum indagatores. Quorũ plerique ſi tantum opus conſequi non potuerunt, admirandas attamen operationes, & artes (experiẽtia teſte) adinuenerunt: vt videre licet de vitro Chryſtallum, de coloribus purpurinam, de metallis Auricalcum, & huiuſmodi, vt infrà: ac in voluminibus tam noſtris, quàm alienis de Mineralibus, Coloribus, Lapidibus, Vitris, Gemmis, & metallis pertractatum eſt. Illud attamen artis huius arcanum minimè prætereundum fore cẽſuimus: quatenus Archimíæ peritiores dicant facilem ex Argento, & Auro

tranſmu-

transſmutationem fieri poſſe:immo monſtrare poſſunt extracto quopiam luminarium Sulfure : quod argenti, vel auri Lapidem, Medicinam, Puluerem, Terram, Vnguentum, Caput corui, Elixir, vel Quintam eſſentiam dicunt quod (ſane) cognitu dignum eſt, & viſu mirabile, quamuis lucrandi facultas(ſine ſuo Corpore, id eſt, abſque reductione ad primam Materiam artis) nulla emergat operanti, ſed(vix)tanta eſt Argenti, & Auri, redundandi potentia, & copia, reſultans ex proiectione illius Quintæ eſſentiæ, quantum extiterit Argentum & Aurum primum detextum. Verum enimuerò plerique transſmutationis huiuſmodi admiratione adeò excitati fuerunt, vt magis facile crediderint per vlteriorem Quintæ eſſentiæ illius ſubtiliationem, & ſupperadditam perfectionem, & virtutem conficiendum eſſe vigoroſum illud Elixir, pro tollenda transſmutatione (licet perperam) in infinitum. Sed hæc miſſa faciamus hactenus, quoniam longiorem videntur expoſtulare ſermonem, de quibus(profectò) aliàs fauente Domino æterno omnipotenti pertractabimus.

Tertio inſuper modo, verſari poſſunt artifices, quo ad potiſſimam Auri purificationem (quæ Voarhadùmia eſt, ars, ſcilicet, Auri duarum cæmentationum perfectarum) tria peculiariter operantes, quæ maximum preſtant Dominis,& Mercatoribus emolumentum.

Tertius modus. Purificatio. Voarchadumia quid. Tria emolumenta Voarchadumiæ.

Primum, ſanè, maiorem Auri portionem ex cæmentatione extrahendo.

Primum.

Secundum magis Aurum depurando

Secundum. Tertium.

Tertium denique, paucioribis cæmentationibus, & expensis, Aurum perficiendo, cuius oppositum plerisque accidere solet artificibus, qui magnis lignorum cæmentationibus, & expensis, ac minori Auri depurantia, redudantiáque laborant.

Quart⁹ modus. Multiplicatio.

Postremo verò modo versari possunt artifices quo ad veram multiplicationem, quam multiplicandi Argenti, Auríque, ac cæterorũ metallorum facultatem (cum interioribus Animæ, vel exterioribus metallorum) sub auctione Sophiæ (quæ Sapientia, & Voluntas est dominorum) collocandam fore existimamus. Quam etsi vel difficilem, licet possibilem, vel mediocris esse emolumenti, plerique in dies experiantur, nom desunt attamen qui eam facere amplissimam sperent, ac polliceantur.

Sophia q͂d.

Hanc autem, vt supra, arcanam purificationis Auri professionem meritò Voarchadúmiam appellandam fore censuimus, Alchimicæ facultati penitus contrariantem. Quandoquidem nulla sit Argenti, vel Auri existentia in Alchimia, in hac autem sunt luminaria in esse perfectissimo. Hancque ab Archimia, & Sophia non ab re seiunximus, quoniam Voarchadumiæ, & auri Sophiæ operatio, verius ac facilius ad effectum deducitur: Archimiæ verò maior est promissio, quàm operis excutio.

Ex iis igitur quisque facile coniiciet, qua de causa opus hoc Voarcadúmicum contra Alchimiam exegimus, ipsúmque ab Archimia, & Sophia distinximus. Nosque operis intentionem breuibus iam explicuisse, nemo succensere debet, neque lectione huius operis minimè perterreri, sed secretiora Naturæ

turæ mysteria operis huius adiumento suscepto per scrutari, facilius & efficatius poterit, & sophismata Alchimistarum falsariorumque obtectas tendiculas præcauere. Quibus non parum doloris, pariter & damni, futurum existimamus hoc nostrum opusculum in lucem emersisse, cum per illud huiusmodi detestandorum falsariorum fraudes, deceptiones, & velamenta detegãtur. A quibus in posterum à viris sanæ mentis ex nostri huismodi operis admonitione, erit abstinendum.

PORTIO PRIMA.

Quo potiori, & magis consentaneo vocabulo purificationis Auri facultas appellari debeat. Caput primum.

Voniam omnis doctrinæ & disciplinæ traditio, iuxta Peripateticorum semitam, à questione quid nominis, priusquã ab ea quæ quid rei dicitur, exordium capere debet, veluti præuia scibilium dispositione intellectus, qua professionis illius apex faciliús pertingatur, nequaquam, candidissime lector illud à ratione alienum fore existimamus hoc primum ostendere, quo potiori vel aptiori vocabulo arcanam purificationis Auri facultatem liceat appellare, & an verbum illud Alchimia, an id potius Voarchadúmia ei magis congruere putandum sit. Neque profectò vocem illam Voarchadúmia te adeò latere arbitramur, vt & ipsam

nullius esse rei significatiuam putes. Quando quidem hac in nostra tempestate studiosorum solertia in lucem venerit ac publicam noticiam Chaldæa professio, qua diebus nostris facile patuit, quod antehac plerósque latuit artis, scilicet purificationis Auri duarum cæmentationum perfectarum Inquisitores post ipsum, vt aiunt, Tubalchà im primum ipsius Authorem Chaldæos aut Indos potius extitisse. Quam aliàs Cælestem disciplinam vocarunt, Solino, Strabone, Plinióque testibus, ac Ioanne Pico Mirandulæ comite. Neque ambigere quispiam debet cur ipsius Authores tam præclaræ metallorum professioni ita abstrusum indiderint vocabulum, hoc est Voarchadùmia, que vox equidem est aptissima, omníque laude dignissima. Non autem Alchimia, vt infra: ipsa arte existente imperfecta: illiberali: nulla virtute prædita: neque occultæ sapientiæ participe, sed auara, non necessaria, falcissima, illicita, vana, neque aliquo pacto addiscenda, aut per quirenda. Immo adultera est operatio, mistura & tinctura sophistica, apparens equidem, sed non existens, infamis, execrabilis, explosa, & merito damnata, quam prorsus & nos culpamus, execramur, simulque cun extrauagante Ioannis. xxii. que incipit, Spondent, quas non exhibent diuitias, pauperes Alchimistę. Nec non cum diui Impatoris Constantini semper Augusti constitutione incipiente, Quoniam nonnulli monetarii adulterinā monetam clandestinis sceleribus exercent, sub Titulo, Codicis de falsa moneta. Et qua constitutione tales adulteratores, capitali supplicio plectuntur. Ac cum parte Con-

Inquisitores voarchadumiæ.

Consilii.x.Venetorum contra Alchimicos,cum additione incipiente,Tollenda sunt de medio,in secta mur. Neque ipsam ab Archos, & Mia Græcis particulis, vt nonnulli putant, habere deriuationem affirmamus, quod significat Princeps, vnius seu verius, veri consilii vnitatis. Sed iam ad verbum ipsum Voarchadúmia deuenientes, dicimus ipsum deriuari, ac denominari ab Auro ex duabus rubeis, quod Chaldæo idiomate componitur ab Voarh, Auro, particula Indica primitiua, & Mea à adumòt Hebraicè, ex duabus rubeis, quod Latine significat Aurum duarum rubearum, hoc est duarum cæmentationum perfectarum. Quæ quidem partes simul iunctæ conficiunt dictionem hanc Voarchmea à adumòt, quæ maximam huius artis proprietatem exprimit & efficaciam. Nequaquam verò vocabulum illud Alchimia in hac admirabili proffessione consentaneum fore existimamus. Sed forte nobis quispiam ita obiiciet, Vndecunque verbum hoc deriuetur Voarchadumia parum refert. Cui dicimus hoc referre plurimum, immo totum, vt mox patere vel intuitu poterit. At si vltro cauillator obstabit inquiens, Et quid tandem? Cum pateat Voarchaumenam artem fore illiberalem, auaram, turpelucram, miniméque necessariam, imposibilem, nec perquirendam vt superius dixisti. At quippe ita cauillosè obiicientem errare plurimum censemus, nostramque purificationis, Auri duarum rubearum professionem esse Voarchaumenam penitus abnegamus, longéque abinuicē distare putamus Voarchaumenā & voarchadumiam.

pars Consilii.x. Venetorū. 1488. 17. Decembris cum additione.

Deriuatio voarchadumię,& quid nominis.

Obiectio.

Solutio.

Quamobrem ſummopere fallitur cauillator ob ipſam vocabulorum æquiuocationem. Idque memoria repetentes Poeticum facile recenſebimus, Ne nobis impedimento ſitis per Deum hoſpites, quandoquidem ſupra ſatis monſtratum eſt laudabilem eſſe Voarchadúmiam: minimè verò Voarchaumenam. Abſitque ab hac arcana profeſsione omnis vocabulorũ abuſio, veluti plerique indies implicari ſolent, ac decipi, arbitrantes idem variis ſignificari poſſe dictionibus. Ac propterea arbitramur hãc mirabilem facultatem vocari poſſe multifariam iuxta eiuſdem diuerſos, ac penitus varios effectus, puta Alchimiam, Chymiam, Calcimiam, Calcecumíam, Voarchaumenã, & Voarchadúmiã. Quoniam horum omnium nouiſsimum æquo animo ſuſcipimus & approbamus, idque merito ſignificare artem liberalem, virtute præditam: Naturæ conſentaneam, occultæ ſapientiæ, non auaram, non vanam, poſsibilem, veriſsimam, & neceſſariam, totíſque ingenij viribus adiſcendam, & perquirendam. Reliqua verò tanquam prorſus illicitam artem ſignificantia & falſam deteſtamur, illo præſertim argumẽto, quàm æquiſſimo Illuſtriſsimi conſilij Decemuirûm decreto: Conſtantiníque imperatoris ſemper Auguſti conſtitutione, ac extrauagãti Ioannis. xxij. vt ſupra prohibetur. Si quiſpiam de Alchimia laborauerit, in cõſilij Decemuirûm pœnas incurrens coerceatur. Ex dictis igitur patere poteſt, quo potiori vocabulo arcanam hanc purificationis, Auri duarum cæmentationum perfectarum facultatem, appellare merito quiſque debeat.

Voarchadúmia quid rei, & cui competat

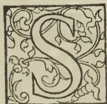
Caput ſecundum.

EX ſupradictis ergo iam patere arbitramur, lector peritiſsime, quid primum ipſa ſit, quandoquidem Voarchadumia eſt ars liberalis, virtute prædita ſapientiæ occultæ, nõn auara, nõ vana, poſsibilis veriſsima, neceſſaria, & conſequenter perquirenda, quæ metallorum Cábala nuncupatur: Vaticiniúmque, ac Nota. Idcirco non generaliter omnibus conuenire dicitur: ſed ſpecialiter tantum vnctis, Rerumq́ue dominis, ac ſapientibus, & viris dignis, liberalibus, morigeratíſque, ratione libertatis.

Prima diffinitio Voarchadúmiæ & quid rei.

Cui competat voarchadúmia.

SEcundo ea eſt tanquam regimen quoddam cælatũ & ſecretum, quod per manus tãtùm traditur filiis ſapiẽtum ſub luce (licet vulgò tenebris obuolutum) diſpoſitionem, illuminationem, conuertionem, conſtrictionem, retentionem, metallificationem, purificationem, multiplicationem, & proportionem, demonſtrans naturalium ligaminum abſconſi & abſcondentis, animæ & corporis, denſi, & rari, diuini & humani, formæ & materiæ, fixi & volatilis, interioris & exterioris, metalli & petræ, mollis & duri, occulti & manifeſti, puri & miſti, artificio quodam mediante à domino æterno omnipotenti inſtituto, ſub Igne, Aere, Aqua,

Secũda diffinitio voarchadúmiæ, & quid rei.

& Terra, vel magno arcano harum quatuor literarum, Lamed, Kuph, Gadic, & Samech, quæ in Voarchadúmia idem ſignificant quod Zain, Nun, Mem, & Iod, quarum caracteres in quadruplici differentia apud Hebreos habentur. Nouiſsimi autem, & Vſuales ſunt ii (de quibus paulò infra Schemata patebunt) qui in Voarchadúmia idem ſignificant, quod Aurum creatum ex Natura elementari, id eſt in viſceribus terræ, purificatúmque ob artificium Diuiſionis, & Cæmentationis, ac Hebraicè ſic denominatum, Zahav niurá mi Téuahieſodii.

Schema literarum ad Voarchadúmiam pertinentium.

Quarticaracteresliterarum Voarchadumicarum.

א	Aleph.	A. e. i. o. u.
ב	Beth.	B.
ג	Gimel.	G.
ד	Daleth.	D.
ה	He.	H.
ו	Vau.	V.
ז	Zain.	Z.
ח	Cheth.	Ch.
ט	Tcrh.	T.
י	Iod.	I.
כ	Caph.	C. & ch.
ל	Lamed.	L.
מ	Mem.	M.
נ	Nun.	N.
ס	Samech.	S.

עפּףצ ץקרשת

ע	Ahin .	Ah .	
פּ	Pe .	P .	
ף	Phe .	Ph .	
צ			
ץ	Cadic .	C .	
ק	Kuph .	K .	& c .
ר	Res .	R .	
ש	Sin .	S .	sch, &ss .
ת	Tau .	T .	& th .

Letter	Value
א	A . o.u.
ב	B . e.i.
ג	G .
ד	D .
ה	H .
ו	V .
ז	Z .
ח	Ch .
ט	Th .
י	I .
כ	C . & ch .
ל	L .
מ	M
נ	N .
ס	S .
צ	Ah .
פ	P . & ph .
ע	C .

Tertij caracteres literarum vt supra.

קרשת

ת	ש	ר	ק
. T . & th .	. S . ſch, & ſſ.	. R .	. K . & c .

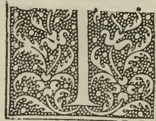
Concceſsi enim fuere ſupradicti caractéres Moiſi in monte
Synai à Domino æterno omnipotenti.

Secundi

Secundi vero in transitu fluuij subscripti: Abraæ concesßi.

T. Ch. Z. V. H. D. G. B. e.i. A. o.u.

Secundi caracteres literarum vt supra.

...tutem metallicam extracti- uam in se continentem. Exponénsque quomodo eius Forma intrinseca fixa, non deficiens, nec vrens, naturalitérque tincta crocea, & (ne pateat) impedita à quodam misto elementari impertinente metallo Auri, quæ educit ad perfectionem (artificio mediante) ex manifesta Materia extrinseca volatili, vstibili, deficiente, adhærente ipsi Auro vniuersaliter vnita.

...mię, & quid rei.

Proprietates formæ Auri.

Postremo ea est naturalis substantia onerosa corporalis, fixa, fusilis, p. 16

in fine Libri

. K . & c .

. R .

. S . ſch, & ſſ .

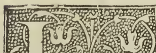
. T : & th .

Antiquiores autem hi: & conceſsi Enoch.

cuiuſque metalli materiam maiori imperfectione volatili nigri, & aduſtibili onerando : fruſtra, atque inani prorſus reductione circa ea laborant.

Cur igitur Voarchadúmia ſit ars liberalis virtute prædicta, ſapientiæ occultæ, non auara, non vana, neceſſaria, poſsibilis, veriſsima, & ſcita, ac ſummo ſtudio addiſcenda & perquiréda: patet iam ex prædictis omnibus ratio, & diffinitio.

Quomodo fiat ipſa Voarchadúmia. Caput Tertium.

Aminarum Auri proportionati (vt infra) & Salis tritiana: menſura vna capiatur. Argil- Confectio Voarchadumiæ.

Ertio ea eſt ars venæ Auri ſubminiſtrans ſubſtantiã, virtutem metallicam extractiuam in ſe continentem. Exponénſque quomodo eius Forma intrinſeca fixa, non deficiens, nec vrens, naturaliterque tincta crocea, & (ne pateat) impedita à quodam miſto elementari impertinente metallo Auri, quæ educit ad perfectionem (artificio mediante) ex manifeſta Materia extrinſeca volatili, vſtibili, deficiente, adhærente ipſi Auro vniuerſaliter vnita.

Tertia diffinitio Voarchaduumię, & quid rei.

Proprietates formæ Auri.

Postremo ea est naturalis substantia onerosa corporalis, fixa, fusilis, ... f. 16

al In fine Libri

T . & th .

S . ſch, & ſſ .

R .

K . & c .

… arg. vitri, … vini, aut

chimia.

vrinæ, & aliis quibuſcunque Menſtruis ſimilium feculentorum, cum aquarum fortium ſpiritibus, & multiplici calcium, ac metallorum Fumo, Antimoniorũque, Arſenicorum, Calcantium, Crocorum, Ferreti Hiſpani, Floris æris, Gummarũ, Litargiriorũ, Marcaſitarũ, Magnetum, Metallinarũ, Talcorũ, ac Zelaminarum, Necnon oleis latericiis, lini, nitri, ſublimati, ſulfuríſque, cinnabaris, craneis, necnon cum Terris tinctis, ac realgallibus, Cælidonis, Lunariis, Argentinis, ſuccíſue Garioffilatæ, herbarúmque aliarum, ac tutiis, diríſque venenis, in neſcio quibus etiam frangibilibus Vaſis vitreis fantaſticis, ad hoc falſiſsimis inſtrumentis, Regimine quodam vario, incerto, atque cõfuſo, materiis variis proiectis ſuper Argentum purum, vt dicitur fixum metallaq; aduſtibilia, & obſcura ſophiſticando, ac

Franci. Petrar. dia.iij.

cuiuſque metalli materiam maiori imperfectione volatili nigri, & aduſtibili onerando: fruſtra, atque inani prorſus reductione circa ea laborant.

Cur igitur Voarchadúmia ſit ars liberalis virtute prædicta, ſapientiæ occultæ, non auara, non vana, neceſſaria, poſsibilis, veriſsima, & ſcita, ac ſummo ſtudio addiſcenda & perquirẽda: patet iam ex prædictis omnibus ratio, & diffinitio.

Quomodo fiat ipſa Voarchadúmia. Caput Tertium.

Laminarum Auri proportionati (vt infra) & Salis tritiana: menſura vna capiatur. Argillæ deuſtæ, pinſitæque tenuiter duæ. Confectio Voarchadumiæ.

Cribro taminentur Sal, ſcilicet & Argilla. Miſtiſque ad ſtratum ſuper ſtratum, in Ollis non vitreatis, ac Furno reuerberationis, cæmententur.

Notandum eſt autem, quòd omnis cæmentatio (id eſt Rubea, Hevraice Adumá) requirit pro ſingulis vicibus horas xxiiij. ignis. Nempe nouem in augmentatione, nouem in fixatione, & ſex demum in alteratione. Notãdum.

Rurſus omnis Cæmẽtatio incipere debet à proportione diuiſa Charattorũ vigintitrium & Granorum trium cum duobus Quartis grani Auri fului. Ac pro qualibet vce detrahit ipſa Cæmentatio ab Notãdum.

illa proportionata diuisione tantum medium Grani ipsius proportionis, nec vltra. Nec ab Auro vllatenus illum detrahere dici poteſt (quicquid dicant cæteri) cum & Aurum ipſum inanihilabile omni ſuperfluitate carens perfectiſsimum omnino, ac terminatiſsimum ſit omnium aliorum metallorum aduſtibilium: & ſubſtantia iubilans, ac ſubſiſtens in igne: quæ nec à Cæmento corrumpitur, nec à re- qualibet comburente comburitur, nec ab aqua colorificante, viridi, aut diuidente mortificatur: vel de-

Quæſtio. uoratur. Quid enim in Auro fuluo ſuperfluum eſt, vel diminutum? Certè nihil. Quod ſi ineſſet (quod

Solutio. protinus negatur) diminutio ſubſtantiæ, vel ſeperfluitas (vt eſt in ferro, & cæteris aliis aduſtibilibus metallis: quorum naturales mixtiones maximam retinent aduſtibilem ſupefluitatem) maximum ſequeretur inconueniens omni velamine denudandum: quod ſcilicet per vices totũ detrahi, & anihilari poſſet: quod eſt abſurdum dicere, & in facto veraciter falſum. Quia Aurum fuluum euaneſcere nõ debet, pro vt non poteſt: quemadmodum cæteris aliis aduſtibilibus accidit metallis: immò hoc phantaſma abſit à mente philoſophantium: quòd Aurum fuluum aliquo pacto poſsit anihilari.

Notãdum. Item ſciendum, quòd omnis cæmentatio vehementer grauitate facit ipſum Aurum, reſpectu illius Salis ingredientis perfuſionem ignis, quod calidum eſt: & ſiccum (vt notum eſt) per poros apertos Auri ob caliditatem, & ſiccitatem ipſius ignis: & nunquam tollitur ab eo per contrarium, id eſt, per humiditatem, & frigiditatem ſuæ elementaris aquæ

non

non aperientis poros iam à Sale inebriatos:per ablutionem,& bullitionem ipſius aquæ, quæ (licet ſuperflue)tamen conceditur.

Aduertendum eſt igitur,quòd nõ recipiatur tale Aurum pro ſufficienti reſpondente : niſi prius poſt Cæmentationem ipſam(de qua ſtatim hîc talis eſt fornax) habita fuerit idonea cautio de optima fuſione:vt Sal cum ſcobibus lopæ in ipſa fuſione penitus ſupernatantibus remoueatur ab Auro. Notãdum.

PVRIFICO AVRVM.

Miſtio in radicibus vnitatis ſeptuageſimi ſecundi Voarchadúmicorum elementorum.

Caput quartum.

O ⁚ 14 . Lux minor: Inſertio reſpondentiæ Charattorum. xij. g. q;. 1. in circa: ſeu. xxiij. g. q;. 1. &. $\frac{1}{2}$. in circa.
S . 18 . Ignis.i.Lux maior.
I . 9 . Cómerriſón.
R . 17 . Aer.i.Lux minor.
O'. 14 . Lux maior.

---

72 .

N . 13 ⁚ Oleum vitri.
G . 7 . Lux minor:Inſertio reſpōdētiæ Charattorum.xiij.g.q;.2.&.$\frac{1}{2}$.ſeu. xxiij.g.q;.2. in circa. . B ⁚
A . 1 . Materia prima artis.
T ⁚ 19 . Ignis.i.Lux maior.
S . 18 . Aer.i.Lux minor.
O . 14 . Lux maior.

---

72 .

Materia prima artis, ad Voarchadúmiam requiſita quid ſit:quo nomine vocetur,quid agat,& quomodo flat.

Caput quintum.

Materia prima Voarchadúmiæ quid.

ST autem materia prima artis pro conficienda Voarchadúmia corpus albiſsimum, denſum, ſatíſque fuſile, ad naturam maximè ſubtilitatis artificio ſolutionis aquæ, ac aggregationis ignis reducum. Eiúſque eſſentia tantùm cõſtat ex tribus candidiſsimis ſalibus,animali ſcilicet minerali, & vegetali, abſtracta à particularibus materiis ſolidioribus, hoc eſt igneis, aëreis, aqueis, & terris exiſtentibus in quatuor elementis naturalibus elementatorum, quæ reperiuntur in ſublunaribus miſtis:Arg.viuo,& metallo quocunque excepto.

Cognomẽ.

Et quanquam à diuerſis diuerſimodè (vt Eleázar in primaria, germanáque lingua, quæ vna,perfectáque, ac præſentanea perhibetur metallorum medicina, adiutorium Dei, ſeu verius congregatio Dei ſuſcitata) idẽ de nominetur, teſtantibus nobiſcum ſapientiæ occultæ Patribus:à Chaldaicis tamẽ, Arabicíſque,Arabice,Alícali,ſiue Caló pali nuncupatur. Verbum ab ali(quod eſt ſummum)& calop (quod bonum ſignificat,quaſi ſummũ bonum Latinè dicitur)compoſitum.

Actio.

Diſponit hæc materia prima artis naturliter,conuertit,cõſtringit,ligat, ac proportionat omnem calcem,venámve,corpúſque metallicum,ſiue ſpiritum volati-

volatilem. Tali autem modo ſubminiſtratur, conficitúrque.

Extracta enim virtute formatiua, cõſtrictiua, continuatiua, vnctuoſa, ſeu viſcoſa, ex gutta librarum quingentarum & quatuor ignis albi viui, recentíſq;, cum libris ſeptuagintaduabus aquæ cæleſtis: in eáque ſolutis libris decem & octo ſalis calópali, facti ex libris centum & quinquaginta ſalis vegetalis, & centum mineralis, ſimul cum libris duodecim vegetalis, ac libris ſex animalis purificati ob euaporationem ignis ſufficientis, in olla terrea ſolida, huiuſmodi ſalia ad inſtar olei liquefacti, conuertantur. Confectio.

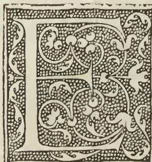
Deinde igne continuæ reuerberationis in fornace hoc cõgregratum per noctem, & diem, in optimo Cacabo ex terra valentina transferatur nitidum oleum in vas ferreum, ſeruando (corpus, hoc eſt aquam permanentem, Baurach, Boracem, Ceram, Coagulum, Chómer riſſón me a a melachot, Gemmam, Hyle, Lopam, Materiam primam artis, Pinguedinem, Sal alícalí, alícalí, amarum, nigrum, elebrot, Terram potẽtialem, Tincar, Vitrum Pharaonis, ſeu inanihilabile: & cætera) Oleum vitri. Arnal. in nouo lumine ca. 8. Cinis vero.

Noſtris igitur auſpiciis tantùm intelligentiam aures pateant. Synonymum.

Purificatio ſpiritus Voarchadúmici: Extractio animæ elementaris Voarchadúmicæ:Multiplicatio miſturæ animæ, corporis, & ſpiritus Voarchadúmicorum proiectio, Reductióque Argenti & Auri.

Caput ſextum.

Electio Arenæ albæ: & Arg. viui.

Lectis enim Arenæ albæ nitidæ partibus tribus ad menſuram : & parte vna Argen. viui (quod aliter vocatur Aqua ſicca,& cætera)vt infra:✠ Notabis ergo,& cætera.

Mundatio ſuperfluitatis Arg. viui.

Primúmque ſimul per lapideum Aludel ad ignem continuæ ſubtiliationis traductis in lapideo Carahà,ſeruetur ſic Arg. viuum:prius tamen ab omni fœtore & aquoſa humiditate, ac nigredine aduſtiua per ſeptem vices ſic mundatum per ignem,vt patet infra: A. Notabis ergo quòd dicimus ſine ipſius mundatione, & cætera.

Electio olei vitri:Elemétorúmque.

Sumpta deinde proportione illa vniuſmet ponderis olei vitri,& materiæ primæ artis vt ſupra: B. factæ ex ſale triplici. Partibus item ſeptem lucis minoris,quatuordecim lucis maioris, decem & octo Aëris,ac ignis partibus decem & nouem,ſeu vt dicetur infra.Primùm ergo principium naturale,C.&c.

Mũdatio elemétorũ ſuperfluitatũ cũ materia prima artis.

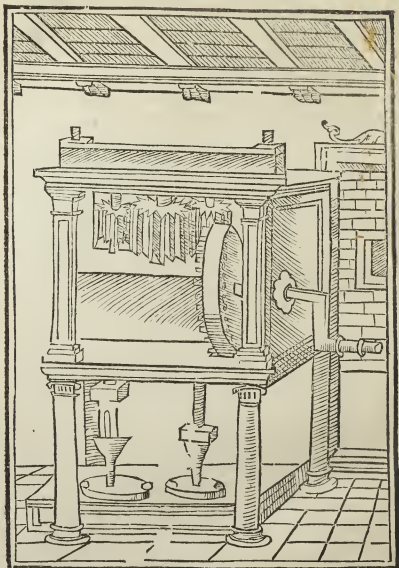
Paratíſque omnibus his cum Gemma(Arg. viuo excepto) ſimul virtus roboratiua fixa in elementis

huiuſmodi

huiuſmodi exiſtens, per ignem continuæ fuſionis duarum horarum: quæ in fundo crucibili remanebit candida & citrina lucidi ſpeculi adinſtar ſplendens: remotis ſcobibus pariter ſeruetur, quam hîc appellamus animam dictorum elemẽtorum fixam naturalem extractam.

Cuius pars vna tantum ſumatur cum partibus vigintiquatuor Arg. viui mundati, vt præmiſſum eſt. Et per triturationem in Porfido conſimili. Miſtio elemẽtaris animę cũ Arg. viuo.

CONTERO TOTVM.

Anima ipſa commixta cum dicto arg.viuo, in Sacculo lineo,per refricationem in aqua calida, nigredinem omnem & fœtorem retinente in Catino ligneo ſeruetur,ſi quid fortè reliquum eſſet nigredinis adhuc & fœtoris. Repetendo hunc ordinem toties,quouſq; anima hæc pernitida prorſus,per vices deueniat(interuẽtu arg.viui,calidæq; aquæ iam dictæ)ad maiorem ſerenitatẽ quàm erat primo, & ad aquam albificantem ipſius domini regis metallorũ.

Notandum eſt autem,quòd deficiente huiuſmodi animæ pura mundicia ab illa mixtione aquæ viuæ fumi albi, quæ poſtmodum ſimul per triturationem cum proportione ſuæ materiæ primæ artis componitur(vt infra) & commiſcetur poſt nigrificationem,dealbationem,citrinationem,& rubificationem ipſius animæ,& Arg.viui ipſum rubicundiſſimum,Stagnum non dequoquitur cum Sale elebrot iam dicto in lapideo aludel cum requiſitis ſuis elementaribus naturis rubificatis,ad vltimam vſque fixationem ipſarũ(vt ſupra)naturarum elementorũ rubificatorum,nec in primam materiam artis attrahitur illa naturalis eſſentia, & ſubſtantia fixa intima animæ radicalis quæſita, ab ipſa forma dictorũ elemẽtorum commixtorum,immò ipſa penitus oneratur imperfectione. Nec alio quouis ingenio, vel arte fieri poteſt(quanquam aliter narrent Alchímiſtæ)quàm ſolo hoc artificio,aut natura ipſa naturarum fieri queat in viſceribus terræ,nec mundari,aut teneri.Hæc verò ſi careat nigredine,albedine,citrinitate,& rubedine,aut euaneſcat cum arg.viuo,argentũ purum,& aurũ fuluũ haud augebitur vnquã. Notãdum.

Quod

Quod teſtatur & Morienus cum omnibus ſimul in Voarchadúmia patribus, vt infra, D. Primus ergo modus eſt ſublimatio per totum: Attendatur ideo ne careat, neu deficiat, & cætera.

Miſtio ſpiritualis animæ cum Oleo vitri.

Ex hac deinde anima commiſta, nigrificata, dealbata, citrinizata, rubificatáq; ſumatur pars vna. De Oleo autem vitri tres partes ſumantur.

Fixatio animæ cum ſpiritu in corpore Olei vitri.

Et ex aquis huiuſmodi mollibus, & duris, ſtabilientibus, aptíſque luſtrari, quæ ſunt anima, corpus, & ſpiritus, hoc eſt Sudor ſolis cum corpore, & puro radicali ipſius animæ maioris lucis, & minoris elementorum rubificatorum, per trituratiõe, corruptionem, generationem, augmentationem, fixationem: Alteratiõe cum loci mutatione ſimul iunctis fiat per Nutum, & igñe gradus tricrucis nouus Adám: vel Sulfur rubeum nõ deficiens, nec vrens.

Synonyma

Reiteratio ſeptuplex.

Necnon per ſeptuplicem reiterationem: ſemper cũ parte vna animæ rubificatæ, treſq; partes terræ mortuæ prædictæ reſtantis, quod eſt corpus nuncupatum Subſolanus, Oliua perpetua: & (vt infra: E. Viſa autem electione, mundatione, miſtione, & cætera, in notando illo: Item notabis quòd iſtud corpus habet multa nomina circa finem) Subſtantia rubea indeficiens, & vrens. Huius, tres partes, ſuper vnam Auri, & argenti ana, & vna tantum ipſius Auri, & argenti, ſuper. C. partes, ſuper. D. partes (& vt infra, M. In medicinæ autem, & cætera) vel ſuper illũ indeterminatum numerum, tam Arg. viui, quàm Metalli, reducta per proiectionem, dabit argentum purum cum Auro fuluo permiſtum. Quod quidem poſtea ſmeratum, ſeu cupellatũ: ac deinde inquartatum,

Proiectio me Aduma ſuper Aurũ & Arg. & iſtorum: ſuper indeterminatum

tatum, diuidatur per aquam diuiſionis. Et argentum demum etiam ab aqua per diſtillationem diuiſum, per fuſionem cōfletur. Atque Aurum diuiſum eſt, etiam ipſum per fuſionem, cum Chryſocolla reducatur. Hæc hactenus.

numerum tam Inſipidi, quàm Metalli.

Arcana (faciētia ad Voarchadúmiam, Aurifabrilem, Cudimíam, officinam nummariā, & metallorum Cabala) de Ponderibus, cū ſuis Schematibus. Caput ſeptimum.

Reductio Argenti, & Auri.

Licet Pondus affinationis, Aurifabrilis, Cudimíæ, officinæ nummariæ, & metollorum Cabala, diuidi poſsit (imaginariè) in infinitum, eà tamen diuiſione relicta (cū ſit valde onerosa, & ipſum Pondus onus graue) viſibiliter, & iuxta communē vſum, ſequentes Sophorum archicanoporum partitionē, in nouē diſcretis nominibus ſectiones diuidimus, quæ ſunt.

Cudimíæ ſynonyma.

Poſta, Rubus, Marcus, Marca (aliter Bes) Vncia, Quartus (aliter Nummus aureus antiquus) Charattus (aliter Siliqua) Granum, & eximus.

Pondera cudimíæ.

Poſta eſt quantitas hac noſtra ætate & more Veneto, Marcarum. 40. ad charattos. 1152. ſingula Marca, tali interſigno notata.

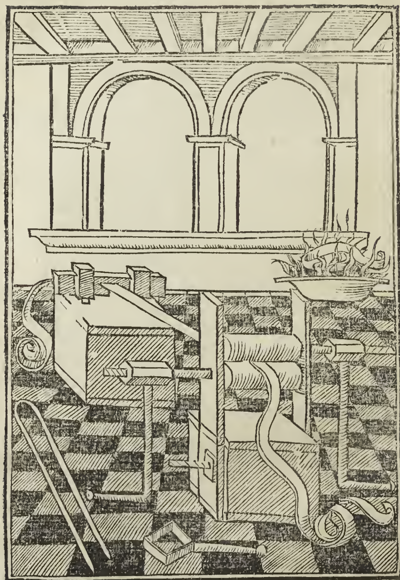

Rubus itē. 20. Marcarum, hoc ſigno exprimitur ad Fiónos autem. 68. &. ꝙ. 1. Fióni pro qualibet Marca in Auro. cuius Truncafilæ quadræ inſtrumentum hic patet.

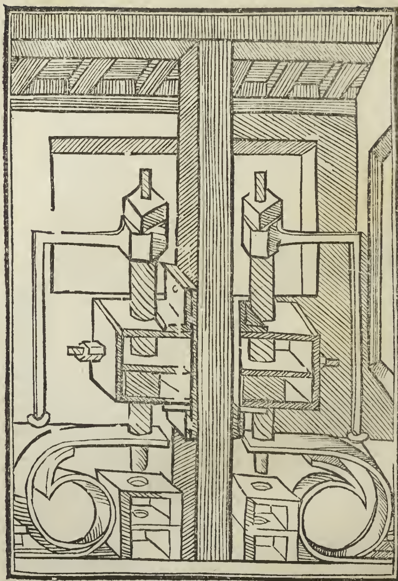
PORTIO

ASPERA PLANO.

ad Charattos ſexdecim, Granæ tria, Quartos duos, & ſex nonageſimos primos eximos eximi quarti grani ſingulo fióno: hoc eſt ad fiónos mille trecentos & ſexagintaquinq;, per ſingulas viginti Marcas, vt dictum eſt: Quorum Ceſorij ecce figura. Pōdusfioni Auri.

FIONOS AEQVO.

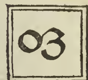
Marcus verò Marcarum. 16. hac ſignatur figura.

Marca item vnciarum . 8. hoc inſcribitur caractere.

Vncia quoque Quartorum. 4. ad tale deducitur contra ſignum.

Quartus etiam Charattorum. 36. tali oſtendirur nota.

Charattus inſuper Granorum . 4 . hac indicatur imagine.

Granum verò Eximorum. 256. & ipſum ſub hoc reducitur ſchemate.

Eximo poſtremo hic caracter impenditur.

Non eſt tamen ignorãdum Granũ iterum ipſum diuidi in partes octo viſibiles Eximorum. ſ.

Ducenteſimum quinquageſimum ſextũ eximum, Grani. $\frac{i}{239}$

Centeſimum vigeſimum octauum eximum, Grani. $\frac{i}{128}$

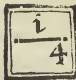
Sexageſimumquartum eximum, Grani. $\frac{i}{64}$

Trigeſimumſecundum eximum, Grani. $\frac{i}{32}$

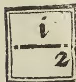
Sextumdecimum eximum, Grani. $\frac{i}{16}$

Octauum eximum, Grani. $\frac{i}{8}$

Quartum eximum, Grani. ac

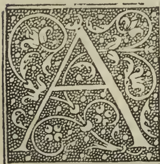
Semigranum.

Quoniam autem Aurum fuluum, seu (vt aiunt) finum, non mediocriter importat de Eximo in Eximum, tam respectu quantitatis, quàm perfectionis. Ideò vti de re non parum conducente, intelligentiæ oculos aperiant reliqui.

Constructio præcisi ponderis æquilancis.

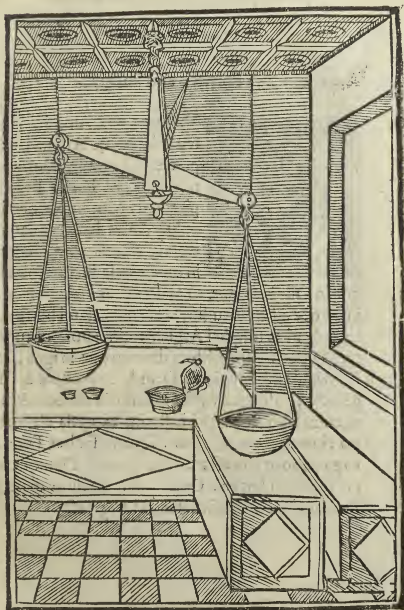
Caput octauum.

Æquilancem, vel Bilancem è duobus lateribus, immo ab laterum æqualitate dictam, ex quadro perfecto, & semi constare dicimus. Fusti eius longitudo tantum metitur, quanta est dimẽsio vnius lateris quadri eiusdem. Medii autem, extremorumque crassitudo, sesquialteram habet proportionem, trium, scilicet, ad duo. Hasta verò lancis, seu inuisibilis, à base super axem, in me- Æquilancis dimensio.

dio æqualiter diſtans ab extremis, in cacumen ſurſum erecta, pyramidis inſtar: a tribus in vnum deſinens minutum, ad ſemiquadri quantitatem (nempe terdena & tria minuta) protēditur. Iuga quoque lancen vtrinque in axe complectens tantundem latitudinis, quantum inuiſibilis ipſa continet, & Bracha in inferiori parte Iugæ ſita, octauū longitudinis ipſius lancis ſit. Fila rurſum ab extremis fuſti ad Conchas pendentia, cum ipſis vnà dimenſionis ſunt eiuſdem, cuius latus eſt quadri. Conchæ demum, nonam lateris eiuſdemmet quadri continet partem, vti in ſchemate hoc videre eſt.

RES PONDERO.

PORTIO

Deſcriptio variarum particularium operationum pro ampliori artis huius elucidatione.

Caput nonum.

Aes arſum cum Fornacis eius imagine.

.G.

Vpri pars vna, Aluminis duæ ſeu Tartari, & Arſenici tres partes recipiantur. Duo extrema ſimul iuncta Ferreo piſtillo in Mortario æneo in puluerem redacta, aquaque deinde aſperſa cum Venere in bracteas deducta, ſepultáque in Olla locentur. Quod ſuo cum coopertorio in vertice ad craſsitudinem ſubtilis calami perforato, vulgari ac ſimplici Argilla optime poſt obturetur. Et per horam miſtura decoquatur in igne, ſeu Fornacula ſublimationis. Deinde ea extracta & frigefacta, poſitáque rurſus in Fuſorio terreo miſtura, cuius cum Fornace hic ſtatim expreſſa eſt imago, inter prunas conſletur. Ex qua ſcobes Ferrea virga, donec eluceſcat, depurgentur. Denique in inſtrumento ferreo, Canale, ſeu Rielum dicto, a Fuſorio deponatur, ſeruetúrque frigefacta.

FVNDO METALLA.

Aes vſtum.

Quæ facienda prædiximus de arſo, eadem de habendo Aere vſto miſtionem ipſius tradentes facienda cenſemus hac ſerie.

Aeris pars vna, Calcantis Romani duæ (ſeu Salis) & Sulfuris tres partes ſumantur. Reliqua omnia vt in præmiſsis, G. ſeruentur.

Anielum album, & nigrum.

Sumatur de Argento cupellato: pars.1.
Aeris, partes.2.
Plumbi nigri mollis, partes.3. ad pondus æquale.

Et ſimul fuſa omnia, ac bene miſta proiiciatur in ana (hoc eſt tantundem) Sulfuris tuſi in Crucibulo bene operiendo. Frigefactum tandem hoc totum, & à ſcobibus per fuſionem apprime mundificatum, ſeruetur in virgulis.

Notã dum. Idem eſt iudicium in conficiendo Anielo albo, duobus tantùm exceptis. Vno ſcilicet quod Stannum loco Plumbi nigri, Altero autẽ quod Arſenicũ loco Sulfuris, capiatur bene contuſum.

Aqua ad diuidendum Arg. ab Auro.

Capiatur de Nitro refecto, & Alumine ana.

Aequaliter iuncta, & in Mortario puluerizata ſimul par Tortam bene circumlinitã fundo nudo, & Recipientem ſigillatum, diſtillentur per ignẽ ad totam

tam exhalationem ſpirituum,cum reſeruatione ſpiraculi in ſigillo ad opportunam occaſionem.

Diſcalcinetur hæc aqua diuiſionis per ignem etiã cum Charattis ſex Argenti puri pro vnaquaque libra aquæ prædictæ,& ſeruetur ad vſum.

Notandum eſt autem,quòd ana ſpiritus Aluminis vſti,ſeu Calcantis,ac Nitri refecti,videlicet libra vna de quolibet ſuper vnciam vnam cuiuſcunque metalli in tenuiſsimis bracteis deducti, ter reiterando, metallum conuertit in tranſparens oleum. Notandum .H.

Argenti,& Auri calcum.

Aeris partes tres cum tribus quartis ſumantur ad pondus. Et pars vna cum vno quarto Zelaminæ in valle Siriana repertæ in vico nomine Oneda. Vocatur hæc Zelamina aliter Tuthia alba, & eſt minera Bergomenſis. Sternantur ſtratim in Crucibulo, & per ignem continuæ fuſionis duodecim horarum fundentur cum Vitro, ac ſeruentur ad vſum, proiectæ primò in laminas à ſcobibus peroptime muudificatæ.

Eadem traditur diſpoſitio ſubminiſtrando Argenti calcum,hac tamen lege ſcilicet,quòd pars dimidia cum vno octauo Stanni,ſeu Aeris arſi, ſumatur loco Zelaminæ contra tres partes, & tres quartos(vt ſupra dictum eſt)Aeris. Notandum .F.

Argentum maceratum.

Sumatur Arg.in tenues bracteas tuſum,& in Olla

non

non vitreata cum vna Sulfuris tusi in Fornace ardeat per dies . 18 . per ternos superaddendo de nouo Sulfure . deinde cum partibus.6.Argenti. viui, aliquantulum simul calefacti, maceretur diutina tritu ratione in Porfido . Abluatur aqua & bene disiccatũ seruetur in nitidissimo Vase vitreo, seu vitreato.

Aurum maceratum.

Bracteæ Auri fului ad tenuitatem ductæ fortiter ignitæ cum partibus sex Argenti . viui, macerentur vnà . Lota demum macera cum aqua, & bene desiccata seruetur ad vsum, sicut dictum est supra de Argento.

Bullimentum pro Argento.

Sumantur de Aqua cælesti . lib . 10 . de Tartaro albo tuso . lib . 1 . cum tribus vnciis

Et opera ipsa argentea nigrificata ad ignem, in Vase æneo posita, omnia simul bulliant, quoad niuis instar albescant. Tunc extracta brustientur ad aquam frigidam, limpidámque . Tandem Tripolo eburnita seru entur.

Bulimentum pro Auro.

De Lotio hominis.lib.10. sumantur,
Sulfuris unciarum quinque,
Tartari.10.

Misce

Misceantur omnia tusa in Vase æneo. Et in hoc opera aurea, igne primum calefacta, imposita bulliant, donec crocea reddantur vt Auripigmentum Reliqua ad præmissum ordinem de Argento omnia rite seruentur.

Notandum est autem, quod pars vna Floris æris cum ana Calcantis romani, & partibus duabus Nitri cum ana Salis armoniaci bullita omnia simul cũ dicto Lotio vt dictum est, coloren Auri viuacissimũ dant Auro, vltra Charattos.18. Notandum

Idem est iudicium redactis in bitumen prædictis simplicibus, cum acerrimo Aceto, Flore æris, scilicet, Calcante romano, Nitro, & Sale armoniaco, per modum recoctionis. Notandum

Calx Argenti

Procedatur vt dictum est supra.F. Sumatur Arg. in tenues bracteas tusum: & cætera.

Calx Ferri, & omniũ aliorum metallorũ durorum.

Bracteis, seu laminis cuiuscunque metalli duri in fornacula cæmentationis per dies.22.ardentibus, cũ duabus partibus Calcantis romani, & tribus Sulfuris triti vel sine alia mistura fit Calx metallica impalpabilis.

Cerussa, Minium & Zalolinum.

Laminæ Plumbi nigri mollis in terreo vase in ter-

ma,

ma fundo ad quatuor tantùm digitos vitreato cum multo acerrimo Aceto, ita ſuſpendãtur ut continuè perduos & viginti dies Aceti vapore tangãtur. Quo corrupta tandem Plumbi nigri eſſentia, & in pulueremalbum redacta, Ceruſſa nuncupatur. Hæc autem Ceruſſa, ſiue reſidentia Plumbi nigri, vt ſupra, vſti, tenuiſsime, cum aqua, triti, poſitáque in Capellis terreis ſparſis, ac longis ad cubitum, non lutatis quidem, veruntamen opertis in Furno, ita locatis, vt ignis tantummodo fundum eorum aſcendens percutiat, ſed non per reuerberationem, vratur per horas. 48. Interim autem ſæpius Ferreo inſtrumento agitata reſidentia quoaduſque in rubeum tranſmutetur colorem, tunc pariter mutatio nomine non Ceruſſa, ſed Minium appellatur. Hoc rurſus trituratum, cum albo Aceto, & ad vmbram deſiccatum, in citrinum vertitur colorem, quod eſt Zololinum.

Cinnabaris conſtructio.

Argenti viui pars. I.

Sulfuris, igne lento carbonum liquefacti, pars vna & ſemis.

Miſceantur in Vaſe æneo patulo Ferreo inſtrumento haud quaquan ligneo. Durata autem frigore hæc miſtura, & pinſita, reponatur in Vas uitreum idoneum oprime lutarum, locatúmque in Furno ſublimationis, fundo detecto, ac loco aeri peruio per horas. 14. remiſſo igni, mundando oleoſitatem Ferro quoad tranſierit per collum Vaſis. Deinde

per

per tantundem temporis igne intenso Vase laminis ferreis operto fixetur. Vbi tādem vas refrigeratum fuerit, rumpatur, seruato Cinnabari.

Consolidatiuum Cinericii.

Argilla deusta, & tenuiter tusa pars vna capiatur ad mensuram. Cineres lixiuo demissi, & mortificati, desiccatíque partes duæ. Deinde simul ambo cribrata, pariter seruentur,

Cupella, & Fornax eiusdem.

Sumatur pulueris Argillæ crudæ pars vna ad mensuram.

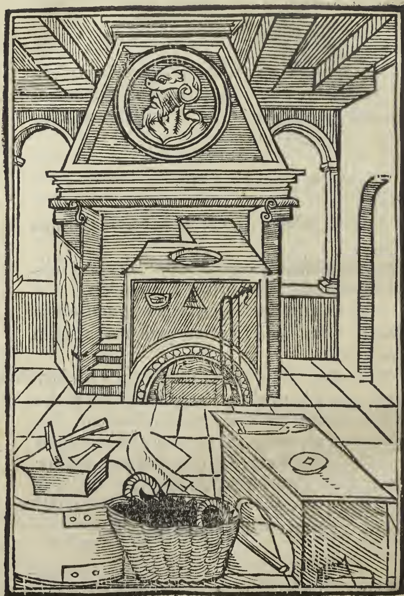
Spodii ossium, siue cornuū castrasti deustorū subtiliter tusorum partes quatuor cum dimidia.

Diligenter cribrata seruentur, & cum aqua humectata in Verra metallica totum pariter excusum impromptentur.

Notandum est autē, quòd qui format Cupellam ex Spodio solo non bene sentit omnino pro mercatore circa argentum & aurum extrahendum. Aduertant igitur pro maiori, tutioríque redundatione metalli, & ad minorem eius defectum arcanum hoc Affinatores metallorum, Aurifices, & Cudimiæ mercatores. Ad quorum noticiam simul hic tradimus Fornacem cupellationis. Notādum.

PORTIO

EVNDO SVBTILIATA.

Flos æris.

Corporentur in lib.640.Terræ viridis solutæ in lib.240.Aceti acerrimi,cũ lib.26.vnciisq;.8.Armoniaci,lib.160.Aeris soluti in lib.32c.Aquę diuisiõis.

Omnia autem probè mista, positaque in Oliis grossis sparsis non vitreatis superaddendo stringantur. Deinde in sacculis de corio optimè densis seruentur.

Metallina.

De infrascriptorum simplicium pulueribus, videlicet Realgalli, vel Auripigmenti, siue Arsenici, Calcis albæ viuæ recentis, Tartari albi ana ad pendus sumatur. Albuminis autem oui gallinę pars media plus, cum quo pulueres ipsi per setatium optimè coopertum prius simul commisti incorporentur. Bitumen autem huiusmodi deinde idonea in Botia detecta impositum per horas.12. igne ascensorio sublimetur. Vasis tamen fundum ad medium vsque luto ex lana, seu tomento, & argilla partibus duabus scilicet argillæ, & vna tomenti confecto sit oblinitum, & os pariter bombice, vel stupa obturatum, Metallinam tandem reperies collo Vasis argenteo colore adhærentem. Lutum tomenti.

Oleum omnium metallorum.

Videatur (vt supra, H.) Aqua ad diuidendum, circa finem.

Purpurina argentea,& aurea.

Miſtura Arg.viui,Marcheſitæ,vel Stanni,Arſenici,& Salis armoniaci ana,poſita in Botia vitri,ſi decoquatur per horas.321.ad ignem , colorabitur argenteo colore. Verùm ſi loco Arſenici ſumatur Sulſur citrinum in pane nitido, aureo colore tingetur,& tunc dicetur aurea Purpurina.

Aduertendum. eſt Nota.

Refinatio Chryſocollæ.

Refiltratæ in libris ducentis ſeptuaginta Aquæ cæleſtis,libræ nonaginta Paſtæ, ſeu Lapis,Chryſocollæ , cum libris decem Aluminis , & Aluminis fecis libris octo cum quatuor vnciis vniuſmet ponderis, in Vaſe æneo per lentam , continuámque ignis exhalationem tantùm liquentur vt aqua. Deinde per optimam operturam pannorum laneorum ne ſpiret,neue vllatenus ſpirare poſsit , Vas refrigeratum per dies tres ſtabili in loco locetur. Reuulſus autem Borax in ſpondilibus vaſis agglutinatus(habita primùm per inclinationem optima aquæ euacuatione)ablutúſque frigida , & bene deſiccatus ad Solē, nitidus , vnctus Oleo lini crudo , ponderatúſque,in Vaſe nitido ſeruetur.

Solidatura tertia pro Arg. & Auro.

Partes tres Argenti pro Argento , vel Auri pro Auro. Et pars vna Aeris arſi pro Argento , vel Argēti pro Auro ſumptæ (facta nihilominus miſtione

primum

primum optima in fuſorio ad ignem fuſionis) ſeruentur laminæ.

Specula metallica frangibilia.

Miſtis per refuſionẽ manicæ partibus tribus æris, & pars vna Stanni tantum, proiiciantur laminæ ad planam, & pontellum in petra columbina altera alteri imminente. Miſto nihilominus primùm ad ignẽ venti fuſo. Deinde laminæ ad menſuram æquentur à ſuperfluis cum gladio, & planentur Smerillo medio, ac tenui ad ſiccum perlongum, ac tranſuerſum, primo ſuper lignaculis ex tabula huiuſmodi agglutinatis cum Gypſo crudo, & aqua ſuper tabulam. Poſtea luſtrentur ſuper panno lineo rudi. vel corio à parte domeſtica, Sponthía, vel Tripolo, & Ceruſſa, aut Calce ſtanni, aſperſæ tamen prius oleo. Deinde palmis manuum ſiccatis terſæ, nitidatæ, & capſatæ ſeruentur. .I.

Specula non frangibilia.

Specula infrãgibilia cuiuſuis dimenſionis ob malleationem in reliquo (vt proximè ſupradictum eſt, I.) rite fiant, præter quàm ſubiecta eſſentia, quę tantum conſtat de ſolo Arg. cupellato

Spodium de oſsibus.

Oſſa tibiarum boum deuſta ad ignem continuum in fornacula cæmentationis per horas. 2. Spodium vocatur de oſsibus.

Sublimatum.

Sumptis de Nitro mollito lib.50.
De Sale.
De Alumine,ſeu | mollitis.
Vitriolo vſto.
Et de Arg.viuo ana lib.100.

Omnibus ſimul iunctis, Arg. viuo tamen prius in aqua ad diuidendum quantum ſufficiat in Vaſe ligneo mortificato, Miſtura huiuſmodi in Vaſe vitreo(cum Alembich)aperto per horas.24. ad lentum ignem lignorum per Gineres ſublimetur, ſeruetúrque diligenter.

Notãdum. Notandum nihilominus non poni de miſto pro quolibet Vaſe pluſquam. 87. Inſuper aquæ vltimo ſtillatæ valent ad alias quoque mortificationes:ideo ſeruentur.

Terra ad deargentandum metallum, & inaurandum.

Solutum igne argentum de cupella. quòd.1.in vnciam vnam aquæ diuiſionis,iũgatur cum puluere ſalis,& Tartari albi ana vnciarum ſex.

Sícq; in Vaſe vitreato cũ ſpatula lignea(non autẽ metallica)miſta ſeruetur terra calore denſata.

Notãdum. Notandum eſt etiam talem ordinem penitus ſeruandum eſſe in conficienda terra pro inaurando: quæ ab aqua diuiſionis,& argento ſecluſa madefiat oleo auri,quòd.1.(Auri ſcilicet ſoluti)pro qualibet libra prædictorum puluerum.

Tuciæ

Tuciæ conſtructio.

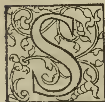
Sumantur de antimonio libr.96.

De Calce ſilicis libr.48. De alumine catino libr. 24. De ære arſo libr. 1. cum vnciis quatuor. De plumbo:& Stanno ſimul calcinatis libr.8. videlicet pro vna qualibet parte plumbi, duæ partes Stanni. .K.

Hæc omnia ſimul corporentur cum aqua, triturentúrque in Pila figuli. Miſtura deinde hinc exempta,& in plano furfuribus ſtrato adinſtar placentæ deſiccata in igne carbonum per horam coquatur, poſtea pinſetur, trituretur, ac taminetur. De puluere autem eius tenuiori fiat bitumen cum Albumine ouorum,& idem Cannis ferri inuolutum,& inſperſum groſsiori puluere eiuſdem, atque ſic in vmbra ſiccatum per ignem reuerberationis recoquatur iterum per horam.

Vbi autem nimium nigreſceret: Cannæ vt ſupra bituminatæ candentes ſæpius extinguantur in aqua Calcis plumbi & Stanni, vt ſupra dictũ eſt.K. Notãdum.

Singularia præmiſſa cur poſita ſint.
Caput decimum.

Ingularia hęc (nempe) aqua diuiſionis, refinatio chryſocollæ, æs arſum, vſtum,& reliqua particularia ſupradicta non ſit qui arbitretur temere poſita, tanquam à principali negocio aliena, vel vt omnino ſuperflua. Non enim fru-

ſtra, immo neceſſaria ceu per gradus quoſdam ad perfectionem huius magiſterij purificationis Auri (ſcilicet) quod præcipue intendimus (vt cuique in his oculato palàm eſt) poſita ſunt. Nam ſicut arbor ex floribus feracem, vberemque fructuum meſſem indicat, & vbi non affuerit ignis vſquam fumus exhalat, ſic huiuſmodi exercitaméta cum inſignia ſint, ac certitudo efficaciæ & veritatis pręmiſſorum, tum ſcopus quo huius artis pſeudoprofeſſores (Alchímiſtæ vulgo dicti) impingentes fracti protinus, & confuſi reuelentur, patefactáque eorum fraude, & falſitate de medio ſublata, ſimplices tuti, & cautiores reddantur.

PORTIO SECVNDA.

Præfatio portionis ſecundæ. Caput primum.

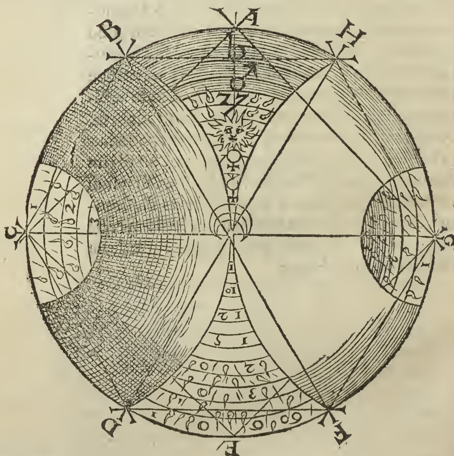

RVdis hæc, impolitáque noſtra inueſtigatio conſultò ſatius prætereunda à nobis fuiſſet, lector candidiſsime, quàm vt ſublimis huiuſmodi ars, atque ſpectanda ſuæ genitricis naturæ æmula (præcipuè contra ipſiuſmet ſcientiæ authorum decreta vulgationem prohibentia, vbi dicitur nefas eſſe arcana reuelare indignis) quodam vel tenui ſuſurro mortalibus patefieret. Cum tamen nobis perſuaſiſſemus omnipotentis naturę vim ſupremo numine ſapientiæ filij inſpiratam (tametſi pleroſque mortalium lateat) ex Dei munere cognouiſſe,

Ray. in aper. c. 2. ars igitur.

uiſſe,nefas, & ab humano officio eandem in tenebris perpetuo clauſam tenere, prorſus alienum duximus,præſertim cum nihil præſtantius,nihil in humanis vtilius reperiri poſsit,vel excogitari, ſi modo Sophis lõge ſupra hæc caduca & fluxa eleuatis,fuerit reuelata. Cęterum quo res ipſa obſcurior,ac difficilior cognitu hactenus haberi ſolet, eò lucidiorem omnibus,planioremq; efficiemus. Nam quòd Schema ſub ænygmate poſitum ſit, id fuit in cauſa,ne detractores Alchímiſtæ, indigni, ingratique facilem ſeſe habere ad hæc myſteria aditum arbitrentur. Initiatis vero totam huius artis rationem, compendioſè, & accuratè explicantes aperiemus in portione diuiſionis,in ſpeculo noſtro, quod iam mente cõceptum orſi indies lucubramus. Vt ipſum intuentes lucis ſplendore ſuperuenientis illuſtrentur, & deuij ab huius lucis iubare in ſemitam rectã dirigantur, & hac potiti gratia, munere gaudeant veritatis tali ſub ſchemate.

APERIO LIBRVM ET SEPTEM SIGNACVLA.

Schematis Voarchadimici expoſitio.
Caput ſecundum.

Iſionem acceptam à domino æterno omnipotēti palàm fieri(indignis) nō debere in arcanis arcanorum legitur, propterea quod omnino metuendus ſit dominus. Literas tamen. A.V.E. (vt in præmiſsis) dicimus eſſe miſtionem vniuſmet ponderis olei vitri, materiæque primæ artis, aëris, & ignis, lucis maioris & minoris, ac argenti viui ſepties mundati per ſublimationem cum arena alba, inſimulque rubificatam. C. verò primum motum, id eſt occiſionem, corruptionem, calcinationē, vel putrefactionem. G. ſecundus motus eſt, & eſt generatio. H. vero tertius motus, videlicet augmentatio. D. dicitur fixatio, diminutio, diſiunctio, vel ſeparatio, & eſt quartus motus. F. &. B. ſunt elementa alterantia cum loci mutatione, quæ dicūtur ignis mutatio: Pauimenti operatio, terminatioque rubificationis, & eſt quintus motus.

Ray. in codi. c. 4. Cum igitur.

Synonyma.

Synonyma.

Theorica, ac practica Voarchadúmicæ artis, & eius ſchemata in multiplicatione tincturę.
Caput tertium.

Erminatio recipientium eſt mutatio naturarum receptorū per ineffabilē miſtionē calidi(.i. ignis, quod eſt aurum fuluum, cum frigido .i. Arg. viuo nō vulgari, quod eſt Arg. viuum per ignem & arenam albam ſepties mundatum, vt dictū

Mecúbalim

32

est ab Arg.viuo,humidi,id est,Aer: quod est Arg. purum,cum Auro fuluo, Argentóque viuo vt supra,in simul rubificatis,cum sicco,id est,oleo vitri) dispositione perpetua. Hæc perpetua dispositio,est materia metallorum: Materiáque prima artis(id est vitrum inanihilabile:quod est oleum dictum: medium retinentem Arg.viui, Aurum albificantem) vt ait Maria. Et ista aqua grauis est, quæ mercurialis dicitur: vt omnes asserunt. Et Arg.viuum sapientũ (id est Argentum viuum,vt dictum est,mundatum ab Argento viuo)de quo dicit Hermes: Custodite hoc Argentum viuum coagulatum (id est mundatum)quod est in intimis thalamis:in quibus coagulatum est. Ipsum enim est Azoch: & est secretum Scóliæ: & dicitur terra residua. Qui igitur verba audit, ipse inquirat. Sed testamur per illum qui malè perpetrantem iustificat: & nullum recte agentem condemnat: nos iam detexisse quicquid ante cælauimus in hac sapientia: & maximũ arcanum scientiam, & intellectum habentibus patefecisse. Qui vult ergo proficere in hac sapientia, oportet eum

Electio. istam admirabilem Electionem (mũdationem, mistionem, triturationem, & calcinationem, Argenti, Auri, Argentíque viui, & olei vitri) seu arcanũ maximũ cõponere, & posteà ipsum mutare de natura in naturã: Luca sic dicente in turba, pluribus rebus non indigetis: sed vna tantum. Et ista res vna, in vnoquoq; gradu operum nostrorum in aliam conuertitur naturam. Idem testatur & Géber cum dicit: Ars talis non consistit in pluralitate rerum. Est enim materia vna (id est metallorum) in qua magisterium

Nota tamẽ q̃ est altera materia prima artis.

gisteriumnostrum consistit:cui non addimus rem extraneam aliquã,nec minuimus: nisi quòd in præparatione eius superflua remouemus. In vna ergo re consistit totum magisterium istud, vt nos recte censemus,in oleo vitri scilicet,& Arg.viuo mundo, animato,rubificatoq;. Et hoc expressè dicit Alphidius filio suo:Scito fili,quòd est materia(& materia prima artis)quæ est radix,de qua omnes sapientes tractauerunt(oleum vitri,&) Arg,viuum est. Et est quoddam Arg.viuum albi coloris: & plusquã speculum splendens.Item fertur in turba. Initium totius operationis est Albedo, id est, Arg. viuum mundum animatum,cui rubor succedit. Notãdum.

Notabis ergo,quòd Acetum,Aequatũ,Albedo, Album plumbũ,Aqua benedicta,metallico, sicca, talchi,viua,viscosa,uitæ,vrinæ puerorum, Argentum viuum animatum, coagulatum, Argyriónzoticón,arsenicum,auripigmentum, azoch, cambar, caspa chaià,ches seph chai,compar,corsaturni, december: E,Euphrates, fauonius, phlegma, Gúmma alba,inimicus,insipidus.lubricum, materia vna, metollorum,medicina vna,menstruum,mercurius, occidens,ouum,puer,salsus, sedena, senectus, serinech,seth,sinistra,socius,sperma metallorum,sublimatum,succus.téuos,uentus,vespera,vigintiunũ vnctus,vultur,zibách,& ziuá, idem significant. Et id genus multa,quæ hic prolixitatis vitandæ gratia omittimus. Notandũ. ✠

In compositione autem huius admirabilis mistionis,seu maximi arcani,oportet nos sequi naturam.Nam (vt ait Géber) Natura per se agit. Nos

ergo

ergo oportet tria ſcire, videlicet quid ſit natura, quot ſint naturæ, & qualiter natura operetur in metallis productis.

Natura qd. Secundū autem Ariſtotelem (ſecundo Phyſicæ auſcultationis)natura ſic diffinitur:natura eſt principium,& cauſa mouēdi,& quieſcendi in illo, in quo eſt primo,& per ſe,& non ſecundum accidens.

Quotuplex Author autē perfecti magiſterij ait: naturæ (ſiue tu dicere mauis:qualitates)ſunt quatuor, videlicet caliditas & ſiccitas, vt in igne. Caliditas & humiditas, vti in aere. Humiditas & frigiditas, vt in aqua. Fgriditas & ſiccitas,vt in terra. Omnes autem iſtæ cōplexiones inæquales ſunt: nec eſt vlla iſtarū quā quærimus.Nam nos quærimus æquale, de quo dicit Ioānicius:quòd æqualis mixtio eſt vna, quando cum moderatione,incolume dicitur corpus.

Moderatio Notabis ergo, ꝙ dicit cum moderatione, ſcilicet prædictarū naturarū,ſeu qualitatum, videlicet caliditatis,humiditatis,frigiditatis,& ſiccitatis. Nā quādo aliqua iſtarum naturarū aliam nō excedit: tunc dicitur corpus temperatum & æquale,quia tantum eſt de vna quantū de alia ſecundū debitam proportionem qualitatum ad eſſe metalli requiſitarum.

Synonyma Item notabis,quòd Incolume dicitur ſanum, remotum,calcinatum,ſeparatum,purificatum, diſpoſitum,ſiccum,vel mundum ab omni cauſa corruptionis.Et(ſecundum Géberum)ſtannū eſt plumbum album puriſsimum:& eſt in eo æqualitas fixionis,vel ſpiſsitudinis duorum componentium Arg. viui,ſcilicet & ſulfuris(metallici)non autem æqualitas,quantum in mixtione(,id eſt,quantitate)Arg. viui.

Clauis pría. Mundatio.

viui. Item Hermes inquit, fili, ſapientum metalla ſunt ſex(non enim Arg. viuum eſt metallum, ſed materia(vt infra, Notabis Embryon, L. & cætera) metallorum, quorum primus eſt. Sol eorum optimus rex & caput, quod nec terra corrũpit, nec res comburens comburit, nec aqua(colorificans, viridis, aut diuidens)mortificat, vel deuorat, eo quòd ſubſtantia eius eſt terminata, & natura directa in caliditate, humiditate, frigiditate, & ſiccitate. Nec in eo quid ſuperfluum eſt, vel diminutum. Et ideo ſapientes prætulerunt ipſum, & magnificauerunt, & dixerũt, quòd ſic ſe habet Sol in metallis, quemadmodum Sol in ſtellis. Suo enim lumine & ſplẽdore omnia vegetabilia germinant, & omnes fructus perficiuntur nutu Dei. Quid plura ſi ad hoc peruenire poſsimus? Habemus proportionatum ferè totum iuxta Socratẽ dicentẽ: Iam ergo albi plumbi diſpoſitionem vobis demonſtraui, quo genito nihil aliud eſt quã opus mulierum, & ludus puerorum.

Cognito igitur quid ſit natura per Philoſophũ, & quotuplex per authorem perfecti magiſterij, aliorumque ſapientum ſententiã, reſtat videre quomodo operetur natura.

Operatur autem natura multifariam: ſed potiſsimùm per mixtionem, quã ſapientes variis appellarũt vocabulis, ſcilicet, Ingreſsionẽ, ſummerſionem, coniunctionem, connexionem, complexionem, cõpoſitionem, & mixtionem: idem ſignificantibus. Nihil enim ingreditur, ſummergitur, coniungitur, connectitur, complectitur, componitur, quã quod miſcetur. Videamus ergo quid ſit mixtio (Clauis enim

Natura quomodo operetur.

Synonyma

Clauis secũ enim secunda est)quia ipsa cognita per diffinitionem omnia alia cognoscantur.

Mixtio, & quid. Secundum autem Philosophum(primo de generatione)mixtio est miscibilium alteratorum per minima coniunctorum vnio.

Miscibiliũ. Notabis Miscibilium,id est elementorum. Nam ipsa sunt prima principia vniuscuiusq; mixti. Sed ipsius mixti manifestam,occultámue scire non possumus naturam:nisi sciamus ipsa elementa cõmiscere seu componere. Vnde Hermes dicit: Intellige fili quatuor elementorum scientiam, quæ suis posita sunt rationibus in sua abscondita apparitione. Eorũ enim abscondita apparitio nequaquam exponitur, nisi componãtur,eo quod non perficiuntur donec suis coloribus colorentur.

Minimum. Notabis etiã per minima, id est per indiuisibilia, Nam si quid posset diuidi iam non esset minimum, ex quo diuiso partes eò minores proueniunt: cum omnis pars minor sit suo toto. Apparet ergo,quòd per minima,id est per indiuisibilia sit mixtio elemẽtorum. Et quòd elementũ sit minimum metallorũ componentium patet:per diffinitionem eius, Elementum enim minima particula est metalli.

Elemẽti diffinitio. Ad hóc autẽ,vt miscibilia misceantur, requiritur præuia dispositio:quæ nõ fit nisi per motum in omni actione,nedum in mixtione necessarium. Motus autem (vel mutatio) dicitur (secundum Aristotelem in Categoriis) sexcuplex, scilicet, corruptio, generatio, augmentatio, diminutio, quam fixationem vocamus: alteratio, & loci mutatio. Sed aliis in præsentiarum omisis, Corruptionem tantum eligamus,

Motus primus:Clauis iii.& primũ punctum.

Corruptio.

eligamus:nec eam quidem omni exparte.Nam multas sub se species habet. Sed ex his vnam (quæ putrefactio dicitur) ad propositum facientem discutiemus.

Natura enim quæ nunquam otiatur, omnifario motu operando vtitur:in primis autem omnium corruptione. Corruptio verò hic & putrefactio æquipollent significato. De hac itaque in allegoria sua hermes, sic inquit, Scitote quòd artificij origo est caput Corui: qui in nigredine noctis, & in claritate diei sine alis volat: & amaritudine nostra in suo sanguine exeunte coloratio accipitur:& mera aqua à suo dorso.Nō est ergo aliud caput Corui, nisi nigredo noctis, quia sicut ista sunt nigra & obscura respectu diei, sic spiritus iste putrefactus respectu spiritus mundi, qui ex putrefectione oritur, & per nostrum artificium extrahitur.

Sed cuius coloris debet esse spiritus iste mundus? Quæstio
Profectò albi.Vnde Hermes,Scitote rumorum in- Solutio.
quisitores,& sapientiæ filij,quòd Vultur supra montem extensum in cacumine voce magna clamat inquiens: Ego sum Album nigri, & citrinum albi,& rubeum citrini,veridicus sum certè,& non mētior.

Notabis ergo album nigri.Nam ipsum album ex nigro extrahimus. Item alphidius: Argentum autem viuum,quod ab eo scilicet cortice nigro extrahitur, est humidum album à corticibus mundum, ne opus pereat.

Viso ergo quòd primus motus naturæ est corrū- Album ni-
pere,videndum est qualiter fiat.Et vt perfectè scia- gri.
mus facere:oportet nos habere cognitionem principiorum

Principia duo. cipiorum tam naturalium, quàm artificialium. Nam qui principia ignorant, finem non inueniunt.

Primum. Primum ergo principium naturale, vt prædictũ est, dicimus Arg.viuum, cum arena alba per ignem ab Arg.viuo septies mundatum, coagulatúmque, ac materialia ignis, & aëris, sub nomine Antybar, Marthek, Stagno, vel Risoó (quod Græcè Thélima dicitur, & Hebraicè Reçón) positum in literis & numeris notatis (vt hic infra, & suprà) per lineam perpendicularem inchoando à penultima sursum ascendendo, & in vltimam terminando.

E . 5 . Lux maior.
H . 8 . Coagulum.
T . 19 . Ignis, id est, Lux maior.
R . 17 . Aer, id est, Lux minor.
A . 1 . Lux minor, Insertio respõdentiæ Charattorum.xiij.g.q;.iij.seu.xxiij.g.q;.ij.cum.$\frac{1}{2}$.
M . 12 . Hyle.
K . 10 . Aqua permanens.

72 .

A . 1 . Materia prima artis.
B . 2 . Lux minor, Insertio respondẽtiæ Charattorum. xv. g.q;.iij. & vltra, seu. xxiij.g. q;.ij. &.$\frac{1}{2}$. in circa.
Y . 22 . Lux maior.
H . 8 . Aqua permanens.
T . 19 . Ignis, id est, Lux maior.
N . 13 . Gemma.

A . I.

A . 1 . Cera.
R . 17 . Aer,id eſt,Lux minor.

72 .

Secundum eſt Calor .i. Ignis alienus, quod eſt inſtrumentum mouens ipſam Materiam miſtam ad putrefaciendum: & non aliud agens in mundo. Vnde inquit Alphidius: Scito fili,quod ſubſtantia agẽs in hoc toto mundo eſt vnum, ſcilicet calor. Calore enim ſublato nullus omnino motus eſt. Motus autem eſt actus. Ideo diſpoſitionis & totius operis artifex,calor eſt ignis. Secũdum.

Sed cum multi ſint gradus calorũ, ſiue ignis, videamus quid ſit:& in quo gradu.

Et certè ignis,ſiue calor eſt ignis intentiſsimus,ſic teſtante Maria: Menſura ignis tui,id eſt alieni, eſto ſicut Solis diebus támuç:à v.i. Noch ach ros, quod eſt caput zenit. Et vocatur fimus equinus: ſed non eſt(ſcilicet per contrariũ)vt inquit Alphidius:Igne, id eſt alieno, coquitur quod tibi oſtendam. Et eſt calidus & ſiccus in quarto, cuius proprietas eſt augmentare ſiccitatem: condenſando humiditatem. Nam ſicut ignis fimi augmentat calidum & humidum propter ſuam caliditatem & humiditatem qui perhibetur:ita fortitudo ignis calidi & ſicci ſiccitatem. Et diſponit naturã humidam,in ſiccam terminando. Huic autem non aſsimilatur alius in mundo, niſi naturalis,qui eſt ignis ſolis in viſceribus terræ. Ignis alienus.

Viſis igitur principiis naturalibus, videamus artificialia.

Principia

Principia artificialia.

Principia Artificialia sunt duo principalia instrumenta: in quibus perficitur ista putrefrctio. Et primum est lapideum Carahà, secundum est lapideum áludel (id est venter equi) in quo debet poni materia mista. De quo Vincentius dicit: Solutionum corporum & spirituum instumenta sunt multa: vnum tamen dicitur Venter equi. Et fit duobus vasis: quorum alter est lapideum áludel: & in ipso materia mista ponitur, státque in fornace, & subtus nutrtitur ignis vt buliat. Auicena dicit, quòd istæ dispositiones non possunt fieri nisi in vase duplici cognito, quod vas est venter equi supra nominatum.

Item cum diffinitio sit omnino quid est esse rei significãs: videamus quid sit putrefactio ipsius (scilicet) materiæ mistæ, vt melius eam cognoscamus.

Putrefactio quid.
Secũda diffinitio putrefactionis.

Secundum autem Ioannicium putrefactio est corruptio substantiæ mistæ materiæ ex vaporum retentione. In nostro autem proposito, si vapores dispergantur per aërem ipsum: non putrefit, neque corrumpitur ipsa substantia mista materiæ. Quare debet áludel sic adaptari in obice: ne respirare possit. Vel potest aliter sic diffiniri. Putrefactio est substantialis humiditatis corruptio: ex indigentia caloris naturalis: superabundante calore alieno artificiali exterius agente.

Calore alieno.
Quæstio.
Solutio.

Notabis calore alieno super abundante. Nam ipse calor alienus est instrumentum agens: seu perficiens corruptione humida.

Sed si quæratur, per quem modum facit hanc corruptionem calor? Respondemus, calor calefacit mistum sibi applicatum: & calefaciendo facit euaporare

porare

porare humiditatē:qua omnes partes ſiccæ continuabantur,& faciebant vnū mixtum continuum,& vnam rem. Et ita calor corrumpit,& putrefacit ipſam rem:quia mixtum quod prius ratione humidi erat continuum, ratione eiuſdem exhalati efficitur diſcontinuum,& amplius non perſiſtit in ſubſtantia mixti, ſicut videtur in ligno in igne poſito. Nam fortitudo caloris ipſius ignis facit euaporare à ligno aquam,& oleum, mediantibus quibus lignum primo erat mixtum compoſitum & cōtinuum, modo poſt euaporationem aquæ & olei, remanent cineres,& partes ſiccæ ex toto diſcontinuatæ,& puluerizatæ. Et propter iſtam ſimilitudinem: Putrefactio vocata fuit cinis à ſapientibus. Vnde rectè inquit Hermes, Ne arg. viuum negligētiæ tradas: nigrum enim cinerem de albat,& per ſapientum ignem fit opus. Ideo vocata fuit etiā calcinatio,propter eandem ſimilitudinem. Nam ſicut fortitudo ignis priuat lapidem ſua humiditate,& de ipſo facit calcem, ſic putrefactio. Vnde Parmenides in turba: Niſi veritatis naturam,eiuſque compoſitiones & complexiones ſciatis, & bene coaptetis conſanguineum conſanguineo: & primum primo, inconuenienter facitis,nec quicquam operamini,eo quòd naturæ cum ſuis conſimilibus naturis conſequentur eas, & lætabuntur in eis. Nanque putreſcent vel diſiungentur,eo quòd natura naruram regit, quæ ipſam diruit, & in puluerem vertit, & deducit. Apparet ergo,quòd per putrefationem, res noſtra deſtruitur,& in aliud eſſe deducitur, ſicut lapis per calcinationem.

Putrefactio aliter cinis: ſeu calcina tio.

Viſo autẽ quid ſit putrefactio,& qualiter fiat,videamus ſigna per quæ poſsimus cognoſcere quando erit perfecta,aut non.

Signa putrefactionis.

Duo quidem ſunt accidẽtia principalia,per quæ poſſumus cognoſcere ipſam eſſe perfectam,aut nõ color,ſcilicet niger:Tactus vero ponderoſus. Vnde

Qualitates Arg. viui mixti.

Author perfecti magiſterij,Plumbum, id eſt Arg. viuum mixtum, in ſua altitudine eſt plumbum, & Arg.frigidum,ſiccum,terreum,melancholicum,nigrum,marcidum,fætidum,ponderoſum, & fœmineum.Ex iis ergo apparet,quòd putrefactio tunc eſt perfecta,quando eſt nigra,& ponderoſa.

Synonyma

Item notabis,quòd Argentum noſtrum, calcinatio,incineratio,melancholia,& nigredo idem ſignificant.

Quæſtio. Solutio.

At dices quid remanet calcinatum poſt cinerationem? Reſpõdemus,eſſentia materiæ mixtæ metallicæ,quæ ante calcinationem erat in potentia ipſius introducta ex proportione elementorum, ex quibus erat compoſita.Quia talis eſſentia non corrumpitur, vt aliquo pacto anihiletur, ſeu ad nihilum reducatur,cum eſſentiã ſubiectã: Naturámue deſtrui à nobis non ſit poſsibile, ſed quantitatem & virtutem illam quæ dabat eſſe tali mixto, modo per calcinationem & accidens veniens ab extra deſtructo & calcinato, quam virtutem & quantitatem ex mixtione ſuſceperat, hæc quidem penitus anihilatur.Nam ſicut totum integrale (puta domus) conſiſtit ex ſuis partibus integralibus vnitis, & diſiuncta ſitu vna parte à loco ſuo, quem prius habebat in toto, deſtruitur ipſum eſſe totius do-

mus, & tamen remanent lapides, ligna, & cæmentum ex quibus constabat domus. Ita etiam fit in proposito nostro. Nam disiuncto humido ab ipso mixto elementari cui inhærebat, tanquam pars integralis in toto, & hoc per calorem eleuantem ipsum & separantem ab aliis partibus, anihilatur quãtitas humidi ipsius mixti, subiecta tamen essentia humidi non anihilatur, nec potest anihilari.

Obiectio.

Sed extat (inquies) inoppositum experientia. Si enim applicetur igni olla aquæ plena, inualescente ignis calore paulatim exhalando minuetur aqua ipsa, quod ad nihil aquæ penitus in olla remanebit. Ergo essentia eius anihilabitur? Huic autem obiectioni respondemus, nequaquam militare contra positionem nostram, quoniam de natura mixti metallici loquimur hic. Quod & si calcinatur quoad suum esse totius compositionis, tamen ipsum penitus non destruitur: vti supra de domo exemplificauimus, & ita si olla cooperiatur ne vapores exhalare posśint, aqua ipsa anihilari non videtur. Contra nostram igitur intentionem inductus cauillus non est, quamuis etiam iuxta peripateticorum principis (primo suorum naturalium volumine) intentionem facilis esset euasio dubitationis inductæ, quoniam neque materia ipsius aquæ in illa contraria ignis actione anihilatur, immò remanet. Non enim sequitur nihil remanet in olla, ergo subiecta aqua anihilatur. Et tunc dicitur quod aqua habet materiam subtilem & raram, & ex consequenti valde paśsibilem.

Solutio.

Item habet qualitates penitus contrarias qualitatibus ignis. Nam caliditas ignis frigiditati aquæ opponitur,& ſiccitas humiditati. Cum ergo caliditas ignis frigiditati aquæ aduenit,pugnant inter ſe:& ſi caliditas vincit frigiditatem,tanto magis ſubtiliat & rarificat aquam,quòd conuertit eam in aërem, & ita aquæ materia non erit aliquo pacto corrupta, licet formam aëris ſuſcipiat.Nam aër generatur ex calido ignis,& humido aquæ;& terra ex ſicco ignis & frigido aquæ. Vnde morienus. Quatuor ſunt elementa,quorum duo ſunt principalia: & ſummopere contraria,vt ignis & aqua. Alia vero duo generantur ex iſtis,vt aër & terra. Hoc idem quã optime declarat Albert⁹ in libro Perigeneſeos.Item videmus vapores aqueos virtute caloris ſurſum aſcendere,& contra naturam ſuam eleuari.Nã aqua ſuapte natura ſemper deorſum locum ſuum petit: tan quam graue.Cúmq; ij locum maximi frigoris attingunt vbi frigiditas ſuperat caliditatem, tunc virtute illius frigiditatis inſpiſſantis in nubes,in aquam conuertuntur: ac ita naturaliter deſcendunt, generatúrque pluuia.Et etiam cum ventus ſeptentrionalis)cuius natura eſt frigida & ſicca) obuiat auſtrali,tunc ſi frigiditas ſeptentrionalis ſuperat caliditatem auſtralem,condenſatur & congelatur in nubes, & hæ aliquando in pruinam, aliquando in grandinem, aliquando in niuem, & aliquando in glaciem conuertuntur. Ex quo apparet quòd rerum materia non poteſt anihilari, ſed recipit conuerſionem, cum natura vnius naturam alterius ſuperat in mixto.

De his,quæ in aëre generantur.

Secundus

Secundus motus naturæ est generatio. Et cum corruptio vnius sit generatio alterius (Philosopho teste primo de generatione) est impossibile materiam esse, quæ non sit sub aliqua forma: primo Physicorum. Quando ergo agens destruxit mixtionem primam seu proportionem elementorum, quæ faciebat rem esse sub prima forma mixtionis, statim introducit aliam formam, per cuius introductionem, fit talis motus generationis. Motus secũdus. Clauis 4. & secundũ punctũ. Generatio.

Et quæ forma est illa in proposito nostro? Certè Auri mixti corrupti, quod vocatur à sapientibus Chylus, seu Agnus, Iuppiter, & stannum: Saturnus, & plumbum, propter suã nigredinem & immundiciam, a quà nigredine & immundicie mundari debet. Vnde inquit Hermes: Hoc fili noscas, quòd nisi quis sciat deducere prægnationem, mortificare, generare, & species viuificare, lumen inducere, ac mundificare, quousque igni purgentur, colorentur, & à maculis vltimis mundificentur, velut à nigredine & tenebris, nihil facit. Si autem hoc quispiam fecerit inter mortales satis supérque erit spectandus. Quæstio. Solutio. Synonyma

De electione, mũdatione, mixtione, corruptione, & generatione, pauca nobis hæc prælibasse sufficiat, in sequentibus latius quæ restant dicemus. Nũc autem de alteratione cum partibus subalternis, ac concurrentibus dicendum putamus.

Alteratio est mutatio secundum qualitatem facta per nos ex quadam locali permutatione. Qui motus continet in se principalia huius magisterij, de quibus dicit Géber, Sunt itaq; huius artis principia Motus quintus, Clauis. 7. & tertiũ punctum. Alteratio, cũ loci mutatione.

Modi operationum. .D. modi operationum ipsius: quibus applicatur artifex ad hoc magisterium, qui quidem à se inuicem sunt

Sublimatio cur inuenta diuersi. Est enim vnus modus Sublimatio, Descensio secundus, tertius distillatio: quartus calcinatio, solutio quintus, sextus coagulatio, septimus fixatio, ceratio vltimus.

Primus ergo modus est Sublimatio. Et propter hoc inuenta fuit, quia non nouerunt antiqui sapientes (cum sit impossibile prorsus) neque nos: nec qui nos sequentur, aliquid quo coniungerentur animæ, nisi spiritus solos, vel quòd naturam spiritus & animæ in se contineret, nisi coagulum. Quod proiectũ super Arg. viuum, vel Metallum sine ipsius mundatione, & incrassatione, viderunt non perfectos colores dare: sed ex toto corrumpere, denigrare, adurere, & defedare.

.A. Notabis ergo, quòd dicimus sine ipsius mundatione. Igitur mundatio tam corporis, quàm animæ, & spiritus debet fieri ab ista nigredine, & tenebris. Et ita sentiunt Sophi.

Quæstio. Solutio. Sed quid est illud, quod parit hanc nigredinem? Humiditas aquosa, & adustiua. Vnde author trium verborum dicit, quòd humiditas adustiua est fumus aquosus. De quo dicitur: Humiditas aquosa & adustiua corrumpit opus: & tingit in nigredinem. Humiditas autem illa quæ parit nigredinem: impedit fumum album: quo deficiente Aurum Archimíæ, id est, Aurum duarum cæmentationum perfectarum, non fit. Morieno ita testante: Nisi fumus albus fuisset: Aurum Archimíæ, id est, Voarchadúmicum opus, non fuisset. Item de hoc idem: Quod

autem

autem interrogaſti de fumo albo,ſcire tibi conuenit.Quod fumus albus eſt ſpiritus,Arg.viui,illorum corporum,id eſt venarum, è quibus iam animas,id eſt metalla,ſiue elementa,extraximus:quibúſve ite- Synony- rum eas cõiunximus. Iſta ergo anima in ipſo ſpiritu Arg. viui ingreſſa dealbatur, & mundatur ab omni nigredine,& huiuſmodi candor redundat in illa.Vnde Parmenides in turba: Scitote quòd ſi ſuperficies dealbatur,intrinſeca eius dealbabuntur. Et è cõtra. Item Lucas, anima Arg. viuo ingreſſa dealbatur,& natura naturam conuertit.

Arenam ergo albam, & Arg.viuũ accipe:& per ignem, ſublimationis, attrahe ex lapideo Aludel in lapideo Carahà fumum album ab ipſis, & ſumma cum diligentia ſerua ne pereat.

Sed qualiter generatur iſte fumus albus?Proculdubio per coniunctionem, & ſubtiliationem. Primo Argentum viuum cum arena alba coniungitur: fitque poſtea per calorem ignis ſubtiliationis,ſeparatio vnius fumi aduſtiui, qui tingit in nigredinem, ab iſto fumo albo , qui erat ante coniunctus illi in materia,Arg.viui,ſub vna maſſa tamen: & ita recipit mundationem vnam per ignem . Nam & alteram poſtmodum recipit per artificium noſtrum,ſcilicet per triturationem , corruptionem , generationem, augmentationem, fixationem,& alterationem:cum loci mutatione, vt ſupra , & infra. Vnde illud Hippocratis in Aphoriſmis ſatis concinè, atque eleganter huic noſtræ intentioni accommodare poſſemus: In perturbatione , & vomitu quæ ſponte fiunt : ſi qualia oportet purgari, purgentur, bene erit. Si ve-

Quæſtio. Solutio.

rò non, è contra. Quod ſic exponimus transferentes, In perturbatione ventris, id eſt putrefactionibus, quæ fiunt in lapideo Aludel. Et vomitibus, qui ſponte fiunt, id eſt ſublimationibus, quæ fiunt in lapideo Carahà aſcendendo ſurſum, ſicut eſt vomitus. Si qualia oportet purgari, purgentur, bene eſt. Si non, male. Ex iis ergo apparet: quòd ſi bene ſciamus facere mundationem ex turbatione elementorum: & per ſublimationem, triturationem, & cætera ſeparare hoc ab hoc, id eſt purum ab impuro, nobis bene erit: & ſi non, male.

Et notabis, quòd adhæret pars vna fixa cum fecibus, quæ nunquam per ingeniorum genus aliquod, ſeparari ab illis poteſt, cum talis penitus fixa fuerit cum ipſis.

Notandũ. Et cum fumus ille fuerit mundus & albus: tũc erit aptus cõiungi cum ſua anima (id eſt, munditia duorum luminarium & corpore, id eſt, oleo vitri vt diximus ſupra, aliter non. Vnde inquit Morienus: Siquis animam, id eſt, Argẽtum, vel Aurum à viſceribus terræ (extraxerit, & eã ſurſum aſcendere) id eſt in Arg. viuo mundato ab Arg. viuo, ingredi fecerit: & ab ea prius in Porfido cũ ipſo Arg. viuo & aqua triturata, omnem nigredinem & fœtorem, cũ aqua etiã calida in ſacculo abluerit: poſtea cum ſuo corpore olei vitri, prius corrupta, dealbata, citrinizata, rubificatáque coniunxerit, & demum per ignem corruptionis, generationis, augmentationis, fixationis, & alterationis, cum loci mutatione mortificauerit, maxima mirabilia in mundo videbit.

Viſa igitur generatione illius fumi albi: qui fit per ſepara-

ſeparationem fumi aduſtiui ab eo in ſublimatione, videamus illam quæ fit per ſublimationem, & formæ fuſæ colamentum. Et primo quid ſit ſublimatio: & quare fuerit inuenta dicamus.

Sublimatio enim eſt rei ſiccæ per ignem eleuatio, cum adhærentia partium ſubtilium ſuo vaſi. Sublimatio quid.

Cauſa autem inuentionis eius fuit mundatio ſpirituum, aliter impoſsibilis eſt, vt iam dictum eſt ſupra. D. Primus ergo modus ſublimatio. Et A. notabis ergo, & cætera.

Colamentum verò, in propoſito, eſt liquefactæ rei à fece ſuæ turbulentiæ ſeparatio: & hæc fuit vna cauſa generalis. Specialis autem cauſa fuit inquiſitio aquæ puræ: ita vt forma ſoluta poſt ipſius aquæ reſolutionem permaneat incorrupta. Colamenti diffinitio. Generalis. Specialis.

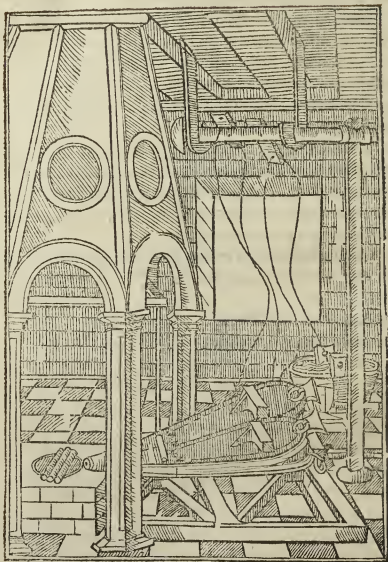
Colamentum verò tribus fieri ponimus modis, ſcilicet per manicam: per cinericium, & per balneum arenæ. Colamentũ triplex.

Per manicam quidem ſic.

Fiat talis furnus colamenti.

PORTIO

DISTILLO CVNCTA.

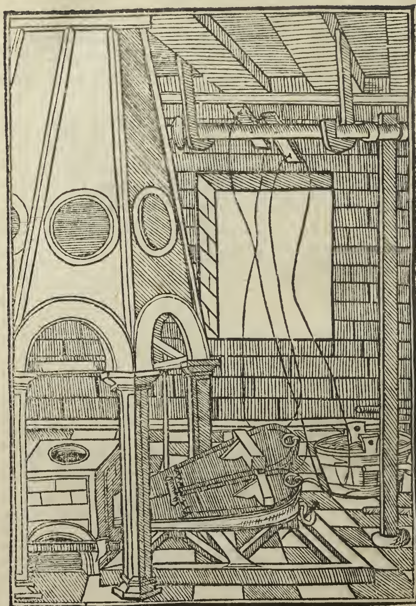
in quo primo collocetur carbo,& coaptetur ei bene & postea super carbones accensos vena, contusaque cum octo partibus plus granulorum plumbi nigri mixta colanda, ad quantitatem vnius digiti,& desuper etiam carbones vsque ad summitatem furni ponantur, & cum ventosis follibus aurum cogatur à Lopa effluere. Modus vero alius per Cinericium sic fit. Cinericiū.

Substantia dicta vt supra cum plumbo nigro mixta collocetur in fouea Cinericij, ac desuper ligna accensa, & cogatur vt supra colari quousque imperfecta per Geta effluat, & fulua forma tota munda resideat. Primum autem colamentum maius est secundo. Quia manica plus acuitatis caloris infert, quàm Cinericium.

Schema Cinericij.

PORTIO

EXTENVO FVSA.

Fit etiam per Balneum arenæ vt infra in Fornace, cuius figura habetur in titulo moduli fornacis magistralis, modo vt supra in purificatione spiritus Voarchadúmici. Et causa nostræ primæ inuentionis talis Balnei arenæ, fuit essentiæ puræ Arg. viui mundatio (vt dictum est) facta per eleuationem. Per primum enim colamentum, & secundum, solum resultat clarificatio substantiæ, & essentiæ elementorum. Balneum arenæ.

Visis ergo modis colamenti, & quid sit colamentum, accedamus ad reliqua.

Quoniam autem (secundum Hermetem) in vnaquaque re corruptibili, tria sunt consideranda, primum quod est vtile aqua, secundum oleum, tertium fex. Tamen nullum istorum habet esse distinctum in isto mixto corrupto, sed confusum, & indiuisum. Quod quidem ab aliquibus vocatur Chómerrisson mea à melachot, quod est vitrum inanihilabile, vnde dicitur, deus id est artifex, creauit id est miscuit primo cælos, id est rarum, & terram id est densum, quos cælos ad propositum transferentes vocamus sublimationem, terram vero mixtum nigrum. Et cum rubro istius terræ plasmauit, id est multiplicauit Adam, id est aurum, & cum Adam, viraginem, id est tincturam, mixtum nostrum, in quo sunt aliquæ corruptiones, quæ per ignem expurgantur. Vnde inquit Alphidius, scito fili, quòd in libro fit librorum perfectio, & certissimũ est opus eis, qui ratiocinantur. Iam ergo mandaui tibi quod proponis, videlicet Adam, & prohibui ea quæ opus corrumpunt, id est, viraginem. Demum illud idem

hac de re asserere possumus, quod de nutrimento corporis humani à medicis recte proditur. Primum enim Massaptyssanaria, siue Chylus in stomacho conficitur. Deinde ex eo in epate quatuor gignuntur humores scilicet Phlegma, sanguis, cholera, & melancholia. Postremo debita facta digestione, corpus humanum nutritur, sustentatur, & regitur. Hoc idem ipsi dicunt per alia verba. Nam natura primo digerit in stomacho dealbando, secundo in epate rubificando, vltimo in membris subtiliando, ac conglutinando, perficiendóque. Tu vero, si hæc (quæ diximus) tuis nauiter, ac scite accomodaueris operationibus, facilè, procúlque dubio voti compos euades.

Cape igitur in nomine sanctæ, & indiuiduæ trinitatis materiam primam artis, cum aëre, & igne rubificatis: vna coniunctis (vt dictum est supra) in lapideo Aludel, vt mixtum vnum fiat cũ aqua sicca (vt supra, & infra) mundata per viam sublimationis. Hæc aqua sicca immò mundatio eius vocata fuit initium, & clauis operationis per Alphidium sic dicentem, scito fili, quòd thesauri non euanuerunt, verum intus seruantur, & absconduntur à tuis oculis cum domum ingredieris, volo tamen tibi vnam clauem tribuere, quam eorum signum voco, quòd si rationem habes, residuas sex claues scies, & extrahes tua scientia ex ea. Porrò hæc vna clauis est aqua sicca, quæ fit per vas sapientum, & modum sublimationis. Per istam vero clauem incipit operatio, & fit per ipsam postmodum extractio reliquarum sex clauium, & cognoscuntur.

Mixtum

Mixtum igitur ac putrefactum cum maiori Luce & minori æquatum prædictum in mundo lapideo Aludel:nam aliud vas nos potest ignem sustinere, recipiatur. Iterumque ipsum collocetur in Furno generationis,ac detur ignis, vt totum illud in MarthеK deueniat,nulla terminatione ignis prætermissa,quia motus debet esse continuus, & non interruptus. Propterea omnia necessaria recolantur quousque totum perficiatur.

Augmentatio fit ad modum augmenti Lunæ.Nā sicut per aspectum solis, Luna incipit illuminari, & postea omni die augmentatur lumen eius, quousq; tota sit illuminata, sic etiam æquatum incipit per fimum rubificari, donec totū fuerit rubificatum.Et hoc dicit Hermes in secreto suo videlicet,vitis sapiētum succus in. 42. diebus extrahitur,eius vinum in fine.30.peragitur, de cætero ipsum diminuit.Alteratio vero augmentat,sicut Luna post.15.dies diminuitur,& post.30.augmentatur. Motus tertius, Clauis 5.& secundū punctū. Augmentatio.

Fit etiam hæc coniunctio ad modum corporis & animæ. Nam sicut anima corpus ingrediens viuificat ipsum,sic fumus albus animatus oleum vitri corpus suum.Vnde inquit Alphidius, prosequente fugientibus,obuiante vtrisque fuga aufertur,& mora sequitur,& natura cepit suum comparem vt inimicum:& se adinuicem cōtinuerunt,& cōtinent,quoniam anima corpus introiuit.Istud punctum est secundum punctum operationis, & in domo Iouis, quod est augmentationis. Idem dicit Rhodianus, cum Embryonem reducit.

Notabis Embryō.Sicut enim Embryō est massa, Embryon.

ex qua natura format in matrice fœtum,& disponit omnia membra sua,sic istud punctum est massa,ex qua totum magisterium perficitur.Item istud punctum est etiam materia, ex qua omnia metalla ducunt originem. Vnde inquit Alphidius, vt enucleatius intelligas me loquentem, volo vt scias de qua materia metalla ducunt originem. Attende itaque, aqua grauis & viscosa, in visceribus terræ, non habens exitum foras, si propè habeat sulfur metallicum eius excocta calore,conuertitur in Arg. viuū.

Materia metallorum. Et sic notabis,quòd aqua viscosa, & sulfur metallicum sunt materia generalis omnium metallorum. Hoc idem dicit Geber,cum diffinit Arg.viuum dicens, Arg. viuum est aqua viscosa sulfure metallico

Arg.viuum quid. densata in visceribus terræ, per calorem temperatissimum vnita totali vnione per minima,quousque humidum contemperetur à sicco,& siccum ab humido æqualiter.

Sic & non alitu

Notādum. Notabis ergo aquam viscosam, & essentiam albam,quam dicimus esse etiam materiam particularem argenti,& Stanni.

Calor temperatissim⁹ modus perficiendi. Item notabis calorem temperatissimum,tāquam instrumentum perficiens ipsam.

Item notabis modum perficiēdi,cum dicit,quousque humidum contemperetur à sicco.

Notādum. Item notabis, quòd Argentum, Argyrion, bos, Caspa,Chesseph,essentia alba,Fada,fœmina,forma mulieris,gallina,Giumis,he,hypostasis, Luna,olus, ouis,septem,Smerata,& alia idem sunt.

Visa autem electione,mundatione,mixtione,corruptione,generatione,alteratione, cum loci mutatione,

Subl. .E.

tione,ſublimatione, & augmẽtatione formæ,videamus eius fixationem, quæ fit per diminutionẽ, qui eſt quartus motus naturæ,quæ diminutio dicitur,& fit per decoctionem,vt narratum eſt ſupra in præ allegato ſecreto Hermetis videlicet, vitis ſapientum, & cætera. Nam ſicut Luna poſtquam plena eſt,de die in diem incipit diminui, donec de ipſa nihil appareat,ſic albedo, & illuminatio iſtius æquati incipit diminui per decoctionẽ, donec tota albedo diminuta ſit,& appareat rubedo per nigredinẽ,& citrinitatem,quæ penitus apparebit,ſi non remanſerit aliquid de illa humiditate aquoſa,quæ mittit albidinem.Si vero quid remanſerit, tunc nõ eſt facta deſiccatio.Siccetur ergo donec deueniat,& tunc bene erit.Cui rei & illud hippocratis in Aphoriſmis aptamus,inanitio ſi qualem oportet fieri,fiat,confert,& bene erit.Si verò non ẽ cõtra.Gloſſa,inanitio,id eſt deſiccatio. Itẽ Hermes, ponite igni ipſius humiditatẽ,& in humido ignẽ habitare facite, qui ignis ſua caliditate huiuſmodi manifeſtæ humiditatis colorẽ auget,& occultæ ſiccitatis conbuſtionẽ,donec perfectũ fiat.Itẽ Alphidius,inſpice fili, quia ſcripturus ſum tibi librũ, cuius verba ſi intellexeris, hanc artẽ inuenies,ſi fueris de his, qui dei gratia ſunt eã inuẽturi.Si verò hęc verba nõ intellexeris,nõ accedas ad operandũ,niſi inceperis tentare,& aquas coquere, quæ putrefaciendo ſpiſſantur putrefactionis manifeſtæ humiditate, & vi occultæ ſiccitatis ipſius corporis, cuius genus eſt quoddam ſal de genere ſaliũ. Extractum enim eſt ex Salſoſis, quæ in quolibet anni tempore generantur in gingiuis marium.

Mot[9] quartus, Clauis. 6.& ſecundum pũctũ. Fixatio per diminutionem.

Salſoſa.

Inſpiſſatio. Notabis ergo, quòd per putrefactionem fit inpiſſatio ex conuerſione frigidi & humidi in caliditatem, & ſiccitatem, quod apparet ibi ſupra. Cape igitur in nomine ſanctæ, & indiuiduæ trinitatis, & cætera. Nam aurum mixtum cum Arg. viuo cum incipit alterari, efficitur nigrum vt carbo. Vnde, inquit, Hermes in allegoria ſua, Marthek noſter inquiſitus caret ſimili, & eſt citrinus aureus extrinſecus & intrinſecus. Cum autem miſtum eius alteratur, fit nigrum & tenebroſum vt carbo. Spiritu autem ab eo ablato color eſt rubeus, ſpiritu item & anima ſibi redditis viuit, & lætatur, & vides eum ridentem, & hilarem, ac morte carentem. Benedictus igitur ſit ille, qui ſcit diſpoſitionē hanc, qui mortificat & viuificat, & omnipotens eſt. Item Hermes in eodem loco, ego ſum album nigri, & nigrū albi. Et ſic apparet, quòd alteratio eſt albedine in nigredinem, & à nigredine in albedinem. Et vlterius iſta deſiccatio, ſiue diſpoſitio continuè facit conuerſionem in caliditatis naturam, id eſt in rubedinē, quæ tamen prouenit ex parua dealbatione. Hoc idē dicit Roſinus, cum ait, quòd ars Marthek non fit niſi ex Riſóo ſtāno, vel & cætera. Ex quibus debet intelligi, quòd vnus eſt diſpoſitor nigri, Albi, Citrini, & Rubei. Et hoc eſt quòd dicit Alphidius, ſcito fili, quòd in huius maris profundo Margaritæ diuerſorum colorū naſcuntur, in quo & hyacinthus diuerſi coloris aſcē dit, & etiā ipſum ſcilicet Marthek colorat corpora per calorē ſuum. Cū enim fuerit calidū, erit rubeū, cum vero frigidū fuerit, erit albū, ſimiliter erit caloris & cādoris Solis & Lunæ. Et rubeū eſt caliditas,

&

& albedo eſt frigiditas, intellige ergo & obſerua. Itẽ notabis, ꝙ Rubedo eſt ſignum caliditatis, & Albedo frigiditatis. Et iſtud eſt tertium punctum artis, & in domo martis, quod eſt alterationis. Hermete ſic aſſerente, tertio menſe operatur mars agens in materiam, qui ex ſua caliditate & ſiccitate diuidit Maſſam ipſam, & membra diſponit. Signa qualitatum.

Notabis membra. Nã ſicut in matrice natura diſponit membra tãquam partes integrales ipſius fœtus, ſic & iſtud corpus rubeum tãquam partem integralem totius confectionis medicinæ. Nam in omni compoſitione, quæ fit poſtquam iſtud corpus terminatum eſt, cadit ſemper tanquam pars integralis compoſitionis, vt inferius declarabitur. Notãdum.

Item notabit, ꝙ iſtud corpus habet multa nomina. Vocatur enim Acidum, Acutum, Adam, Almagra, Altum, Alzernad, Aries, Aurum alteratum, tinctum, Cadima, Cancer, Carmeth, Chibur, Cholera, Ciniſtartari, Corſufle, Dehab, Deheb, dextera, æs æſtas, forma viri, Falco, Fex, Gallus, Gophrit, Granuſæ Thiops, Hageralzernad, infinitum, Kibrit, lapis indus, indrademus, Lazuli, mane, mars, maſculus, Marthek, Oliua perpetua, Oriens, petra ſtellata, Phiſon, reſidentia, rex Raçon, Sol, Subſolanus, Tamuç, tertius decimus, Thelima, Thion, Thita, Vau, Vena Virago, Toarch, Xit, Zahav, Zumech, Zumemelazuli. Et etiam multis aliis nominibus appellatur à ſapientibus. Quæ quidem nomina non ſunt ei attributa ſecundum vnam rationem, ſeu proportionem. Nam ſapientes, qui vocauerunt illud Acidum, & cætera, dixerunt Notãdum. Synonyma

sic propter suam alteratam complexionem. Calidæ enim hæc omnia & siccæ complexionis sunt cum alterentur. Qui vero nuncupauerũt ipsum Aduma, gummam rubeam, oleum rubeum, rubedinem, rubinum, Sericon, substantiam rubeam, sulfur rubeũ, vitellum, vitriolum rubeum, propter colorem rubeum hoc dixerunt. Qui autẽ nominauerunt ipsum ferrum, oleum martis, propter impotentiam fusionis. i. duræ hoc dixerũt. Nã cum hoc corpus per decoctionem priuatum sit humiditate superflua, quæ faciebat ipsum fluere, & necesse sit corpus siccum non fluere, ideo vocauerunt id ferrum, quia prę aliis metallis ferrum dicitur maximè fixum. Sic etiam istud corpus per priuationem superfluæ humiditatis, quæ faciebat ipsum primò fluidum, modo est necesse, vt remaneat fixum. Nã omnia corpora non fixa, fixantur per talem priuationem humiditatis, quæ vocata fuit calcinatio à multis sapientibus. Vnde inquit Geber, calcinatio est rei per ignem purificatio, seu puluerizatio ex priuatione humiditatis partes consolidantis, & fluere facientis. Et causa inuentionis calcinationis luminarium, argẽtorúmque viuorum insimul est, vt ibi magis, & melius densetur terra, terræ residuæ in luminaribus conuersa. Sic ergo fit per priuationem humiditatis, quod erat volatile fixum, & quod molle durum. Item fit mutatio de natura in naturã. Et de aqua in ignem secundum naturales: vt legitur in turba. Item mutatio cõplexionũ, vt de frigida & humida cõplexione in calidam & siccã. Seu de phlegmatica in cholericam, secundum physicos. Item fit quod erat spirituale

Complexio

Color rubeus.

Impotentia fusionis.

Calcinatio quid.

fluere

Cur nibẽta.

corpo

corporeum,ſecundum authorem perfecti magiſterij.Item fit de manifeſto occultum,ſecundum rhodianum in libro trium verborum.

Sciendum eſt item,quòd in vnoquoque corpore ſunt tres dimenſiones ſcilicet longitudo,latitudo,& profunditas, Philoſopho teſte, primo cæli.

Longitudo,latitudóq; eſt id corporis,quod manifeſtè apparet, noſtróque viſui primum ſubiacet. Exempli gratia, corpus noſtræ artis in prima ſua diſpoſitione eſt album, & ita apparet prima facie, quia dicimus ipſum frigidum, & humidum, vt eſt. Rhodiano ſic aſſerente, corpus noſtrum eſt aquaticum, quia eſt frigidum & humidum, & aqua eſt frigida & humida. Humidum autem fluit. Quod vtique verum eſt,& talis diſpoſitio dicitur corporis longitudo,ac latitudo.

Dimentio triplex.

Altitudo verò eſt illius medicinæ diſpoſitio, per quam itur ad profundum,quæ noſtra medicina eſt, & eſt vita altitudinis,ac profunditatis,tanquam medium inter duo extrema,ſeu contraria, per quod in extremum peruenitur, quia impoſsibilis eſt tranſitus de extremo ad extremum ſine medio:teſte philoſopho,ſexto Phyſicorum.Sæpe enim dictum eſt, quòd materia prima artis eſt humidę & frigidę cõplexionis,quam ſi volumus facere trãſire ad medicinam diſpoſitiuã, neceſſe eſt vt altera qualitas deſtruatur in ea.Deſtruitur autem per putrefactionẽ. Nam frigidum & humidum per putrefactionem inſpiſſatur, & eius humiditas vertitur in ſiccitatem, & ſic fit tranſitus ad medicinam diſpoſitiuam, quæ eſt caliditas & ſiccitas,quæ ſit Altitudo. 43

Natura tamen à frigido & humido frigiditatem,& à calido & ſicco ſiccitatẽ recipit,& fit corpus. Poſteà vero per calorem exceſsiuũ,ſi qua humiditas remanſit in corpore,fit tranſitus ad contrarium, deſtruendo frigiditatẽ & introducendo caliditatẽ,quę diſpoſitio dicitur profundũ, ſeu occultũ corporis.

Qualitates Sulfuris rubei.

Et hoc patet in libro pfecti magiſterij in particula illa ferrum.i.Sulfur rubeum in ſua altitudine eſt frigidum,humidum,calidum,ſiccum, cholericum, rubeum,acutũ,odoriferum, maſculinum,&c.

Hactenus viſum eſt qualiter materia, id eſt Sperma metallorũ Arg.viui paſsiui bene diſpoſiti conuertitur de natura in naturã,ſcilicet de frigiditate & humiditate in caliditatem & ſiccitatẽ formæ Auri actiui perfectæ tincturæ. Et quia in iſto puncto maior pars ſapientum incipit loqui, vt Alphidius de Minera,qui dicit,ſulfur rubeum. Lucas vero,maſculinum,cum dicit: Accipite Márthek: & dealbate eum,&c. Et plures alios ſapiẽtes poſsum9 adducere in eãdem ſententiã,quos in præſentia omittimus breuitatis gratia. Ratio autẽ,quare omnes ferè initium ſumpſerint ab ĩſta forma rubea, eſt: quia iſta forma rubea eſt principiũ totius Tincturæ, nec fit Tinctura vera ſine ea. Vnde Roſinus inquit: Scitote ꝙ non fuit aliquis,qui in hac arte verbum dixerit omni velamine denudatũ præter Hermetem. Is enim dicit: Scitote quòd nõ fit in tinctura vnquã, niſi ex rubeo lapide.i. Auro fuluo cum Arg. viuo rubificato. Item Géber de Eſſentia (.i.ſubſtantia) Solis aſſerit: ꝙ Sol creatus eſt ex ſubtiliſsima Arg. viui ſubſtantia, & ex modica ſubſtantia Sulfuris

(me-

metallici mundi,& purę rubedinis,fixi,clari,& à natura ſua mũdati, tingent is illam ſubſtantiam. Item Géber dicit de ſole:Aurum eſt pretioſiſsima metallorũ forma,& tinctura rubedinis:quia tingit,trãſformat,& illuminat omne corpus, quoniam lumen eſt,& tinctura vera, & perfectio totius operis diuini, quod Deus electis ſuis largitur: cui ſit laus ſemper,honor,& gloria. 49

Forma metallorum.

Requiſita Voarchadúmicæ artis.

Caput quartum.

PRæter ea inſtrumenta(quæ non pauca reperiuntur,Vicẽtio teſte) Affinationis, ſcilicet Aurifabrilis,Cudimiæque,quæ ſingula ad artem pręſentem Voarchadúmicam,tanquam eam ingredientia requiruntur:nonulla etiam ad propoſitũ facientia,ſummatim reſumendo, enucleabimus.

A

AEquilanx,cum ponderibus iuſtificatis,vt infra. Synonyma.

Aër cum Plumbo nigro mundatus:& cũ materia prima artis,aliter lux minor vocatur,&c.

Alteratio mixtionis.

Aludel, aliter venter equi confectum ex lapide lebétum,qui in dioceſi Mediolanenſi inuenitur, in loco vocato Chiauena, & vico nomine Piúr, petra columbina, tufo Veronenſi,terra argillæ, crucibulorum,ſeu valentina,&c. Synonyma.

Anthybar aliter Márthek,& cætera.

Aqua,aliter Arg.viuum,& cætera. Synonyma.

Synonyma. Aqua cæleſtis calida,& frigida,aliter pluuialis,&c.
Synonyma. Aqua diuidens.
Arena alba.
Artificem vnctum gratia,morigeratũq;:liberum ac ac liberalem.
Argumentatio mixtionis.

B

Balneum arenæ.

C

Cácabus confectus ex terra valentina.
Cæmentum.
Calor temperatiſimus.
Carbo.
Synonyma Carahá confectum ex Lapide lebétum (vt ſupra) petra columbina,tufo veronenſi, vel terra argillæ,crucibulorum,ſeu valentina, &c.
Catinum ligneum.
Chirotheca.
Synonyma Chlepſydra,aliter Horologium,&c.
Cryſocolla.
Cinericium.
Synonyma Coagulatio me Adumà,vel Acidi,&c.
Synonyma Corruptio mixtionis,aliter putrefactio,&c.
Craticula ferrea.
Crucibulum ferreum.
Cupella.

D

Dimenſiones.

E

Electio ingredientium.

F

Filtra-

Filtratorium vas ligneum cum fundo marmorino.
Fixatio Animæ cum ſpiritu in corpore olei vitri.
Fornax cũ furnis,&latrina ærea,aliter Equus, &c. Synonyma
Fuſio,

G

Generatio corruptionis mixtionis.

I

Ignis,aliter Lux maior,&c. Synonyma
Ignis albus viuus,aliter Calx alba viua,&c. Synonyma
Ignis alienus,aliter Fimus equinus,&c. Synonyma Synonyma
Ignis alterationis.
Ignis augmentationis.
Ignis corruptionis.
Ignis fixationis.
Ignis fuſionis.
Ignis generationis,
Ignis ſublimationis,aliter ſubtiliationis,&c. Synonyma
Inſertio iuſtificationis,aliter Ligatura,&c. Synonyma

L

Lutum tomenti.

M

Manica.
Materia metallorum,aliter Arg.viuum,&c.
Materia prima artis,aliter corpus,&c. Synonyma
Mixtio elementaris Animæ cum Arg.viuo. Synonyma
Mixtio ſpiritualis Animæ cum oleo vitri.
Modi operationum.
Mundatio Arg.viui,Elementorumq;.
Mutatio loci.

N

Nutus,id eſt Temporis diuiſio.

O

Olla terrea non vitreata.

P

Porfidum molare.
Principia artificialia,naturaliaq́;.
Proiectio me adumà tam ſuper inſipidum, quàm metallum.

R

Receptaculum ligneum.
Regíſtrum ferreum.
Reiteratio miſcibilium.

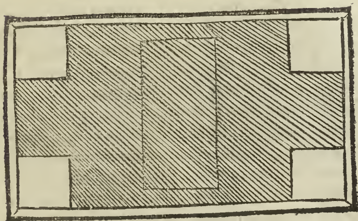
S

Sacculus ex tela alba.
Spumatorium inſtrumentum ferreum.
Sublimatio Arg.viui.

T

Synonyma Terra,aliter oleum vitri,&c.
Tria ſalia.
Trituratio miſcibilium.

FORNACIS MAGISTRALIS
Voarchadumiæ deſcriptio.

Caput quintum.

Nter alia quæ acti Voarchadumicæ requiruntur, fornax ſupelletili ſua inſtructa proponitur, ſiue qua nihil prorſus operam poteſt artifex. Hanc ex lapidibus argillæ, ſeu Tufis ſectis, & luto tomenti diximus conſtruendam: iuſta modulum hic infra poſitum. Quatuor igitur Columnæ ſuis baſibus innixæ: altitudinis pedum trium & ſemis, ad quatuor angulos ab inuicem, longitudinis trium pedum, & totidem ſemipedum, latitudinis autem duorum pedum, diſcretè erigantur. Tria inter ſe ſtrata ſeu pauimenta, interuallis duobus diſtincta (medium, ſcilicet ab infimo, quiuis ſemipedibus in arcus ſuſpenſum, à ſupremo vero ſemiſſe Columnæ. Tria ſtrata.

Pauimentũ medium. missé gemino cessum) continentia. Hoc inquam

Dom⁹ ignis medium pauimentum(vbi iacet ignis) spondilibus dimidij semis hinc,& hinc septum pedis crassitudine sternatur.In cuius medio foculare, seu domus ignis quadrangulari forma statuatur, cuius latera per transuersum duorum pedum cum dimidio semis,reliqua verò duo trium semipedum spatiũ me

Cratis ferrea. tiantur,cum sua crate ferrea super verram ferream semipedalem in obice,seu nembello(vt vulgus appellat)sita,octauo pedis circundata, cum quatuor

Portæ. portis,cuiq; lateri sua,quarum duæinteriores(vnde flamma,ceu per caminos æstuet in furnos) dimidiati semipedis,exteriores autem ferreæ clauden-

Furni. Registrum. tes,dimensionem semis capiant.Furni autẽ vtrinq; ad longum fornacis, pedis mensuram occupent. Registrum item ferreum,alteram interiorum portam obturas, tantum sit, quanta fuerit altitudo, ac latitudo interualli,ab hoc ad supremum pauimentum.Subter cratem vero,vbi cineres igniti cadent

Latrinæ dimensio. (ob euitandum ignis periculum)fiat Latrina ærea longitudinis duorum pedum,latitudinis vnius,& totidem altitudinis,semiplena semper aqua, cũ quatuor rotis,& annulis duobus,leoninis capitibus in-

Supremum pauimentũ. Canna. fertis,quibus impelli possit,& extrahi. Supremum tandem pauimentum siue planum circumualletur mœnibus dimidio semisse crassis. In eius medio Canna situetur altitudine trium semipedum,semissis vero capax per diametrum,tunicata autem dimidiato semipede, cum obice ab intus. Eius plani

Plani area. area per longum fornacis strata, cannæ & sui contraforti interuentu diuisa pedem latitudinis habeat,

cum

cum ſpiraculo ad vtrunque extremum nihiloplus aperto, quàm dimidiati ſemipedis dimidio. A dextris cannæ ſex lapidei Aludel cum ſuis lapideis Carahà, ſemiſsis capaces,tam in altitudine, quàm latitudine,totidémque à ſiniſtris ponantur. Sic erit tota fornax in omni ſua dimenſione conſummata. Addito cannæ operculo terreo, ſuis cum gingiuis ferreis armato, inſerto obici:cuius capulum ſit inſtar forcipis: longitudinis trium pedum & ſemis, ipſum amplectens operculum,in modum vectis retorti.

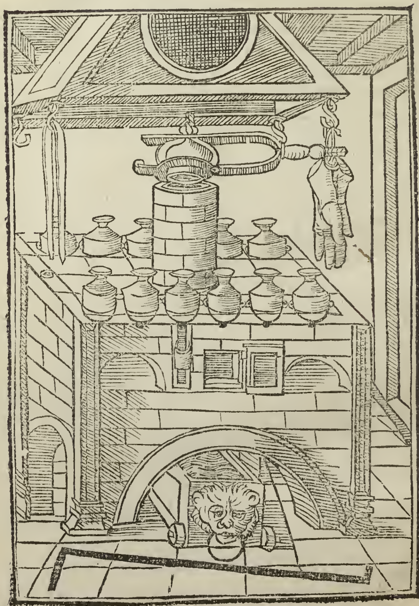
Spiraculum

Aludel.
Carahá.

Operculũ.

Modulus

MODLVS FORNACIS MAGISTRALIS
In actum educo.

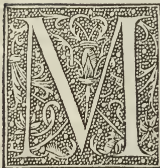
Summarium Voarchadúmiæ.

N 1	N 2	N 3	Numeri naturarum saliū materiæ primę artis.
CALIDI SICCI.	AER	HVMI FRIGI	Qualitates primæ materiæ prædictæ.
IGNIS.	TERRA.	AQVA	Elementa cū materiametallorū, oleiq; vitri.
G ╫	DIES.	10 T	Mundatio, Clauis. 1.
R I	I	I E	Mixtio, Cla. 2.
A ╫ III III		7 M	Corruptio, Primus mot⁹: Cla. 3. & primū punctum.
D ╫		5 P O	Generatio, secū. mo. Cla. 4. An. tert. mo. Cla. 5. Fix. q̃r. mo. Cla. 6. & sec. pūctū.
V ✝		3 R	Alte. cū loci mutatione, quint. mot. Cla. 7. & ter. punctum.
S o SVL	● RVBEVM.	● SVR A	Minéra perpetua, Fundamentum artis.

PORTIO TERTIA.

Res neceſſariȩ Voarchadúmicæ artis.

Caput primum.

Vltimodè in præcedentibus portionibus traditũ fuit, quid ars Voarchadúmica eſſet, quidq; tractaret, ac in ſȩ contineret: necnon qualia ſint ignis, aër, & aqua metallica: inſimul rubificata, ac terra potentialis, aliáque diffuſè ſuperius enarrata. Modò reliquum eſt, quod ſupereſt artis explere, ac literis tradere. Igitur lector ſolertiſ-
Notandũ. ſime, per Chómer riſón me aa melachot materiam primam artis naturæ uitri notabis.

Per Muchábelim recipientes, Mecúbalim recipientium.

Per Cheſſeph chái, Arg. viuum, ab Arg. viuo cum arena alba per ignem ſepties mundato.

Per Gophrít, ſulphur rubeum, quod eſt Marthek ſepties multiplicatum.

Ithochodut horucot, Iachid baruchot, Vnionem ſpirituum, hoc eſt ignem, & aërem, albumen ouorũ gallinarum nuncupatum.

Et per Douor, Dauar echád, vnam ſolam rem, nempe argillam crudam ſimplicem, oleum vitri, Aurum, Argentum, Argentúmque viuum diſponentẽ, conuertentem, conſtringentem, ligantem, necnon dantem

dantem proportionem.

Superfluum enim, immo absurdum esse arbitramur speciatim quæ, quot, & qualia sint elementa metallica, naturaliáque, in Voarchadúmicæ cabalisticum magisterium metallorum ingredientia aliter differi à nobis. Quid itẽ sit forma, quid materia prima artis, quid materia metallorum. Item quid medium dispositiuum. Rursum quid oleum vitri, quid Aurum, quid Argentum: quid deinde Arg. viuum de corde Saturni, id est de visceribus terræ, quid denique Argilla cruda simplex, silentio præterire DECRETVM fuit. Nam hæc vti prima elementa, & sine quibus maiora sciri non possunt, cuilibet, vel mediocriter erudito notandum esse censemus. 44 43

Notandũ.

Consumatur autem arcanũ hoc mysterium fimi equini, hoc est ignis, medio (vt iã diximus) sub NVTV, determinatóque temporis spatio, cum tricruci Gradu illo huiusmodi sicut superiùs elucidauimus, & vlterior erit sermo in sequentibus.

Quanto temporis dierũ, scilicet & horarũ spatio opus sit in operatione, ac reiteratione.

Caput secundum.

	Dies, &	Horæ.
N .	Sex indicat, &.	12 . in corruptione
V .	Decem in genitura.	
T .	Nouem, &.	12 . in augmentatione.
V .	Decem denique in fixatione cum alteratione per loci mutationem.	

Motus nanque iam dicti omnes tricruci illo Gra-

du terminandi sunt.
Summa vero dierum simul cum horis sunt dies.36.

Septenario autem numero cribrationes.i. reiterationes omnes perficiuntur. Quare horum omnium vna congregatorum dies omnes sunt.52.

Carbonum quantitas pro Voarchadúmiæ complemento.
Caput tertium.

Rror, cui statim emergenti non occurritur, postea in imménsum auctus facilè non conceditur emendari. Ne quid igitur ob negligentiam nostram in opere huiusmodi desideretur ad perfectionem requisitum, subdimus etiam Carbonum quãtitatem. Nam sine hac nunquam voti sui compos artifex euadet.

Carbonum quantitas.

Huius ergo summa est.84. Corbarũm ad mensuram, qua venetiis vtimur, vna scilicet pro quotis quibusque trinis diebus, Aduma existente librarũ.473. Oz.o. quòd.1. k.15. g.3. Quæ sunt Postæ.23. Rubus.1. Marchæ.6.& cætera. Vna supra Decem partes plumbi nigri proiecta.

Medicinæ Voarchadúmicæ reiteratiões alteratiuę.
Caput quartum.

M.

N medicinæ autem Voarchadúmicæ reiterationibus cadit vna supra. C. partes, supra. D. partes, & sic in reliquis. Vnus itaque, trinúsque ineffabilis Opi-

ſex laudetur per ſæcula cũcta, qui ſua bonitate immenſa Cabaliſticis metallorum(hoc eſt viſu percipientibus)tantum gratiæ,munerifque largitus eſt.

Schema de proportione argenti.

Caput quintum.

Arg. minus perfectum.		Aes minus imperfectũ:
.7.	1008.	1.
.6.	864.	2.
.5.	720.	3.
.4.	576.	4.
.3.	432.	5.
.2.	288.	6.
.1.	144.	7.

Mixtio Argenti proportione diuiſa.

Argenti puri.	Proportio.	Reſpondentia.		
K. .576.	K. .576.	Oz .iiii.		
.612.	.540.	.iiii.	℔.i.	Principium alterationis Argenti.
.648.	.504.	.iiii.	℔.ii.	
.684.	.468.	.iiii.	℔.iii.	
K. .720.	K. .432.	Oz .V.		
.756.	.396.	.V.	℔.i.	Bona alteratio.
.792.	.360.	.V.	℔.ii.	
.828.	.324.	.V.	℔.iii.	Noſtra alteratio.

	K. .864.	K. .288.	Oz. vj.	
Bona alteratio.	.900.	.252.	. vi.	ꝙ. i.
	.936.	.216.	. vi.	ꝙ. ii.
	.972.	.188.	. vi.	ꝙ. iii.
Noſtra alteratio.	K. .1008.	K. .144.	Oz. vii.	
	.1024.	.128.	. vii.	K. 16.
Bona alteratio.	.1044.	.108.	. vii.	ꝙ. i.
Ligatura.	.1080.	..72.	. vii.	ꝙ. ii.
Veneta.	.1092.	..60.	. vii.	ꝙ. ii. K. 12.
Moneta	.1116.	..36.	. vii.	ꝙ. iii.
Cinericiũ.	.1128.	..24.	. vii.	ꝙ. iii. K. 12.

In proportione Auri ſchema. Caput ſextum.

Aurũ magis perfectũ. Argentũ minus perfectum.

.11.	22.	..1.
.10.	20.	..2.
..9.	18.	..3.
..8.	16.	..4.
..7.	14.	..5.
.-6.	12.	..6.
..5.	10.	..7.
..4.	.8.	..8.
..3.	.6.	..9.
..2.	.4.	.10.
..1.	.2.	.11.

Mixtio Auri in proportione diuiſa.

Auri fului.	Proportio.	Reſpondentia.
K. .576.	K. .576.	K. .xii.

.382.

	.582.		.570.		.xii.	g. $\frac{1}{2}$.	Principium alterationis Auri.
	.588.		.564.		.xii.	g. i.	
	.594.		.558.		.xii.	g. i. $\frac{1}{2}$.	
	.600.		.552.		.xii.	g. ii.	
	.606.		.546.		.xii.	g. ii. $\frac{1}{2}$.	
	.612.		.540.		.xii.	g. iii.	
	.618.		.534.		.xii.	g. iii. $\frac{1}{2}$.	
K.	.624.	K.	.528.	K.	.xiii.		
	.630.		.522.		.xiii.	g. $\frac{1}{2}$.	
	.636.		.516.		.xiii.	g. i.	
	.642.		.510.		.xiii.	g. i. $\frac{1}{2}$.	
	.648.		.504.		.xiii.	g. ii.	
	.654.		.498.		.xiii.	g. ii. $\frac{1}{2}$.	
	.660.		.492.		.xiii.	g. iii.	
	.666.		.486.		.xiii.	g. iii. $\frac{1}{2}$.	
K.	.672.	K.	.480.	K.	.xiiii.		Bona alteratio.
	.678.		.464.		.xiiii.	g. $\frac{1}{2}$.	
	.684.		.468.		.xiiii.	g. i.	
	.690.		.462.		.xiiii.	g. i. $\frac{1}{2}$.	Nostra alteratio.
	.696.		.456.		.xiiii.	g. ii.	
	.702.		.450.		.xiiii.	g. ii. $\frac{1}{2}$.	
	.708.		.444.		.xiiii.	g. iii.	
	.714.		.438.		.xiiii.	g. iii. $\frac{1}{2}$.	
K.	.720.	K.	.432.	K.	.xv.		
	.726.		.426.		.xv.	g. $\frac{1}{2}$.	
	.732.		.420.		.xv.	g. i.	
	.738.		.414.		.xv.	g. i. $\frac{1}{2}$.	
	.744.		.408.		.xv.	g. ii.	

PORTIO

		.750.		.402.		.xv.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
		.756.		.396.		.xv.	g. iii.
		.762.		.390.		.xv.	g. iii. $\frac{1}{2}$.
Ligatura. Veneta.	K.	.768.	K.	.184.	K.	.xvi.	
		.774.		.378.		.xvi.	g. $\frac{1}{2}$.
		.780.		3.72.		.xvi.	g. i.
		.786.		.366.		.xvi.	g. i. $\frac{1}{2}$.
		.792.		.360.		.xvi.	g. ii
		.798.		.354.		.xvi.	g. ii $\frac{1}{2}$.
		.804.		.348.		.xvi.	g. iii.
		.810.		.342.		.xvi.	g. iii. $\frac{1}{2}$.
	K.	.816.	K.	.336.	K.	.xvii.	
		.822.		.330.		.xvii.	g. $\frac{1}{2}$.
		.828.		.324.		.xvii.	g. i.
		.834.		.318.		.xvii.	g. i. $\frac{1}{2}$.
		.840.		.312.		.xvii.	g. ii.
		.846.		.306.		.xvii.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
		.852.		.300.		.xvii.	g. iii.
		.858.		.294.		.xvii.	g. iii. $\frac{1}{2}$.
Bona alte-ratio.	K.	.864.	K.	.288.	K.	.xviii.	
		.870.		.282.		.xviii.	g. $\frac{1}{2}$.
Noſtra al-teratio.		.876.		.276.		.xviii.	g. i.
		.882.		.270.		.xviii.	g. i. $\frac{1}{2}$.
		.888.		.264.		.xviii.	g. ii.
		.894.		.258.		.xviii.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
		.900.		.252.		.xviii.	g. iii.
		.900.		.246.		.xviii.	g. iii. $\frac{1}{2}$.

K.	.912.	K.	.240.	K.	.xix.		
	.918.		.234.		.xix.	g. $\frac{1}{2}$.	
	.924.		.228.		.xix.	g. i.	
	.930.		.222.		.xix.	g. i. $\frac{1}{2}$.	
	.936.		.216.		.xix.	g. ii.	
	.942.		.210.		.xix.	g. ii. $\frac{1}{2}$.	
	.948.		.204.		.xix.	g. iii.	
	.954.		.198.		.xix.	g. iii. $\frac{1}{2}$.	
K.	.960.	K.	.192.	K.	.xx.		
	.996.		.186.		.xx.	g. $\frac{1}{2}$.	Bona altera
	.972.		.180.		.xx.	g. i.	tio.
	.978.		.174.		.xx.	g. i. $\frac{1}{2}$.	Nostra alte
	.984.		.168.		.xx.	g. ii.	retio.
	.990.		.162.		.xx.	g. ii. $\frac{1}{2}$.	
	.996.		.156.		.xx.	g. iii.	
	.1002.		.150.		.xx.	g. iii. $\frac{1}{2}$.	
K.	.1008.	K.	.144.	K.	.xxi.		
	.1014.		.138.		.xxi.	g. $\frac{1}{2}$.	
	.1020.		.132.		.xxi.	g. i.	
	.1026.		.126.		.xxi.	g. i. $\frac{1}{2}$.	
	.1032.		.120.		.xxi.	g. ii.	
	.1038.		.114.		.xxi.	g. ii. $\frac{1}{2}$.	
	.1044.		.108.		.xxi.	g. iii.	
	.1050.		.102.		.xxi.	g. iii. $\frac{1}{2}$.	
K.	.1056.	K.	.96.	K.	.xxii.		Bona altera
	.1062.		.90.		.xxii.	g. $\frac{1}{2}$.	tio.
	.1068.		.84.		.xxii.	g. i.	Nostra altera
	.1074.		.78.		.xxii.	g. i. $\frac{1}{2}$.	ratio.

		.1080.		..72.		.xxii.	g.	ii.
		.1086.		..66.		.xxii.	g.	ii.$\frac{1}{2}$.
		.1092.		..60.		.xxii.	g.	iii.
		.1098.		..54.		.xxii.	g.	iii.$\frac{1}{2}$.
Bona altera tio nostra alteratio.	K.	.1104.	K.	..48.	K.	xxiii..		
		1110.		..42.		.xxiii.	g.	$\frac{1}{2}$.
		.1116.		..36.		.xxiii.	g.	i.
		.1122.		..30.		.xxiii.	g.	i.$\frac{1}{2}$.
		.1128.		..24.		.xxiii.	g.	ii.
		.1134.		..18.		.xxiii.	g.	ii.$\frac{1}{2}$.
		.1140.		..12.		.xxiii.	g.	iii.
		.1146.		...6.		.xxiii.	g.	iii.$\frac{1}{2}$.

Res magis principales ad Voarchadúmiam pertinentes, sub nota, cum ostẽsione prædictarum notarum.
Caput septimum.

Etamorphosin quidẽ Arg. viui animati palàm, abundéque, ac dilucidè præsenti volumine, lector peritissime (vt clarum est tuæ sapientiæ) iam solo eius intuitu publicauimus. Normam item eius ad finem vsque perfectum redegimus. Nunc autem prolixitati, laboríque hæredum doctrinæ huiusmodi consulentes, abscondita magis reuelando, paucis arcani huius mysterium referamus. Dicimus nanque sapientum Lopas tres esse: animalem scilicet vegetalem, & mineralem. Perfecturus itaque animalem, ab animatis sumat initium, sine

Lopa sapiẽtum triplex

ſine quo,& congruo temporis ſpatio, idæam educi viuentem minimè poſſe ſciat. At vegetalem ſimiliter cupiens,illud non ignoret,granum cadens in terram ni moriatur,ſolum eſſe mãſurum & infructuoſum.Mortuum verò fieri fertile. Si denique appetat mineralem, votum nequaquam ſortiturum ſe agnoſcat, ſine proceſſu, atque intelligentia. 448. 400.344.&,512. Quare quiſque ad audiendum aures arrigat. Apertè equidem iam ſupra,infráque patefecimus quicquid ſapientes hactenus inuolutum ſuis enygmatibus,& inuolucris ſcripſerũt.Noticiam igitur tanti, tamque mirandi myſterij ſub elementi nomine illo denotati quicunque nanciſcetur,per ſacroſanctum dei nomen,eum admonemus & adiuramus, ita cautè ſeruet, ita ipſum tractet,ne panis filiorum Alchimiſtis, indigniſue tantum munus ſponte noſtra,elargiamur.

Notarum prædictarum Voarchadúmicæ artis oſtenſio.

I..9.A..1.A..1.T.19.
G..7.E..5.Q..16.E..5.
N.13.R.17.V.20.R.17.
I..9.I..9.A..1.R.17.
S.18.S.18.E..5.AE..6.

56.	50.	43.	64.
8	8	8	8
448.	400.	344.	512.

Epilogus

Epilogus prædictorum. Caput octauum.

Am igitur quæ ad Aurifrabilem, Cudimíam, officinam nummariá, & cabala metallorum, ad metallorũ perfectionẽ arcana pertinentia sunt, præter materiam primam artis, adminereq; Argenti & Auri duarum rubearũ, Theoricam, ac Practicam, proportionémue requisita, Denique mysterium ipsius artis Voarchadumicæ penitus contra Alchímiam, haudq; parũper distinctam ab Archimía, & Sophia, ad tuam, lector candidissimè, contemplationem ædidimus. Pro quo detnde in speculo nostro Domino æterno omnipotenti aspirante (si hæc non displicuisse cognouerimus) altiora profectò reuelabimus pro nostra singulari erga virtutis indagatores, & cupidos veritatis beneuolentia, animiq; gratitudine, ac sinceritatẹ.

Authoris excusatio de multifario vocabulorum vsu in Voarchadumica facultate.
Caput nonum, & vltimũ.

Equum, sanè, fore arbitramur, lector solertissimè, cum Voarchadumicam facultatem vocibus ei consentaneis hactenus explicuerimus, vt nobis veniam præbeant eruditi Grammatici, vti solent cæteris disciplinarum professoribus, si quippiom hoc in nostro volumine scriptum, aut obsoletis (vt aiunt) vocabclis præter, vel contrr maiorum decreta dictum sit. Id enim non temere, seu negligentia, ignorantiáue factum putent.

Sed iure nempe ipſius profeſsionis ita exigẽtis eueniſſe. Aut forſan tollendæ æquiuocationis gratia ipſius vocis, vel ſæpius indicandæ verioris proprietatis occaſione, vocam quempiam vſurpatam fuiſſe, qua promptius aliquid arti conſentaneum, ac præter ſolitum vſum, veros tamen cõceptus prȩferente decuerit enucleaſſe. Quandoquidem nulli authorũ (noſtro non ſolum iudicio, ſed communi omnium cõſenſu) in quacunq; ſcribẽtium facultate hoc negatum exiſtit: quin nonnullis, ac veluti propriis terminis vti liceat, atque ſuum ſeruare ſtylum, ne proprios artis illius excedere, vel egredi limites (quod omnino profanum eſſet) videantur. Cui (ſanè) veritati apertiſsime aſtipulatur illa peripateticorum principis doctrina edocentis (in genere relationis) oportere aliquando pro explicandis rerũ proprietatibus, nomina cõfingere. Quamobrẽ & nos hunc ſcribendi morem ſeruaſſe, ipſa ita exigente Voarchadúmica facultate, nemo ſuccenſeat.

Aeditionis meta.

Oarchadúmia à Ioãne Auguſtino Pantheo Venero ſacerdote ædita, fœlicibus auſpiciis explicit. Regnant a Iuſtiſſimo Andrea Griti.

Hymnus ad gratiarum actiones.

Iam Deo exactus

Liber eſt fauente,

Laus tribu, Patri,

Genitoque, & almo

Flaminis, cunctisq;

Decus sit, atq;

Gloria seclis.

Index contentorum in tribus portionibus huius operis.

A

Aeditionis meta. Folio. 54.
Aes arsum cum Fornacis eius imagine. 27.
Aes vstum. 28.
Anielum album, & nigrum. 28.
Aqua ad diuidendum Arg. ab Auro. 28.
Arcana facientia ad Voarchadúmiam, Aurificabilem, Cudimíam: Officinam nummariam, & metallotum Cábala de ponderibus, cum suis schematibus. 23.
Argenti, & Auricalcum. 29.
Argentum maceratum. 29.
Artis Voarchadúmicæ canticum ad lectorem. 57.
Aurum maceratum. 29.
Authoris excusatio de multifario vocabulorum vsu in Voarchadúmica facultate. 53.
Authoris intentio de Voarchadúmica professione, contra Alchímiam, arte distincta ab Archímia, & Sophia. 6.

B

Bullimentum pro Agento. 29
Bullimentum pro Auro. 29.

C

Calx argenti. 30.
Calx ferri,& omnium aliorum metallorum duorum. 30.
Carbonum quantitas pro voarchadúmiæ complemento. 49.
Cerusſa,Minium,& zalolinum. 30.
Cinnabaris conſtructio. 30.
Conceſsio Reuerẽdiſsimi.D.Legati apoſtolici. 2.
Conceſsio Clariſsimorum.D.Capitum illuſtriſsimi conſilij decemuirum pro impreſsione huius operis. 2.
Conſolidatiuum cinericij. 31.
Conſtructio præciſi ponderis æquilancis. 26.
Cupella & fornax eiuſdem. 31.

D

Deſcriptio variarum particularium operationũ pro ampliori artis huius elucidatione. 27.

E

Epilogus prædictorum. 53.

F

Flos æris. 32.
Fornacis magiſtralis Voarchadúmiæ deſcriptio 46.

H

Hymnus ad gratiarum actiones. 54.

I

In proportione Auri ſchema. 50.

M

Materia prima artis, ad Voarchadúmiam requisita quid sit, quo nomine vocetur, quid agat, & quomodo fiat 19.
Medicinæ Voarchadúmicæ reiterationes alteratiuæ 60.
Mensuræ planorum Fornacis magistralis 46.
Metallina 27.
Mixtio in radicibus vnitatis septuagesimi secundi Voarchadúmicorum elementorum 19.
Modulus Fornacis magistralis 47.

O

Oleum omnium metallorum 27.

P

Præfatio portionis secundæ 26.
Purificatio Spiritus Voarchedúmici: Extractio Animæ elemẽtaris Voarchadúmicæ: Multiplicatio mixturæ animæ, corporis, & spiritus Voarchadúmicorũ, Proiectio, reductioq; arg. & auri. 19.
Purpurina argentea, & aureo 26.

Q

Quanto temporis dierum, scilicet & horarũ spatio opus sit in operatione, ac reiteratione 49.
Quomodo fiat ipsa Voarchadúmia 17.
Quo potiori & magis cõsentaneo vocabulo purificationis auri facultas appellari debeat 10.

R

Refinatio chrysocollæ 32.
Requisita principales ad Voarchadúmiam pertinentes sub Nota, cum ostentione prædictarum

notarum 56.
Res necessariæ Voarchadúmicæ artis 48.

S

Schema de proportione argenti 61.
Schema literarum ad Voarchadúmiam pertinentium 13.
Schematis Voarchadúmici expositio 28.
Singularia præmissa cur posita sint 32.
Solidatura tertia pro arg.& auro 32.
Specula metallica frangibilia 25.
Specula non frangibilia 25.
Spodium de ossibus 25.
Sublimatum 25.
Summarium Voarchadúmiæ 48.

T

Terra ad deargentandum metallum, & inaurandum 25.
Theorica, ac Practica Voarchadumicæ artis, & eius schemata in multiplicatione tincturæ 48.
Tuciæ constructio 36.

V

Voarchadumia quid rei, & cui competat 12.

Finis.

Postremo ea est naturalis substantia

quarta definitio — onerosa, corporalis, fixa, fusilis,

Noar chadumiae. — ductilis tinctaque et rarificata occulta

arg. V. et sulphuris metallici indestibilis,

Sit quid Rei — quodam regimine caementi, et virtute

quadam auri in corpus densum ipsius

auri manifestum redacta. quae mixtum

quid effi cit Noarchadu. — relaxat (virtute ignis, et caementi)

sua uniformi potentia. Et ipsum aurum

(dimissum ad terminatam purificationem)

in adumot a á, quod est Betgadumiel,

quae sunt Rubeae duae; scilicet duae caemen

tationes perfectae, ad molliorem, fulgo-

remque bonitatis ut dicitur xxiiii se

deducit.

Hoc autem non efficit ars illa Alchimica

umbris quinitatur alchimia. — infamis aquis aceti, ut dicitur.

arg. vivi, nitri, vini aut urinæ,
et aliis quibuscunque menstruis similium
feculentorum, tum aquarum fortium
spiritibus; et multiplici calcium, ac
metallorum fumo; antimoniorumque,
arsenicorum, calcantium, crocorum,
ferreti hispani, floris æris, gummarum
lithargirorum, marchasitarum, ~~[illegible]~~
metallinarum, talchorum ac ~~[illegible]~~
zela[illegible]narum; necnon oleis saler[illegible]
sini, nitri, sublimati, sulphurisque,
Cinnabaris